

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ
БАЊА ЛУКА**

**ИНФОРМАЦИЈА
О РАДУ РЕПУБЛИЧКЕ УПРАВЕ
ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ У 2014. ГОДИНИ**

Бања Лука, март 2015. године

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	3
2. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ПОСЛОВНИ ПРОЦЕСИ.....	6
2.1. Кадровски ресурси.....	7
2.2. Информатизација и стандардизација пословних процеса.....	8
2.3. Међународна сарадња.....	9
2.4. Активности инспекција за вријеме поплава.....	12
2.5. Буџет Инспектората РС.....	15
3. ИЗВРШЕЊЕ ПЛАНА И ЕФЕКТИ РАДА ИНСПЕКЦИЈА.....	18
3.1. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ХРАНУ.....	18
3.2. ТРЖИШНА ИНСПЕКЦИЈА.....	24
3.3. ПОЉОПРИВРЕДНА ИНСПЕКЦИЈА.....	32
3.4. ШУМАРСКА ИНСПЕКЦИЈА.....	37
3.5. ВЕТЕРИНАРСКА ИНСПЕКЦИЈА.....	43
3.6. ВОДНА ИНСПЕКЦИЈА.....	52
3.7. ТЕХНИЧКА ИНСПЕКЦИЈА.....	58
3.8. САОБРАЋАЈНА ИНСПЕКЦИЈА.....	65
3.9. УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА И ЕКОЛОШКА ИНСПЕКЦИЈА.....	71
3.10. ИНСПЕКЦИЈА РАДА.....	78
3.11. ЗДРАВСТВЕНА ИНСПЕКЦИЈА.....	83
3.12. ПРОСВЈЕТНА ИНСПЕКЦИЈА.....	89
3.13. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА.....	93
4. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ.....	99
5. САДРЖАЈ ТАБЕЛА.....	101
6. САДРЖАЈ ДИЈАГРАМА.....	101

1. УВОД

У саставу Републичке управе за инспекцијске послове (у даљем тексту: Инспекторат) дјелује 13 инспекција, у којима је запослено 218 инспектора (преко 30 инспекцијских звања), од тога, 13 Помоћника директора - Главних републичких инспектора, 6 начелника подручних одјељења и 3 координатора, који врше инспекцијски надзор над примјеном око 160 закона и 700 подзаконских аката.

У 2014. години инспекције Инспектората су у унутрашњем инспекцијском надзору извршиле укупно 26.313 инспекцијских контрола, што је сса 270 контрола више у односу на претходну годину. Удио контрола са неправилностима у 2014. години (30%) на нивоу Инспектората је нешто мањи, у односу на 2013. годину (30.2%).

Треба напоменути да је у 2014. години од укупног броја извршених контрола, 17.7% ванредних контрола, односно контрола на основу захтјева других органа и организација, правних и физичких лица, док је у 2013. години тај проценат износио 18%. Ванредне контроле захтјевају већу ангажованост инспектора и самим тим смањује могућност ефикаснијег планирања редовних контрола с циљем планског уређења појединих области инспекцијског надзора.

У 2014. години изречено је 6497 управних мјера (отклањање неправилности, одузимање робе, забрана обављања дјелатности, рушење објеката, уништавање и сл.), што је више него у посматраном периоду 2013. године (6380), док је прекршајних мјера (прекршајних налога и захтјева за покретање прекршајног поступка) у 2014. години било 3485, а у 2013. години 3675. Инспектори су субјекте контроле, код којих су констатоване теже неправилности, санкционисали путем прекршајних налога у укупном износу од 3.475.184КМ.

У спољнотрговинском надзору инспекције Инспектората (тржишна, фитосанитарна, здравствена и инспекција за храну) су вршиле контроле робе по свим захтјевима увозника. У спољнотрговинском надзору је извршено укупно **108.346 прегледа**, а од тога броја у 0,21% случајева су констатоване одређене неправилности за које су инспектори, у циљу њиховог отклањања, предузели одговарајуће мјере. По основу наплаћених такси и накнада у спољнотрговинском промету у буџет Републике Српске у 2014. години је уплаћено **5.159.693КМ**.

Извјештаји рада, односно извршење Плана рада у 2014. години, за сваки сектор (инспекцију), наведени су појединачно у поглављу 3 (три), у којем су исказани: унутрашњи инспекцијски надзор, спољнотрговински инспекцијски надзор, број уредних у односу на укупан број инспекцијских контрола, ефекти предузетих мјера, упоредна анализа, рад инспекција у јединицама локалне самоуправе, закључне напомене и др., а збирна квантитативна анализа извршених контрола и предузетих мјера у 2014. години исказана је у Табели 1.

**Квантитативна анализа извршених контрола и предузетих мјера
за период I – XII 2014. године на дан 03.02.2015. године**

Табела 1.

Р. бр.	Инспекције и инспекцијске области	Контроле							Управне мјере								Прекршајне мјере		Кривичне пријаве	Жалбе поднесене
		Извршене			Неуредне				Отклањање неправилности	Одузимање	Забрана	Рушење/уклањање	Уништавање	Захтјев/иницијатива	Укупно		Прекршајни налог	Прекршајна пријава		
		Извршење контроле	Контрола извршења	Укупно	Неуредна контрола	Неуредна контрола извршења рјешења	Укупно	% неуредности							Број управних мјера	% отклањања недостатака				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	21	25	28	29
I	Инспекција за храну	63,344	448	63,792	592	30	622	1	410		150		3		563	73	173	16		7
A	Спољнотрговински надзор	62,646	18	62,664	170		170		73		74				147			2		4
B	Унутрашњи надзор	698	430	1,128	422	30	452	40	337		76		3		416	81	173	14		3
II	Тржишна инспекција	21,421	771	22,192	1,509	11	1,520	7	616	33	215				864	71	1,341	9		9
A	Спољнотрговински надзор	15,939		15,939																
B	Унутрашњи надзор	5,482	771	6,253	1,509	11	1,520	24	616	33	215				864	71	1,341	9		9
III	Пољопривредна инспекција	13,539	260	13,799	368	6	374	3	267	6	84		3		360	78	35			20
A	Спољнотрговински надзор	12,472		12,472	18		18				16				16					
B	Унутрашњи надзор	1,067	260	1,327	350	6	356	27	267	6	68		3		344	78	35			20
IV	Шумарска инспекција	1,307	386	1,693	605	18	623	37	336	167	63				566	59	341	5	9	26
V	Ветеринарска инспекција	857	241	1,098	236	7	243	22	221		4		4		229	97	30			1
VI	Водна инспекција	569	279	848	284	43	327	39	261		20	5			286	91	61	1		9
VII	Техничка инспекција	1,489	322	1,811	326	12	338	19	302		6				308	98	41	30	1	5
VIII	Саобраћајна инспекција	1,045	249	1,294	454	9	463	36	159		117	20		8	304	52	383	11		18
IX	Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција	718	236	954	225	17	242	25	182		35				217	84	28	2	1	4
X	Инспекција рада	4,371	1,938	6,309	2,081	72	2,153	34	1,808		11				1,819	99	837	65	3	50
XI	Здравствена инспекција	18,089	337	18,426	362	5	367	2	292	1	61		1		355	82	23	2		7
A	Спољнотрговински надзор	17,267	4	17,271	37		37				29				29			2		
B	Унутрашњи надзор	822	333	1,155	325	5	330	29	292	1	32		1		326	90	23			7
XII	Просвјетна инспекција	944	307	1,251	339	8	347	28	333						333	100	32			64
XIII	Инспекција за заштиту од пожара	771	421	1,192	487	4	491	41	457		28				485	94	23			1
XIV	Укупно	128,464	6,195	134,659	7,868	242	8,110	6	5,644	207	794	25	11	8	6,689	84	3,348	141	14	221
A	Спољнотрговински надзор	108,324	22	108,346	225		225		73		119				192	38		4		4
B	Унутрашњи надзор	20,140	6,173	26,313	7,643	242	7,885	30	5,571	207	675	25	11	8	6,497	86	3,348	137	14	217

До сада је у више наврата истицано да се у пракси показало, да би организовање инспекције само на једном нивоу, омогућило много ефикасније и ефективније организовање инспекцијског надзора, као и економичније коришћење расположивих финансијских и кадровских ресурса.

С обзиром да управни надзор над законитошћу аката врше ресорна министарства, Инспекторат само у одређеној мјери обавља управни надзор над радом инспектора јединица локалне самоуправе, али нема могућности да утиче на планирање њиховог рада, што често доводи до преклапања инспекцијских контрола републичких и инспектора јединица локалне самоуправе. У том смислу и став пословне заједнице, који је исказан у току јавне расправе у процесу доношења Закона о инспекцијама у Републици Српској, је да би било добро да се инспекције организују само на једном нивоу. Предности оваквог начина организовања биле би вишеструке. Лакши начин управљања и праћења рада, избјегавања дуплирања прегледа код истог пословног субјекта у једном дану или кратком временском периоду и слично.

Опширније **Информације о раду и ефектима рада инспекција**, главни инспектори су доставили ресорним министарствима, а на основу којих је могуће вршити детаљније анализе активности и резултата рада у посматраном извјештајном периоду.

Извјештај о предузетим прекршајним мјерама и исходима судских поступака у периоду од 01.01.2014. године до 31.12.2014. године

У сљедећим табеларним приказима су дати подаци из Инспекцијског информационог система, Извјештај о предузетим прекршајним мјерама дат је у Табели 2, а о исходима судских поступака у Табели 3.

Табела 2. – Предузете прекршајне мјере

Инспекција	Прекршајна мјера											
	Прекршајни налог				Износ изречене казне				Прекршајна пријава			
	ПН - правно лице	ПН - одговорно лице	ПН - физичко лице	Укупно	Износ ПН - правно лице	Износ ПН - одговорно лице	Износ ПН - физичко лице	Укупно	ПП - правно лице	ПП - одговорно лице	ПП - физичко лице	Укупно
Тржишна инспекција	144	144	1,053	1,341	212,711	84,711	444,041	741,463	3	3	3	9
Пољопривредна инспекција	7	9	19	35	59,200	15,020	17,800	92,020				
Шумарска инспекција	70	76	195	341	275,400	50,100	64,520	390,020	1	1	3	5
Ветеринарска инспекција	3	3	24	30	12,000	4,000	43,810	59,810				
Водна инспекција	25	25	11	61	174,000	38,000	16,290	228,290	1			1
Техничка инспекција	20	20	1	41	99,500	31,200	2,000	132,700	15	15		30
Саобраћајна инспекција	128	117	138	383	157,800	36,000	25,160	218,960	3	2	6	11
Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција	13	15		28	59,500	17,700		77,200	1	1		2
Инспекција рада	262	257	318	837	554,990	87,730	599,840	1,242,560	30	23	12	65
Здравствена инспекција	11	11	1	23	31,500	7,600	1,000	40,100	1	1		2
Просвјетна инспекција	15	17		32	29,000	10,000		39,000	1	1		2
Инспекција за заштиту од пожара	11	11	1	23	21,140	5,171	500	26,811				
Инспекција за храну	31	33	109	173	74,800	18,700	115,550	209,050	4	4	8	16
ИНСПЕКТОРАТ	740	740	1,868	3,348	1,761,541	405,932	1,330,511	3,497,984	60	51	32	143

Табела 3. – Исходи судских поступака

Инспекција	Исход судског поступка						Износ изречене казне суда			
	Условна пресуда	Ослобађајућа пресуда	Обустављен поступак	Изречена новчана казна	Изречен укор	Укупно	Износ казне - правно лице	Износ казне - одговорно лице	Износ казне - физичко лице	Укупно
Тржишна инспекција	154	1	16	97	4	272	73,100	40,250	49,119	162,469
Пољопривредна инспекција	17		2	2		21		2,000	1,000	3,000
Шумарска инспекција	62	4	27	68	3	164	107,500	13,220	10,260	130,980
Ветеринарска инспекција	19		2	9	1	31	4,000	3,000	17,225	24,225
Водна инспекција	14		7	11		32	16,000	3,500	13,200	32,700
Техничка инспекција	33		3	23		59	69,100	19,251		88,351
Саобраћајна инспекција	26	1	7	22		56	13,000	4,600	2,850	20,450
Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција	23			9		32	8,000	3,700		11,700
Инспекција рада	288	3	42	186	1	520	115,802	33,321	120,453	269,576
Здравствена инспекција	10		2	4		16	6,010	1,200		7,210
Просвјетна инспекција	9	1	7	2		19			1,000	1,000
Инспекција за заштиту од пожара	10		1	9		20	8,020	4,500	1,000	13,520
Инспекција за храну	44		1	33		78	19,000	7,950	39,751	66,701
ИНСПЕКТОРАТ	709	10	117	475	9	1,320	439,532	136,492	255,857	831,882

У извјештајном периоду је издано **3348** прекршајна налога у вриједности од 3.497.984 КМ.

Судских поступака по прекршајним налозима и захтјевима за покретање прекршајних поступака било је **1320**, од чега је највећи проценат изречених условних казни (54%), док је изречених новчаних казни око 36%, што у финансијском смислу чини износ од **831,882 КМ**, а коју наплативост овај орган не може приказати јер не води евиденцију о наплативости новчаних казни које су изречене судским одлукама. Сходно одредбама Закона о прекршајима Републике Српске, судови прате извршење новчаних казни и других мјера изречених рјешењем о прекршају. Преостали исходи судских поступака се односе на доношење ослобађајуће одлуке, обустављање поступка и изрицање укора.

2. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ПОСЛОВНИ ПРОЦЕСИ

У унутрашњој организационој структури Инспектората Републике Српске функционишу сектори инспекција као основне организационе јединице. Инспекцијски надзор врши 13 инспекција у 6 подручних одјељења, и 3 административна одјељења у Управи Инспектората.

Инспектори за храну, фитосанитарни, здравствени и тржишни обављају спољнотрговински надзор на 14 граничних прелаза/царинских испостава у Републици Српској.

2.1. Кадровски ресурси

Инспекторат ће и у наредном периоду настојати да појача кадровску структуру. Мањак кадра нарочито је изражен у недовољном броју инспектора те је неопходно је споменути да:

Здравствену инспекцију потребно кадровски ојачати пријемом инспектора у подручна одјељења. Неопходно је примити по једног инспектора за област здравства и стоматологије у одјељења Бања Лука и Требиње, једног инспектора за област лијекова и медицинских средстава у Одјељење Бијељина и једног инспектора за област хемикалија и биоцида у Одјељење Бања Лука. Тиме би се остварио далеко ефикаснији надзор на цијелом подручју а смањили би се трошкови дугих путовања са ноћењем инспектора.

У **шумарској инспекцији** се такође ради о недостатку кадра. У питању је јако велики простор за мали број извршилаца, односно под шумом је нешто преко 52%, а ловишта чине око 86% укупне површине Републике Српске, када се овоме дода велики број постројења за примарну прераду дрвета и извођача радова у шумарству, можемо рећи да је број инспектора недостатан. Један инспектор је пензионисан претпрошле године, те није извршена попуна тог радног мјеста.

Због недовољног броја инспектора у **просвјетној инспекцији**, а нарочито за културу и спорт, нису извршене редовне контроле у свим областима надзора.

Такође један од великих проблема уопште у раду **урбанистичко-грађевинске и еколошке инспекције** представља мали број еколошких инспектора на локалном нивоу (19 извршиоца), односно у општинама и градовима, али и такође мали број републичких инспектора (3 извршиоца).

Најзначајније обуке и семинари, којима су присуствовали инспектори/службеници Инспектората и остали учесници током 2014. године, биле су сљедеће:

Републички ветеринарски инспектори који су завршили обуку за тренере, учествовали су провођењу обука ветеринарских инспектора на тему „Узорковање у имплементацији ППР у Босни Херцеговини“ у организацији Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске у сарадњи са USAID/Sida FARMA, Чешке Републике и Канцеларије за ветеринарство БиХ, у дане 19.02.2014. године Бања Лука, 20.02.2014. године у Добоју, 21.02.2014. године у Бијељини, 26.02.2014. године на Палама, и 27.02.2014. године у Требињу. Овај тренинг је успјешно прошло 5 републичких и 33 градска/општинска ветеринарска инспектора.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је организовало Регионално-едукативне састанке у вези услова за извоз млијека и млијечних производа у земље ЕУ, у периоду од 04. до 06.03.2014. године у Фочи, Бијељини и Бања Луци, као и Обука службених ветеринара и ветеринарских инспектора из области спровођења обавезних ветеринарских мјера по Наредби, које су проведене на више фарми у Републици Српској у току мјесеца марта и априла 2014. године и на којима су учествовали сви надлежни републички и општински/градски инспектори.

Обука у вези провођења Плана праћења резидуа за 2014. годину одржана је 15.07.2014. године у Сарајеву, а 16.07.2014. године у Бања Луци.

У склопу Пројекта подршке повећања извозног потенцијала пољопривредних и прехранбених производа у Европску Унију септембра 2014. године, започео је „Twinning light project“ са Литванијом, као земљом партнером и који траје 6 мјесеци.

У извјештајном периоду проведено је 12 мисија у оквиру 4 активности, према групама производа гдје су се инспектори на различитим радионицама и састанцима упознавали са условима и провођењем службених контрола у складу са европским захтјевима. У исто вријеме, вршене су посјете субјектима који намјеравају извозити у ЕУ и на лицу мјеста дате су препоруке у складу са нађеним стањем. По завршетку пројекта, доставиће се материјал који се односи на стандардне оперативне процедуре и чек листе, за провођење службених контрола у областима у којима је проведена обука. Важно је напоменути да се у склопу овог пројекта, започело са циљаним едукацијама, гдје се инспектори на лицу мјеста у објектима, упознају заједно са субјектима са свим захтјевима који се односе на службену контролу и услове које објекти морају да испуне.

Важно је констатовати, да је усвојен један од најважнијих докумената стратешког планирања једне државе „Нацрт стратегије интегралног управљања водама Републике Српске 2015.-2024“. „Нацрт стратегије интегралног управљања водама Републике Српске 2015.-2024“ је изузетно важна планска активност у сектору вода Републике Српске, која је базно полазиште за даље активности у свим другим видовима базних планирања, јер се све активности морају прилагодити режиму и билансу вода. Ово је стратешки плански документ од највишег значаја, којим се заокружује дуг процес стратешког планирања у сектору вода.

2.2. Информатизација и стандардизација пословних процеса

Током претходних година Инспекторат је извршио у значајној мјери информатизацију и стандардизацију пословних процеса (путем Инспекцијског информационог система) у циљу бољег планирања и организовања ресурса, ефективнијег и ефикаснијег рада инспектора и осталих службеника, те праћења и анализе резултата њиховог рада.

У склопу повезивања одјељења за инспекцијске послове у градовима/општинама са Инспекторатом Републике Српске, ради употребе јединственог Инспекцијског информационог система Републике Српске и Регистра новчаних казни, у 2014. години обављено је електронско повезивање одјељења за инспекцијске послове општина: Доњи Жабар, Сребреница и Шипово, а у току је повезивање са општинама Лопаре и Вишеград. До сада је укупно повезано 39 Одјељења за инспекцијске послове општина/градова, односно укупно 44 општине (у оквиру града Источно Сарајево налази се 6 општина).

Функционисање Центра за пријаве и притужбе Инспектората, веб странице и Регистра инспекцијских провјера свакако утиче на отвореност Инспектората и транспарентност у раду. У прошлој години, путем Центра за пријаве и притужбе запримљено је 2275 пријава.

Министарство унутрашњих послова је у септембру 2014. године организовало састанак на коме је презентована Апликација за пријаву сумње на корупцију и друге неправилности (АПК). Састанку су присуствовали представници Пореске управе РС, Републичке управе за игре на срећу, Републичког девизног инспектората, Републички хидро-метеоролошки завод РС, Републичка управа за инспекцијске послове, Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове, Републички секретаријат за законодавство и Агенција за државну управу. Након састанка институције су именовале кориснике који ће примати и одговарати на пријаве и кориснике који ће вршити преглед поднесених пријава, надзор и контролу рјешавања у дефинисаним роковима, дефинисали листу неправилности и донијели упутство поступања

унутар своје институције, након чега је апликација АПК постала активна. Путем апликације АПК Инспекторат РС је у 2014. години запримио двије пријаве, од чега је једна прослијеђена на надлежно поступање другој институцији, а друга пријава је у надлежности Инспектората РС (тржишне инспекције). Пријава је обрађена и реализована у дефинисаним роковима.

У децембру 2014. године постигнут је договор између Инспектората РС и Пореске управе РС, за заједнички инспекцијски надзор тржишне инспекције, инспекције раде, инспекције за заштиту од пожара заједно са пореским инспекторима у оквиру спровођења акције, а у циљу спријечавања нелегалног рада. Реализација активности је предвиђена за 2015. годину.

У 2014. години Инспекторат Републике Српске је пласирао 449 изјава за медије, од чега су путем Српске новинске агенције (СРНА) пласирана 58 саопштења за јавност. Сви захтјеви за приступ информацијама упућени од стране медија обрађени су и реализовани у законски прописаним роковима. Инспекторату Републике Српске у 2014. години упућено је и 118 захтјева за приступ информацијама од стране других физичких и правних лица, који су рјешени у складу са Законом о слободи приступа информацијама Републике Српске.

2.3. Међународна сарадња

У области међународне сарадње, најзначајније је истаћи активности које су се односиле на реализацију пројекта Свјетске банке „Унапређење инвестиционог окружења и институционално јачање - ICIS“. Подсјећања ради, Влада Републике Српске (Одлуком број: 04/1-012-2-2180/12 од 05.09.2012. године) прихватила је донацију Шведске агенције за међународни развој (SIDA) и реализацију пројекта „Унапређење инвестиционог окружења и институционално јачање - ICIS“, чија вриједност намијењена Републици Српској износи 1.500.000 USD (од овога износа до 50.000 USD намијењено је Брчко дистрикту БиХ), што је 40% од 3.750.000 USD укупног износа за БиХ. Администратор гранта је Свјетска банка/Међународна банка за обнову и развој (WB IBRD), а предвиђено вријеме трајања пројекта је 3 године. Пројекат се састоји од сљедећих компоненти:

1. успостављање система за размјену података и информација (тзв. Информациони систем за интероперабилност),
2. реформа инспекција кроз унапређење квалитета рада инспекцијских органа,
3. редизајнирање и поједностављивање процедура оснивања и гашења предузећа.

Поменутом Одлуком Владе предвиђено је да Агенција за информационо друштво и Сектор за информационе технологије Генералног секретаријата Владе воде у Републици Српској прву компоненту пројекта тј. Информациони систем за интероперабилност, Инспекторат Републике Српске (који је уједно организовао Јединицу за имплементацију пројекта - PIU за обављање послова финансијског управљања и набавки у пројекту за Републику Српску) другу компоненту пројекта која предвиђа даље јачање капацитета Инспекцијског система Републике Српске, док је за реализацију треће компоненте пројекта задужено Министарство за економске односе и регионалну сарадњу.

Почетком 2014. године Одсјек за пројекте и институционалну сарадњу је завршио са активностима успостављања Јединице за имплементацију ICIS пројекта у саставу Инспектората Републике Српске, која за потребе свих институција из Републике Српске обавља послове набавки и финансијског управљања у Пројекту. Поменуте активности набавки и финансијског управљања се врше према правилима и процедурама Свјетске банке, а у току 2014. године подразумијевале су: израду коментара на План набавки у пројекту, учешће у изради

пројектних задатака (ToR), спровођење комплетних поступака набавки, извјештавање према Свјетској банци о завршеним поступцима набавки, кореспонденцију са Свјетском банком и осталим учесницима у пројекту о реализацији пројектом предвиђених активности, финансијско планирање, успостављање и вођење пословних евиденција о пројекту, књижење фактура и извода, финансијско извјештавање према Министарству финансија и Свјетској банци, кореспонденцију са Управом за индиректно опорезивање БиХ око ПДВ обавеза Јединице, плаћања према добављачима и консултантима, кореспонденцију са Министарством финансија и трезора БиХ и комерцијалном банком у вези са пројектним рачуном, успостављање и вођење евиденције о основним средствима набављених у пројекту, сарадњу са ревизорским службама, сарадњу са Министарством за економске односе и регионалну сарадњу у вези са пријавом сваке појединачне набавке као донације и др.

У склопу прве компоненте Пројекта Одсјек за пројекте и институционалну сарадњу је крајем 2014. године за потребе Агенције за информационо друштво и Сектора за информационе технологије Генералног секретаријата Владе завршио поступак набавке за пружање консултантских услуга „Процјена потреба за ИТ инфраструктуру, укључујући и техничку спецификацију за Информациони систем за интероперабилност“, те је завршио припреме за спровођење поступка набавки за пружање консултантских услуга „Процјена правног оквира да би се омогућила примјена Информационог систем за интероперабилност“. За Републику Српску од великог значаја ће бити електронска повезаност између њених институција, којом се могу обезбиједити доступност информација, координација, управљање и разне врсте анализа. Подаци ће се размјењивати на брз, благовремен, поуздан и сигуран начин уз обезбијеђену повјерљивост и интегритет података у складу са правилима информационе безбиједности. Постојећи информациони системи у институцијама које су заинтересоване за размјену података ће бити примарни извор информација у Информационом систему за интероперабилност, а у току његовог успостављања обавиће се активности на прилагођавању стандарда за надоградњу постојећих и имплементацију будућих информационих система.

У другој компоненти Пројекта Одсјек за пројекте и институционалну сарадњу је за Инспекторат Републике Српске у току 2014. године реализовао набавку софтвера за финансијско управљање у пројектима који се воде према правилима Свјетске банке, набавку серверске опреме, преносних рачунара и штампача за потребе инспекцијског надзора, те након вишемјесечне процедуре међународног тендера и набавку консултантских услуга „Техничка помоћ и савјети Инспекторату Републике Српске“. Пружање наведених консултантских услуга ће обављати фирма „Jacobs, Cordova & Associates“ из Ирске, која окупља тим међународних експерата за пројектним задатком утврђене области инспекцијског надзора. Пројектним задатком је предвиђено унапређење у сљедећим областима: а) безбједност хране; б) заштита потрошача, са акцентом на спречавање промета фалсификованих лијекова, безбиједност дјечијих играчака, опреме за бебе и медицинских средстава, уређивање области хемикалија и биоцидних средстава; в) заштите животне средине. Ради унапређења поменутих, а и осталих области инспекцијског надзора, пројектне активности у овој компоненти подразумијевају: израду концепта инспекцијских контрола заснованих на анализи и процјени ризика, израду структуре инспекцијских провјера које су усаглашене са праксама примијењеним у ЕУ и даљи развој кадровских капацитета путем тренинга за инспекторе. Такође, предвиђено је увођење система управљања квалитетом инспекцијских активности и успостављање система савремене интерне контроле што подразумијева: а) унапређење вертикалне координације инспекција у Републици Српској са приоритетом у области безбједности хране; б) израду методологија инспекцијског надзора; в) израду анализе ефеката другостепеног одлучивања; г) израду методологија рада Одбора за инспекцијска питања; д) израду методологије и припадајућих индикатора за анализу перформанси рада инспектора; ђ) израду методологије за функционисање интерне контроле.

У оквиру треће компоненте Пројекта Одсјек за пројекте и институционалну сарадњу је за потребе Министарства за економске односе и регионалну сарадњу и Агенције за информатичке, посредничке и финансијске услуге (АПИФ) у току 2014. године реализовао набавку за пружање консултантских услуга ради подршке постојећем пројекту реформе регистрације пословних субјеката у Републици Српској. Такође, крајем 2014. године завршене су припреме за спровођење поступка набавки вишефункционалних скенера који ће се користити у судовима за скенирање и дигитализацију судске грађе о регистрацији привредних субјеката из прошлости.

Након извршене Финансијске ревизије ICIS пројекта од стране Свјетске банке за 2014. годину Јединица за имплементацију ICIS пројекта је добила позитивно ревизорско мишљење, а констатовано је да су организација, процеси и финансијско управљање које обавља Јединица у складу са правилима и процедурама Свјетске банке.

Представници Инспектората Републике Српске у 2014. години, учествовали су у сљедећим стручним обукама/студијским путовањима:

Републички пољопривредни и фитосанитарни инспектори су учествовали на XI Симпозијуму о заштити биља у Босни и Херцеговини, који је одржан у организацији Друштва за заштиту биља Босне и Херцеговине од 04. до 06. новембра 2014. године у Теслићу. Предавања на симпозијуму организована су у шест секција из области фитопатологије, ентомологије и примјењене зоологије, хербологије, фитофармације, токсикологије и екотоксикологије, интегралне заштите шума и интегралне заштите биљака. На округлом столу који је организован у оквиру предавања присутни су разматрали питање „Нових карантински штетних организама у Европи - као потенцијалне пријетње здрављу биља и шума у БиХ“, као и иновације у заштити биља. Учесници симпозијума имали су прилику да се упознају са новим техничким и технолошким рјешењима у заштити биља, као што су нове активне материје, нови препарати, начини, вријеме и техника примјене пестицида и друго. Кроз презентацију практичних примјера из праксе и размјену искустава, учесници су се усагласили да је у циљу унапређења заштите здравља биља у Босни и Херцеговини и Републици Српској непоходно континуирано радити на унапређењу међусобне сарадње одговорних институција, како би се што ефикасније одговорило изазовима у овој области.

Инспекторат Републике Српске угостио је 22. и 23. децембра 2014. године делегацију Србије, коју су чинили државни секретар Министарства државне управе и локалне самоуправе; представник Министарства рада, запошљавања, борачких и социјалних питања; директор Управног инспектората Министарства правде и државне управе; представник Дирекције за електронску управу; те представници инспекцијских органа из неколико различитих области надзора. У Србији је покренут пројекат реформе инспекцијског надзора, с циљем унапређења ефикасности инспекцијских служби и смањења трошкова привредних субјеката, те је посјета организована у оквиру USAID-овог пројекта „Е-инспектор“ за боље услове пословања. Тим поводом представници надлежних органа Србије изразили су жељу да се упознају са реформом инспекцијског система која је успјешно проведена у Републици Српској, као и са имплементацијом информационих технологија у рад инспекцијских служби, а конкретно са функционалностима и практичном примјеном Инспекцијског информационог система Републике Српске (IMS) у вршењу инспекцијског надзора. У оквиру презентација присутни су имали прилику да се упознају са организацијом Инспектората Републике Српске, законским оквирима у којима дјелује овај орган, те мисијом, циљевима и ефектима рада. Извршена је и демонстрација софтвера Инспекцијског информационог система Републике Српске, гдје су детаљније приказани процеси планирања инспекцијских прегледа на бази процене ризика, као и процеси извештавања. Чланови делегације Србије изразили су задовољство реализованом посјетом, истичући да је инспекцијски информациони систем који примјењује

Инспекторат Републике Српске најсавременији у региону, те да је и њихов циљ успостављање таквог систем, како би се унаприједио систем инспекцијског надзора.

2.4.Активности инспекција за вријеме поплава

Републичка управа за инспекцијске послове претрпјела је штету услед поплава које су наступиле у мају 2014. године у Подручном одјељењу Добој (у даљем тексту: ПО Добој) и то на двије локације:

- Светог Саве 20, Добој и
- Пут српских бранилаца бб, Шамац.

На локацији Светог Саве 20 у Добоју смјештено је ПО Добој у пословном простору Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге а.д. Бања Лука, по Споразуму број 26.012/122-527/09 од 22.04.2009. године. По наведеном споразуму ПО Добој је корисник приземља и првог спрата осим једне канцеларије на првом спрату (АОП сала) површине 390 м². Поплава од 15.05.2014. године захватила је приземље пословног објекта, а достигнути ниво воде је био између 1m и 1.5m из чега произилази да је поплављено приземље и затечена нефинансијска имовина у њему. На локацији Пут српских бранилаца бб, Шамац, смјештени су инспектори у спољнотрговинском надзору, по Уговору о закупу пословног простора склопљеним са ОДП „Слободна зона“ Шамац, број 25/01-583/06 од 01.04.2006. године и Анексу уговора од 02.05.2007. године. По наведеном уговору Инспекторат је корисник једне канцеларије у приземљу, као и једне мале канцеларије на спрату, укупне површине 25,30 м². Поплава је захватила приземље пословног објекта и затечену нефинансијску имовину.

Директор Инспектората је формирао петочлану Комисију за дјелимични попис у специфичним околностима и процјену настале штете (у даљем тексту: Комисија), Рјешењем број 24.013/409-3-1/14 од 20.05.2014. године. О провођењу пописних активности Комисија је сачинила Извјештај број 24.013/409-3-4/14 од 12.06.2014. године, а на основу којег се сачињава овај записник о процјени штете настале услед поплава. Процјена штете је урађена за стална средства у власништву Инспектората, док пословни простори на наведеним локацијама нису обухваћени процјеном штете јер се ради о туђим пословним просторима.

У поплавама у Добоју и Шамцу уништено је укупно 174 комада сталних средстава чија је набавна вриједност 238.019,60 КМ, исправка вриједности 183.210,52 КМ и садашња вриједност 54.809,08 КМ.

Инспекција за храну

У складу са Наредбом о појачаној инспекцијској контроли и узорковању сировина и производа животињског поријекла у поплавама угроженом подручју („Службени гласник Републике Српске“ бр. 40/14) Инспекција за храну је извршила појачане контроле субјеката у пословању са храном и узимање узорака хране у градовима који су били захваћени поплавним таласом. Акцент контрола стављен је на све објекте који су били директно или индиректно угрожени поплавама и гдје би могло доћи до контаминације хране. Узети су узорци воде из водовода чији је квалитет воде био упитан укључујући и водоводе који су били угрожени због обилних падавина. У 11 објеката који су почели са радом утврђене су неправилности у смислу стављања хране у промет која је била захваћена поплавним таласом. У 3 случаја у промет су стављена флаширана алкохолна и безалкохолна пића а у 8 стављена је у промет храна која је била замрзнута (смрзнута воће и поврће и риба) у оригиналној амбалажи. У свим објектима који су отпочели са радом извршено је узимање узорака воде и извршено је испитивање у погледу хигијенске исправности и сви узорци су оцијењени као здравствено исправни, такође у свим објектима је извршена дезинфекција, о чему су предочене потврде о извршеној дезинфекцији од стране овлашћених институција. Инспекција је извршила узимање узорака воћа и поврћа са

зелених пијаца искључиво домаћих произвођача у Бањалуци, Приједору и Бијељини док је у Добоју узет узорак из тржних центара. Укупно је узето 39 узорака, а од тога 6 на испитивање тешких метала и пестицида, док је осталих 33 узето на микробиолошка испитивања. Узети су узорци: зелена салата, купус, јагоде, краставци, кромпир, блитва и лук. Анализе узорака на пестициде и тешке метале су завршене и није утврђено присуство истих, док у 2 узорка јагода када су у питању микробиолошка испитивања утврђен је повећан садржај микроорганизама. Остали узорци воћа и поврћа који су завршени су уредни.

Тржишна инспекција

За вријеме поплава у мају мјесецу, тржишна инспекција је на поплављеним подручјима начин рада прилагодила новонасталој ситуацији. Нису рађене редовне, класичне контроле већ се настојало исконтролисати што више субјеката контроле и дјеловати превентивно односно савјетодавно, са информисањем субјеката о актима и препорукама које су доносиле надлежне институције и новоформирана тијела. У том периду посебан акценат био је на примјени Одлуке о прописивању мјера непосредне контроле цијена. На терену нису утврђени случајеви повећања цијена. Одржавана је свакодневна комуникација са инспекторима у поплављеним градовима, размјењиване битне информације и даване смјернице за поступање у конкретним ситуацијама. Поред поплављених субјеката контроле, једном броју инспектора поплављена је лична имовина. У мају и јуну акценат је био и у контроли објеката у којима се продаје грађевински материјал за који се претпоставља да би могло доћи до повећања цијена због повећане тражње, из разлога санације штета изазваних поплавама. Инспектори на терену нису утврдили случајеве повећања цијена.

Ветеринарска инспекција

Ветеринарски републички и општински/градски инспектори заједно са локалним тимовима за спасавање и заштиту учествовали у спасавању и збрињавању животиња, хране животињског поријекла и хране за животиње, уз стално надзирање ситуације у смислу спречавања појаве штетних посљедица за људе и животиње, нешкодљивом уклањању лешева и предузимању мјера у циљу спречавања појаве заразних и других болести које се могу очекивати за вријеме и после поплава. Такође, појачане су контроле кретања и промета животиња, ради илегалног промета животиња из поплављених подручја и злоупотреба које се могу очекивати у оваквим ситуацијама, односно могућности клања и употребе за исхрану људи, животиња које су страдале у поплавама или непознатог здравственог статуса с обзиром на неповољну епизоотиолошку ситуацију. Извршене су контроле у клаоницама и провјера ветеринарске документације о поријеклу животиња које су затечене у поступку клања, и код свих случајева сумљивог клања извршено је уништавање меса и предузете су репресивне мјере. Ангажовање инспектора у вријеме поплава није приказано кроз појединачне контроле и показатеље него су се мјере проводиле на лицу мјеста и о истим извјештавало путем кризних штабова, управне мјере су изрицане усмено, а санкције проведене код утврђених злоупотреба дате ситуације. Појачан надзор инспекције вршен је у свим објектима у којима се врши производња, складиштење, обрада и промет хране и хране за животиње, који су били директно или индиректно угрожени поплавом. Након провођења чишћења и прања објеката захваћеним поплавама, налагано је провођење ДДД мјера од стране овлаштених установа и организација, те узимање брисева и узорака хране ради провјере микробиолошке и здравствене исправности. У свим објектима у пословању са храном животињског поријекла у којима су утврђене неправилности у виду затицања меса без документације и претходно извршеног ветеринарског прегледа на линији клања, све количине меса су уништене и изречене казнене мјере.

Водна инспекција

Огромне штете проузроковане су непостојањем заштитних водопривредних објеката и смањењем степена заштите постојећих заштитних водопривредних објеката. Такође и у 2014.

години извршена је контрола свих заштитних хидротехничких објеката. Акцент ових контрола је био на текућем одржавању водних заштитних објеката и система (кошење канала и насипа, уклањање зелене масе и сл.). Извршено је 95 инспекцијских контрола заштитних водних објеката, од чега су 52 неуредне контроле (54.7%). Донесено је 56 управних мјера, од којих су неке извршене, а за неке је тражено помјерање рокова због временских неприлика. Контрола извршења појединих управних мјера је у току. О контроли заштитних водних објеката и система сачињен је детаљан извјештај.

Здравствена инспекција

За вријеме поплава у мају мјесецу, здравствена инспекција је на поплавленим подручјима начин рада прилагодила новонасталој ситуацији. Нису рађене редовне, класичне контроле већ се настојало обићи што више ризичних мјеста и дјеловати превентивно односно савјетодавно, са информисањем субјеката о актима и препорукама које су доносиле надлежне институције и новоформирана тијела. Одржавана је свакодневна комуникација са локалним инспекторима у поплавленим градовима, размјењиване битне информације и даване смјернице за поступање у конкретним ситуацијама. Акцент надзора стављен је на обезбјеђење услова за одржавање опште и личне хигијене, услова исхране и снабдјевености исправном водом за пиће у објектима са већом агломерацијом људи, као што су центри за евакуисане грађане, вртићи, школе, домови за смјештај дјеце, омладине и старијих лица. Смјештаји за евакуисане грађане су свакодневно посјећивани при чему је констатовано да су обезбијеђени основни хигијенски услови, примјерени датој ситуацији. У сарадњи са другим инспекцијама праћено је стање воде за пиће и хране у промету, као путева преношења заразних болести са масовним оболијевањем. Посебно је праћено стање воде у централним водоводима поплавлених градова, путем којих су могуће велике хидричне епидемије. Праћено је и збрињавање роба које су биле у контакту са плавном водом (храна, лијекови, предмети опште употребе, гардероба). За вријеме поплава није било потребе за предузимањем репресивних инспекцијских мјера у вези спречавања појаве заразних болести јер су здравствене установе максимално ангажовале расположиве капацитете и биле спремне за предузимање свих потребних мјера (информисање становништва о мјерама заштите против заразних болести, спровођење превентивне дезинфекције и дезинсекције, рано откривање болести, лабораторијско испитивање материјала, пријављивање, имунизација, лијечење, изолација итд.). С друге стране није утврђено противљење мјерама здравствених услова ни од стране пословних субјеката нити од стране домаћинства односно грађана.

Реформа јавног сектора

Народна скупштина Републике Српске на Четвртој посебној сједници, одржаној 28. децембра 2014. године, усвојила је Економску политику Републике Српске за 2015. годину. У складу са циљевима утврђеним Економском политиком Републике Српске, Влада Републике Српске формирала је Одбор за реформу привредног система и Одбор за реформу јавног сектора Републике Српске.

У оквиру Одбора за реформу привредног система формиране су три радне групе, у чијем су саставу и запослени из реда Инспектората, и то:

- Радна група за реформу привредног система, представник Инспектората је Предраг Томић, директор;
- Радна група за сузбијање сиве економије, представник Инспектората је Борка Суртов, помоћник директора – главни републички тржишни инспектор;
- Радна група за рад и запошљавање, представник Инспектората је Чедо Рисовић, помоћник директора – главни републички инспектор рада.

- Радна група за реформу здравственог сектора, представник Инспектората је Десимир Миљић, помоћник директора – главни републички здравствени инспектор.

У оквиру Одбора за реформу јавног сектора формирана је Радна група за израду Закона о инспекцијама, у коју је као представник Инспектората именована Ивана Ракита, руководилац Одјека за правне послове.

2.5. Буџет Инспектората РС

По Одлуци о усвајању Ребаланса буџета Републике Српске за 2014. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 65/14), укупни буџет Републичке управе за инспекцијске послове (у даљем тексту: Инспекторат) је износио 10.966.300 КМ и увећан је за 8% али је дошло и до структурних промјена у односу на одобрени буџет Инспектората по Одлуци о усвајању Буџета Републике Српске за 2014. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 107/13) који је износио 10.182.000 КМ.

Табела 4. - Преглед реализације буџета Инспектората за 2014. годину (Фонд 01 - Општи фонд)

Конто	Опис	Буџет по Ребалансу за 2014.	Буџет након реалокација 2014.	Реализација буџета 2014.	Индекс
1	2	3	4	5	6=5/4
4110	Расходи за лична примања	9.515.700	9.623.200	9.623.159	1,00
4111	Расходи за бруто плате	9.280.000	9.356.700	9.356.700	1,00
4112	Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених	235.700	266.500	266.460	1,00
4120	Расходи по основу коришћења робе и услуга	1.174.700	1.174.700	1.280.600	1,09
4121	Расходи по основу закупа	160.000	156.230	156.225	1,00
4122	Расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга	384.500	387.730	387.709	1,00
4123	Расходи за режијски материјал	80.800	80.800	80.794	1,00
4125	Расходи за текуће одржавање	105.000	105.000	104.992	1,00
4126	Расходи по основу путовања и смјештаја	217.100	217.100	217.099	1,00
4127	Расходи за стручне услуге	80.400	79.440	79.431	1,00
4129	Остали непоменути расходи	146.900	148.400	148.399	1,00
4719	Остали расходи обрачунског карактера			105.951	
5100	Издаци за нефинансијску имовину	275.900	275.900	275.640	1,00
5113	Издаци за набавку постројења и опреме	230.000	195.270	195.137	1,00
5117	Издаци за нематеријалну произведену имовину		23.100	22.979	0,99
5161	Издаци за залихе материјала, робе и ситног инвентара, амбалаже и слично	45.900	57.530	57.524	1,00
	УКУПНО	10.966.300	11.073.800	11.179.400	1,01

У горњем прегледу реализације буџета за 2014. годину евидентно је да је одобрени буџет 10.966.300 КМ, те да је буџет након реалокација 11.073.800 КМ, дакле, јавља се увећање од 107.500

KM. Износ од 107.500 KM представља додатна средства за покриће недостајућих средстава за исплату личних примања за децембар 2014. године, колико су износила недостајућа средства обезбијеђена реалокацијом између буџетских корисника по Рјешењу о одобрењу реалокације средстава, број 04/1-012-2-59/15 од 22.01.2015. године. У колони 5 - Реализација буџета 2014., евидентиран је укупни износ реализације буџета 11.179.400 KM, а који је већи од одобрених средстава за 105.951 KM, колики је износ на позицији Остали расходи обрачунског карактера и који представља Расходе по основу коришћења робе и услуга који се односе на 2014. годину, а који због недостатка средстава нису могли бити укалкулисани у складу са Правилником о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода Буџета Републике, општина, градова и фондова („Службени гласник Републике Српске“, број 90/10). Реализовани буџет 2014. године већи је за 1% од одобрених средстава по Ребалансу за 2014. годину увећаних за 107.500 KM, на име покрића расхода за лична примања за децембар 2014. године. Реализација буџета за 2014. годину по главним групама конта:

- На Расходима за лична примања реализација износи 100%
- На Расходима по основу коришћења робе и услуга реализација износи 109%
- На Издацима за нефинансијску имовину реализација износи 100%.

Реализација за 2014. годину - Рачун посебних намјена

Табела 5.- Преглед реализације за 2014. годину (Фонд 03 - Фонд грантова)

Конто	Опис	Планирано 2014.	Реализовано 2014.
4125	Расходи за текуће одржавање	1.100	1.089
4129	Остали непоменути расходи	14.600	14.578
5113	Издаци за набавку постројења и опреме	7.000	6.942
	УКУПНО	22.700	22.609

Табела 2 се односи на средства на трансакцијском рачуну Министарства финансија Републике Српске - за Републичку управу за инспекцијске послове - Рачун посебних намјена - Пројекат унапређења инвестиционог окружења (ICIS) TF011205, код Pavlović International Bank a.d. , број 554-004-00000377-64. Дознака на поменути рачун у износу 22.797,88 KM представља прилив од поврата пореза на додатну вриједност, док је Финансијски план потрошње за мјесец септембар 2014. године (ФОНД 03 - Фонд грантова) износио 22.700 KM, а који је реализован у износу 22.609 KM, структуре, као у горњој табели.

Реализација гранта из иностранства у оквиру Пројекта унапређења инвестиционог окружења (ICIS) TF011205

Табела 6. - Преглед прихода и расхода у оквиру Пројекта унапређења инвестиционог окружења (ICIS) TF011205

Конто	Опис	Износ
ПРИХОДИ		769.197
73111	Текући грантови из иностранства	715.507
77141	Приходи по основу обрачунатих позитивних курсних разлика	53.690
РАСХОДИ		291.512
41271	Расходи за услуге финансијског посредовања	160
41273	Расходи за услуге информисања и медија	1.595

41279	Расходи за остале стручне услуге	25.641
41293	Расходи за бруто накнаде за рад ван радног односа	90.764
41294	Расходи по основу репрезентације	327
41297	Расходи по основу пореза и доприноса на терет послодавца	797
47141	Расходи по основу обрачунатих негативних курсних разлика	10.075
47152	Расходи од усклађивања вриједности финансијске имовине	22.798
51132	Издаци за набавку канцеларијске опреме, алата и инвентара	133.855
51171	Издаци за нематеријалну произведену имовину	5.500
	РАЗЛИКА ПРИХОДА И РАСХОДА	477.685

Укупни приходи у 2014. години исказани у књиговодству Пројекта унапређења инвестиционог окружења (ICIS) TF011205 (у даљем тексту: Пројекат) износе 769.197 КМ и састоје се од:

- грантова из иностранства у вриједности од 715.507 КМ
- прихода обрачунског карактера по основу позитивних курсних разлика у вриједности од 53.690 КМ

Укупни расходи у 2014. години у наведеном пројекту износе 291.512 КМ и састоје се од:

- расхода за робе и услуге у вриједности од 119.284 КМ
- издатака за нефинансијску, материјалну и нематеријалну имовину у износу од 139.355 КМ
- расхода обрачунског карактера у вриједности од 32.873 КМ

Из наведеног слиједи да је разлика прихода и расхода 477.685 КМ. У структури расхода за робе и услуге, највећи износ се односи на трошкове по уговорима за консултантске услуге (90.764 КМ). У оквиру издатака за нефинансијску имовину, извршена је набавка сталних средстава за потребе Инспектората укупног износа (без пореза на додатну вриједност) 139.355 КМ и то:

- набавка рачунарске опреме у вриједности од 133.855 КМ
- набавка књиговодственог софтвера за потребе Пројекта у вриједности од 5.500 КМ.

За попис обавеза, потраживања и новчаних средстава на девизном рачуну Пројекта, на дан 31.12.2014. године, формирана је Комисија именована Рјешењем број 24.011/930-6-66/13 од 29.01.2015. године. На дан 31.12.2014. године неизмирене обавезе према добављачима износе 26.101 КМ. Потраживања на датум извјештавања износе 284 КМ. Стање на девизном рачуну на дан 31.12.2014. године износи 313.043,14 USD, што прерачунато у КМ са обрачуном курсном разликом на дан 31.12.2014. године, износи 503.502,66 КМ.

Закључне напомене

У 2014. години није било значајнијих нереализованих активности у Одјељењу за финансијско-рачуноводствене послове, набавке и прекршајну евиденцију. Од значајнијих ванредних, непланираних активности могу се истаћи активности произашле из поплава у мају 2014. године, а које су великих размјера захватиле Добој и Шамац. Посебан значај имају ове активности проведене у 2014. години:

- доношење Правилника о интерним контролама и интерним контролним поступцима у Републичкој управи за инспекцијске послове,
- обука за примјену и примјена новог Закона о јавним набавкама БиХ, објављеног у „Службеном гласнику БиХ“, број 39/14, а који је у примјени од 27.11.2014. године,
- обука и тестна употреба програма за Централизовану обрачун плату,

– пуна примјена активности на имплементацији Пројекта унапређења инвестиционог окружења (ICIS) TF011205.

Проблема у провођењу планских активности Инспектората у 2014. години представљала су недовољна средства. Од укупно 213.451 КМ недостајућих средстава, 107.500 КМ је обезбјеђено реалокацијом између буџетских корисника, а средства су кориштена за исплату личних примања за децембар 2014. године, док износ од 105.951 КМ, а који се односи на обавезе према добављачима, није обезбијеђен, дакле, терети буџет 2015. године. Даљња неповољна околност је мање одобрени буџет 2015. године на Раходима по основу коришћења роба и услуга у односу на 2014. годину за 85.000 КМ, што са преносом неукалкулисаних обавеза према добављачима из 2014. године у износу 105.951 КМ, даје „почетни минус“ од 190.951 КМ, што уз већи број запослених у 2015. години у односу на претходну годину (од 01.01.2015. примљено је седам нових запослених), ствара јасну ситуацију да се уз одобрени буџет 2015. године не могу провести планске активности чак ни под условом да оне остану на нивоу реализације 2014. године.

Други проблем који се преноси у 2015. годину је неријешено питање избора управника Пословним центром „Интегра“, а који би преузео активности одржавања и управљања зградом. Претходна питања на која није дат одговор закључно са крајем 2014. године су шта се односи на заједничке дијелове Пословног центра и која је реална цијена одржавања по m² корисне површине.

3. ИЗВРШЕЊЕ ПЛАНА И ЕФЕКТИ РАДА ИНСПЕКЦИЈА

3.1. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ХРАНУ

Инспекција за храну организована је на два нивоа: у оквиру Инспектората и у саставу јединица Локалне самоуправе. У републичкој инспекцији тренутно ради 21 инспектор, од тога 12 инспектора ради на царинским испоставама, док је 8 у унутрашњој контроли. Поред тога, у јединицама локалне самоуправе ради 50 општинских/градских инспектора за храну и инспектора који имају овлаштења инспектора за храну. Инспектор у Одјељењу Приједор ради седам дана на царинској испостави Нови Град, а других седам у унутрашњој контроли. Поред редовних контрола инспектори су у наведеном периоду радили и контроле по представкама. Инспектори су дио времена провели учествујући на различитим обукама и састанцима, присуствујући судским расправама, примајући странке и др.

Спољнотрговински надзор

У спољнотрговинском надзору извршено је 59.365 контрола хране. Укупно је узето 3.141 узорак хране на лабораторијску провјеру здравствене исправности (5,3% увезених пошиљки), при чему су 143 анализе биле неуредне. У 79 случајева утврђене неправилности су се односиле на непотпуне декларације, гдје су увозници по налогу инспектора извршили додатно декларисање и усклађивање садржаја декларација са прописима Републике Српске и Босне и Херцеговине, након чега су исте пуштене у промет. Инспекцијским прегледом на мјесту царинења, без узорковања је утврђена неисправност код 3 пошиљке воћа и поврћа јер је дошло до труљења током транспорта, те је у једном случају извршен поврат добављачу, у другом случају уништавање, а у трећем случају је након извршеног класирања пошиљке и одстрањивања трулих плодова дозвољено царинење и увоз преосталог дијела пошиљке.

У 61 случају након доказаних неправилности пошиљки путем лабораторијских анализа увозници су у 25 случајева прихватили резултат прве анализе, док су 36 случајева захтијевали

суперанализу. Суперанализом је демантовано 15 анализа, а потврђено је 18 анализа. **Дакле, у посматраном извјештајном периоду забрањен је промет и наложено уништавање или поврат добављачу за укупно 46 неисправних пошиљки хране, док се за три пошиљке још увијек чекају резултати суперанализе.**

Разлози неисправности су микробиолошка неисправност, хемијска неисправност, труљење, непотпуно или неадекватно декларисање. Неправилности су утврђене код сљедећих врста хране:

- месних прерађевина поријеклом из Србије и Македоније,
- млијечних производа поријеклом из Словеније, Србије и Њемачке,
- зачина поријеклом из Њемачке, Србије и Словеније,
- кондиторских производа поријеклом из Пољске, Њемачке, Турске, Србије, Хрватске и Македоније,
- освјежавајућих пића поријеклом из Ирске, Холандије, Пољске и Бразила,
- воћних сокова из Аустрије, Србије и Македоније,
- кафе поријеклом из Италије, Швајцарске, Словеније, Хрватске и Србије,
- додатака прехране поријеклом из Велике Британије, Кине, Њемачке, Русије, Филипина, Шведске, Србије и Хрватске,
- прерађевина од поврћа поријеклом из Кине, Њемачке и Аустрије,
- житарица за људску исхрану поријеклом из Србије,
- свјежег воћа и поврћа из Италије и Македоније,
- производа од рибе поријеклом из Хрватске,
- шећера поријеклом из Србије,
- алкохолних пића поријеком из Србије,
- тјестенина поријеком из Србије и Турске,
- флаширане воде поријеком из Србије и Македоније,
- адитива поријеклом из Аустрије и Словеније,
- јестиве масти и уља поријеклом из Србије и Словеније,
- дјечије хране поријеклом из Холандије и Србије.

Инспекција за храну је у складу са Препорукама Агенције за безбједност хране БиХ извршила узимање узорака хране из увоза и захтјевала испитивање на присуство генетски модификованих организама. Том приликом узета су 24 узорка хране испитивање је вршио Пољопривредни институт Републике Српске а добијени резултати анализе су потврђени у референтној лабораторији за контролу ГМО у Риму, Италија, гдје је утврђено да нема присуства генетски модификованих организама.

Извршено је 9.335 контрола хране за животиње од чега је на лабораторијску провјеру здравствене исправности и квалитета узето 337 узорка хране.

У 29 случајева након доказаних неправилности пошиљки путем лабораторијских анализа, увозници су у 11 случајева прихватили резултат прве анализе, док су 18 случајева захтијевали суперанализу. Суперанализом је демантовано 6 анализа, а потврђено је 11 анализа, док се за једну пошиљку још увијек чекају резултати суперанализе. Дакле, у посматраном извјештајном периоду на основу резултата анализа забрањен је промет и наложено уништавање или поврат добављачу за укупно 22 неисправне пошиљке хране за животиње.

Разлози неисправности су присуство ГМО код 13 пошиљки поријеклом из Бразила, Словеније и Хрватске, те неодговарајући квалитет код девет пошиљки поријеклом из Србије.

По основу контрола увоза у буџет Републике Српске уплаћена је накнада у износу од 3.640.480 КМ.

Унутрашњи надзор

У унутрашњем надзору извршено је укупно 1128 контрола, од којих је 452 било неуредно, што чини 40% од укупног броја контрола. Разлог овако високог процента неуредности лежи у чињеници да се у области хране објављује велики број прописа које субјекти из различитих разлога нису испоштовали и да субјекти у општинама без локалног инспектора занемарују прописане обавезе.

Од укупног броја предузетих управних мјера око 81% се односе на отклањање различитих недостатака, а око 19% на забране промета, уништавање хране и забрана обављања дјелатности. У промету је затечено и уништено око 482 килограма хране која је неприкладна за људску употребу. Најчешћи разлози забране промета и уништавања хране су стављање у промет хране којој је истекао декларисани рок употребе или ненавођење рока употребе, непостојање декларације на једном од језика у службеној употреби (декларација на страном језику) и промјена сензорних својстава хране. У тим случајевима инспектори су забрањивали промет хране и налагали њено уништавање. Такође је утврђивано нередовно испитивање сировина и готових производа, те необављање редовних санитарних прегледа лица која рукују са храном и лоши хигијенско-санитарних услови у објектима који се баве производњом и прометом хране.

Издато је 173 прекршајна налога на износ од 209.050 КМ, те поднесено 14 захтјева за покретање прекршајног поступка. Анализирајући прекршајне мјере види се да је око 37% прекршајних налога издато лицима која се баве прометом хране, 25% лицима која се баве обрадом и прометом хране и 21% налога лицима која се баве прометом хране. Разлози за издавање прекршајних налога су стављање у промет хране која није безбједна тј. није прикладна за људску употребу, лоши хигијенски услови у објектима гдје се врши производња и промет хране, те чињеница да лица која су у контакту са храном нису била под прописаним санитарним надзором.

Републичка инспекција за храну је приликом контрола увозника хране провјеравала да ли се пошиљке хране из увоза од којих је узет узорак на лабораторијско испитивање стављају у промет прије добијања рјешења инспектора којим се одобрава стављање у промет истих на основу резултата испитивања.

Републичка инспекција за храну вршила је узимање узорака хране (воде, воћа и поврћа) у оквиру мониторинга који је организовала и финансирала Агенција за безбједност хране БиХ. Том приликом узето је 48 узорака воде ради утврђивања присуства тешких метала, 27 узорка воћа ради утврђивања присуства пестицида и 37 узорка поврћа ради утврђивања присуства пестицида.

План рада републичке инспекције за храну у 2014. години остварен је са 108% план је пребачен из разлога што један од инспектора који требао бити пензионисан у мају по Плану кадровске службе, због промјена у радном стажу остао је да ради.

Табела 7. - Табеларни приказ броја контрола по објектима с обзиром на дјелатност, републичка инспекција за храну

Врста објекта	Број контрола	Неуредане контроле	Процент неуредних	Забрана обављања дјелатности	Забрана промета хране	Забрана рада лицима	Отклањање недостатака	Прекршајни налог			Прекршајна пријава		
								Правно лице	Одговорно лице	Физичко лице	Правно лице	Одговорно лице	Физичко лице
Укупно	1128	452	40 %	1	79		337	31	33	109	4	4	10
За производњу хране	217	104			3		86	8	9	26	1	1	2
У којима се врши промет хране	436	190			61		121	12	13	39	1	1	6
У којима се врши промет и обрада хране	294	140			5		125	10	10	43	1	1	
Узорковање хране на лабораторијску провјеру	129	1			1								
Повлачење хране са тржишта	18	8			6		1			1			
Који се баве снабдевањем воде за пиће	23	9			3		4	1	1				
Увозници хране	11												

Рад инспекције за храну у саставу органа локалне управе

Инспекција за храну на општинском/градском нивоу, у области производње и промета хране, 50 општинских/градских инспектора за храну и инспектора који имају овлаштења инспектора за храну обавила је 9.885 контрола од којих је 3.408 односно 34% било неуредно. Предузето је укупно 4.153 управних мјера, од чега 1434 различите забране и 2.719 мјера отклањања недостатака. Највећи број отклањања неправилности односио се на обављање санитарних прегледа запослених, додатну едукацију о хигијени хране, испитивање хране путем овлашћених лабораторија и отклањање санитарно-хигијенских недостатака.

Издато је 140 прекршајна налога у износу од 148.700 КМ, те су поднесена 24 захтјева за покретање прекршајног поступка.

У објектима у којима се врши производња хране извршено је 864 контроле, од чега је 352 било неуредно и предузете су 378 управне мјере. Због учињених прекршаја, издато је 25 прекршајних налога.

Из анализе извјештаја уочено је да се највећи број контрола односио на објекте у којима се врши промет и обрада хране, укупно 2.776 контрола, од чега је 959 контрола било неуредно, предузето је укупно 1.283 управне мјере а у 21 случају изречена је забрана промета хране и наложено њено уништавање. Због учињених прекршаја, издата су 62 прекршајна налога и поднесено 10 прекршајних пријава. Укупна количина хране коју је општинска/градска инспекција за храну на основу органолептичког прегледа ставила ван промета и наложила њено уништавање је 500 килограма.

Наступањем топлијег периода, као и сваке године, интензивирани су контроле објеката у којима постоји висок ризик од тровања храном већег броја људи, као што су објекти брзе

хране, експрес ресторани, ресторани у студентским и ђачким домовима, посластичарнице, роштиљнице и сл.

Инспектори су доста времена провели утврђујући присуство неисправне хране на основу обавјештења која су пристизала са европског РАСФФ-а и из других извора.

У неколико случајева инспекција је успјешно обавила превентивни надзор у објектима у којима су боравиле и конзумирале храну посебно угледне личности из других земаља.

Табела 8. - Табеларни приказ броја контрола по објектима с обзиром на дјелатност, градска/општинска инспекција за храну

Врста објекта	Број контрола	Неуредане контроле	Процент неуредних	Забрана рада објеката	Забрана промета хране	Забрана рада лицима	Отклањање недостатака	Прекршајни налог	Прекршајна пријава
Укупно	9885	3408	34%	12	369	1053	2719	140	24
За производњу хране	864	352	41 %	3	23	151	216	25	
У којима се врши промет хране	3573	1127	32 %	4	258	382	835	65	13
У којима се врши промет и обрада хране	4499	1718	38 %		16	516	1636	50	11
Објекти за снабдијевање водом	556	106	19 %		71	4	30		
Остало	393	105	27 %	5	1		2		

У складу са Наредбом о појачаној инспекцијској контроли и узорковању сировина и производа животињског поријекла у поплавама угроженом подручју („Службени гласник Републике Српске“ бр. 40/14) Инспекција за храну је извршила појачане контроле субјеката у пословању са храном и узимање узорака хране у градовима који су били захваћени поплавним таласом.

Акцент контрола стављен је на све објекте који су били директно или индиректно угрожени поплавама и гдје би могло доћи до контаминације хране. Узети су узорци воде из водовода чији је квалитет воде био упитан укључујући и водоводе који су били угрожени због обилних падавина. У укупно 17 водоводних система анализом је утврђено да је хигијенска исправност воде на задовољавајућем нивоу, осим водовода Шамац и Доњи Жабари гдје се вода користи за санитарно-техничке потребе.

Горе наведеном подручју укупно је контролисано 143 објекта, од тога је у функцију стављено 106, док су остали у моменту контроле били у фази чишћења и дезинфекције, односно припреме за рад. У 11 објеката који су почели са радом утврђене су неправилности у смислу стављања хране у промет која је била захваћена поплавним таласом. У 3 случаја у промет су стављена флаширана алкохолна и безалкохолна пића а у 8 стављена је у промет храна која је била замрзнута (смрзнута воће и поврће и риба) у оригиналној амбалажи. У свим објектима који су отпочели са радом извршено је узимање узорака воде и извршено је испитивање у погледу хигијенске исправности и сви узорци су оцијењени као здравствено исправни, такође у свим објектима је извршена дезинфекција, о чему су предочене потврде о извршеној дезинфекцији од стране овлашћених институција. Инспекција је извршила узимање узорака

воћа и поврћа са зелених пијаца искључиво домаћих произвођача у Бањалуци, Приједору и Бијељини док је у Добоју узет узорак из тржних центара. Укупно је узето 39 узорака, а од тога 6 на испитивање тешких метала и пестицида, док је осталих 33 узето на микробиолошка испитивања. Узети су узорци: зелена салата, купус, јагоде, краставци, кромпир, блитва и лук. Анализе узорака на пестициде и тешке метале су завршене и није утврђено присуство истих, док у 2 узорка јагода када су у питању микробиолошка испитивања утврђен је повећан садржај микроорганизама. Остали узорци воћа и поврћа који су завршени су уредни.

Извршена је контрола 40 домова за смјештај и његу старијих лица, том приликом инспекција за храну у једном дому за смјештај старијих лица забранила рад кухиње у којој су се припремала јела за становнике дома. Такође је утврђено нередовно испитивање сировина и готових производа, те необављање редовних санитарних прегледа лица која рукују са храном и лоши хигијенско-санитарних услови у објектима који се баве производњом и прометом хране.

Напомене

Инспектори у свом раду често имају недоумице када су у питању материјални прописи који се односе на храну. Одређени број прописа постоји на нивоу Републике Српске и на нивоу БиХ. Нејасно је који пропис у том случају инспекција треба примјењивати, чак ни када на исти начин регулишу материју, а поготово ако су у колизији. На нивоу Републике Српске постоје само пет подзаконских аката на основу Закона о храни, а то су Правилник о општем декларисању хране, Правилник о условима хигијене у појединим објектима, Правилник о Централном регистру и Правилник о условима за испитне лабораторије, Правилник о употреби прехранбених адитива у храни осим боја и заслађивача.

Не постоје остали правилници који регулише исправност, односно квалитет одређене групе хране па су инспектори принуђени да се позивају на Закон о храни Републике Српске и подзаконске акте донесена на основу Закона о храни БиХ, што је гледано са правног аспекта доста замршено. Доста прописа о појединим групама хране донио је Савјет министара на основу Закона о храни БиХ. Ови прописи су уствари транспонирани директиве ЕУ, а неки од њих су због обимности анекса и начина писања јако компликовани. Због свега тога је инспекторима потребна посебна едукација о примјени ових прописа.

Постоји проблем аналитичких могућности домаћих лабораторија због чега узорке за одређена испитивања треба транспортовати у другу државу што јако успорава инспекцијски поступак и поскупљује испитивање.

Недостају водичи и смјернице о службеним контролама, хигијенском пакету, доброј произвођачкој и другим праксама, о слиједивости, обавјештавању и повлачењу неисправне хране са тржишта, о поступању у кризним ситуацијама, те вишегодишњи план контрола. Недостатак финансијских средстава за спровођење мониторинга, односно подмирење трошкова испитивања хране, је велики проблем у раду и републичке и локалне инспекције.

С обзиром на напријед наведено, неопходно је:

- давати смјернице инспекцијским органима на основу процјене и анализе ризика везаних за храну,
- припремити вишегодишњи план службених контрола хране,
- у буџету Републике Српске и локалних заједница планирати много већа финансијска средства за подмирење трошкова мониторинга хране него до сада,
- сачинити План управљања у кризним ситуацијама повезаним са храном,
- успоставити инфраструктуру за брзу размјену података о неисправној храни,

- са Инспекторатом ФБиХ и ДБ склопити споразуме о међусобном обавјештавању и предузимању мјера код субјеката на својој територији,
- припремити потребне водиче и смјернице за субјекте који послују са храном и за инспекцију,
- обављати континуирану едукацију субјеката који послују са храном и инспекцијских органа.

У Нацрту закона о храни БиХ, који је достављен на мишљење Републичкој управи за инспекцијске послове Републике Српске, нису прописане мјере које инспектор може предузети приликом контроле, нити су прописане процедуре које се требају провести приликом инспекцијског надзора над храном која се увози. У прелазним и завршним одредбама поменутог нацрта закона прописано је да ступањем на снагу Закона о храни БиХ престају да се примјењују одредбе Закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе („Службени лист СФРЈ“, број 53/91) у којем постоје процедуре приликом увоза хране, а примјењује га инспекција за храну у Републици Српској, санитарна инспекција у Федерацији БиХ као и санитарна инспекција БД. Ако би се наведени Закон усвојио у оваквом облику онемогућио би се рад инспекције за храну у спољнотрговинском промету путем закона, што би за последицу практично имало блокаду увоза хране у БиХ. Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске дала је коментаре на предметни Нацрт закона о храни БиХ у којем захтјева да се отклоне уочени недостаци. Сматрамо да је у том погледу поребно активније учешће прадставника Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде у интерресорној радној групи, која је формирана приликом израде поменутог Закона, како би се избјегли могући проблеми приликом увоза хране у БиХ.

Дијаграм 1. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Инспекција за храну

3.2. ТРЖИШНА ИНСПЕКЦИЈА

Тржишна инспекција је вршила надзор над тржиштем у погледу придржавања прописа који се односе на: трговину, угоститељство, туризам, услуге, заштиту потрошача, цијене, мјерне јединице и мјерила, интелектуалну својину, квалитет и безбједност непрехрамбених производа и друге области дефинисане посебним прописима.

У 2014. години у тржишној инспекцији радила су 52 инспектора. У спољнотрговинском надзору контролу су вршили 4 инспектора и инспектори за храну са овлаштењем.

На локалном нивоу послове градских/општинских тржишних инспектора обављао је 72 инспектор у 48 градова/општина.

Приоритети тржишне инспекције били су: сузбијање нелегалног рада, повећање нивоа заштите потрошача, промет безбједних производа и већи ниво заштита права носиоца права интелектуалне својине.

Спољнотрговински надзор

У спољнотрговинском промету у складу са закључцима који су усвојени на састанку делегација Владе Републике Српске и Владе Федерације БиХ одржаног дана 15.01.2014 године у Сарајеву, а у вези усаглашавања и уједначавања поступања у поступку провођења контроле квалитета одређених производа при увозу и извозу Радна група усагласила је Листу производа који подлијежу контроли квалитета при увозу и извозу и од 23. априла тржишне инспекције ентитета и Брчко Дистрикта не контролишу непрехрамбену робу.

Када је ријеч о контроли квалитета течних нафтних горива у спољнотрговинском промету, од стране Републичке тржишне инспекције треба имати у виду следеће: основ надлежности тржишне инспекције прописана је Упутством о начину провођења Одлуке о квалитету течних нафтних горива (Надлежност према Одлуци је дата Техничкој инспекцији за унутрашњи промет). Контрола од стране техничке и тржишне инспекције се врши према прописаном Програму утврђивања усклађености квалитета течних нафтних горива од стране Министарства индустрије, енергетике и рударства у Влади Републике Српске. Према истом од увезених 6.935 пошиљки тржишна инспекција је узорковала 11, и анализом у овлашћеним лабораторијама утврђана је исправност свих узоркованих пошиљки.

Унутрашњи надзор

Табела 9. - Показатељи о раду тржишне инспекције

Ред. бр.	Области надзора	Укуп. број контрола	Са неправилностима		Управне мјере				Прекрш. мјере
			Број	%	ОН	ОР	Забрана	Укуп.	
1	Трговина	4.372	957	22	365	28	152	545	902
2	Угоститељство и туризам	1.607	519	32	221	5	55	281	432
3	Услугне дјелатности	100	9	9	3		5	8	7
4	Заштита интелект. својине	94	22	23	20		3	23	1
5	Остало	80	13	16	7			7	8
6	Укупно	6.253	1.520	24	616	33	215	864	1.350

ОН – отклањање неправилности

ОР – одузимање робе

Забрана – забрана обављања дјелатности, забрана употребе мјерила, забрана промета робе до откл.недос.

Планирани (математички) план контрола извршен је са 97%. Када је дошло до елементарне непогоде-поплава, поред поплавлених субјеката контроле, једном броју инспектора

поплављена је лична имовина а код 6 инспектора су поплављени рачунари тј. средства за рад, па је требало пар дана да се организује рад. Такође, у том периоду посебан акценат био је на примјени Одлуке о прописивању мјера непосредне контроле цијена, гдје се настојало исконтролисати што већи број субјеката и нису сачињавани записници, који чине број контрола у извјештају. На терену нису утврђени случајеви повећања цијена.

У мају и јуну акценат је био и у контроли објеката у којима се продаје грађевински материјал за који се претпоставља да би могло доћи до повећања цијена због повећане тражње, из разлога санације штета изазваних поплавама. Инспектори на терену нису утврдили случајеве повећања цијена.

Од укупног броја контрола 1.520 је било неуредних (24,3%). Инспектори су предузели 864 управних и 1.350 прекршајних мјера.

Од 864 предузете управне мјере било је 616 отклањања неправилности, 33 одузимања робе намијењене промету и пружању услуга без документације о поријеклу и 215 забрана обављања дјелатности, забрана промета робе која није била декларисана у складу са прописима, није посједовала гарантне листове, техничка упутства, због истеклог рока трајања и забрану употребе мјерила јер иста нису верификована од стране надлежне институције.

Изречене је 1.350 прекршајних мјера од чега 1.341 прекршајни налог на износ од 736.463 КМ и поднијето 9 прекршајних пријава надлежним судовима.

Област трговине

Приоритети рада у овој области били су провјера одобрења за рад, минимално-техничких услова, са акцентом на одобрења која издаје Министарство трговине и туризма (субјектима који врше промет нафтних деривата на велико и мало, дуванских прерађевина на велико и шпедитерску дјелатност), поријекло робе, пословне књиге и евиденције, цијене, декларисаност робе, издавање рачуна, распродаје, мјерне јединице и мјерила, усклађивање дјелатности са Уредбом о класификацији дјелатности итд.

Најчешће констатовани прекршаји су: цијене, пословне књиге и евиденција, издавање рачуна, декларације и мјерне јединице и мјерила. Објекти у којима су најчешће кршени прописи су: продавнице држављана азијског поријекла, продавнице текстила и конфекције, продавнице обуће коже и кожне галантерије и продавнице ауто-дијелова.

У области промета нафте и нафтних деривата значајан проблем представља точење лож уље у моторна возила, што је у инспекцијским контролама тешко доказати. Није риједак случај да се точи лож уље у канте и канистре и сипа у резервоара аутомобила. Сугерисали смо пар пута ресорним Министарствима на ову појаву и за потребу бољег нормирање овог сегмента.

У контролама код иностраних држављана присутан је и даље проблем, да су увозне цијене текстила и обуће, играчака и друге робе јако ниске (роба која је претежно поријеклом из Кине и Турске).

Тржишна инспекција Републике Српске континуирано врши контролу примјене Уредбе о ограничењу маржи у промету робе и у правилу послодавци се придржавају прописаних маржи.

На подручју регије Добој на захтјев Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде извршене су контроле код 4 субјекта заједно са инспекцијом за шумарство и ловство а

контролисани период је 2010-2014. година. Инспекција за шумарство и ловство је објединила извјештај и доставила Министарству.

Ради постизања бољих ефеката у сузбијању нелегалног промета робе у транспорту, нелегалног превоза и рада на црно, републичка тржишна, саобраћајна и инспекција рада су у сарадњи са припадницима Министарства унутрашњих послова Републике Српске, 11. и 14. априла интензивирале заједничке инспекцијске контроле.

Тржишна инспекција је од прегледаних 645 возила, у 290 случајева констатовала да је ријеч о субјектима из ФБиХ од чега су у 60 случајева возили робу субјектима из ФБиХ који имају пословне јединице у Републици Српској. Због не посједовања доказа о поријеклу тржишна инспекција је одузела робу у вриједности од 1.524 КМ и издала четири прекршајна налога у вриједности од 4.200 КМ.

Област угоститељства и туризма

Приоритети у контролама у овој области били су провјера одобрења за рад, минимално-техничких услова, поријекло робе намијењене пружању услуга, пословне књиге и евиденције, цијене и ценовници, издавање рачуна корисницима услуга – гостима, мјерне јединице и мјерила у објектима у којима се припрема храна итд.

Објекти у којима су најчешће кршени прописи су:

- бифеи, кафићи и кафане, у тим објектима је извршено 778 контрола од чега су 294 контроле биле неуредне (38%), предузето је укупно 152 управних и 254 прекршајне мјере,
- ресторани, у тим објектима извршене су 143 контроле од чега су 53 неуредне (37%), предузето је укупно 30 управних и 48 прекршајних мјера,
- роштиљнице, у тим објектима извршено је 60 контрола од чега је 31 неуредна, (52%) предузето је укупно 16 управних и 28 прекршајних мјера,
- пицерије, у тим објектима извршене су 44 контроле од чега је 20 било неуредних, (45%) предузето је укупно 13 управних и 19 прекршајних мјера,
- хотели и мотели, апартмани, куће за одмор и собе за изнајмљивање у тим објектима извршене су 82 контроле од чега је 28 било неуредних (34%).

Најчешће констатовани прекршаји су: издавање рачуна у 318 случајева, пословне књиге и евиденције у 227, мјерне јединице и мјерила у 36 и цијене 31 случају.

Туристичка дјелатност-путничке агенције

Приоритети у овој области били су контрола одобрења за рад и контрола Лиценци код организатора туристичког путовања, издатих од стране Министарства трговине и туризма. Контролисани су прописани услови, просторије, кадрови, осигурање јемства које може бити у облику банкарске гаранције, гарантног полога, односно полисе осигурања. Извршене су 44 контроле у овој области, од чега је 18 било неуредних, гдје је предузето 14 управних и 6 прекршајних мјера. Вриједност изречених казни путем прекршајних налога је 9.900 КМ.

У прошлој и овој години дошло је до значајнијег побољшања у раду туристичких агенција уз напомену да нисмо имали ниједан приговор приликом извођења ђачких екскурзија а ни рекламацију потрошача. Контроле категоризације сеоских домаћинстава и соба за смјештај, код којих се категоризација врши од стране комисије у јединицама локалне самоуправе, извршене су у току новембра и децембра 2014.године, и констатовано је да су локалне заједнице касниле у формирању комисија и инспектори су донијели рјешења о отклањању неправилности, али лоши временски услови у јануару ове године отежали су излазак комисије.

У сузбијњу нелегалног рада туристичких водича у Требињу, РТИ је приступила рјешавању истог полазећи од законских рјешења, односно обавеза органа локалне управе прописаних Законом о туризму. Утврдили смо да у општини Требиње од стране надлежног органа није издато ниједно рјешење о регистрацији лица за туристичког водича, што значи да град Требиње нема ниједног регистрованог туристичког водича. Такође, одредбе члана 42. до 47. Закона о туризму које регулишу обавезе органа локалне самоуправе у погледу регистрације туристичког водича нису уведене у правну процедуру, тј. нису донесени акти који регулишу полагање стручних испита и формирања комисије за полагање стручних испита а то је предуслов за увођење реда и сузбијање нелегалне понуде, које сигурно има, у туризму града.

Област услужних дјелатности

Приоритет рада у овој области био је спречавање нелегалног обављања дјелатности, издавање рачуна корисницима услуга и истицање назива фирме и радног времена. У овој области извршено је 100 контрола од чега је 9 неуредних (9%).

Контролисани су субјекти који врше занатску дјелатност (аутопраоне, ауто-механичари, ауто-лакирери, фризерски, столари и др.). Иако планом одређено као главни приоритет, на спречавању нелегалног рада није постигнут жељени ефекат због проблема уласка инспектора у приватне објекте и доказивању прекршаја. Због бољег познавања терена, субјеката и објеката ову област је више контролисала градска/општинска инспекција.

Област заштите потрошача

Тржишна инспекција Републике Српске свакодневно у редовним контролама вршила је надзор над примјеном прописа који регулишу заштиту потрошача и контролисала да ли се привредни субјекти придржавају одредби прописа. Инспектори у овим контролама дјелују проактивно и предузимају мјере у циљу отклањања недостатака.

У посматраном периоду по различитим пријавама потрошача извршене су 642 ванредне инспекцијске контроле, гдје су у 211 случајева утврђене неправилности и предузете управне и прекршајне мјере.

Републичка тржишна инспекција је у 2014. години по конкретним рекламацијама потрошача којима су тражили заштиту индивидуалних потрошачких права извршила 68 контрола, а најчешће је ријеч о неприхватању рекламација за техничке производе, одјећу, обућу, комуналне услуге и слично.

У 49 случајева утврђено је да су рекламације биле оправдане. У току вршења инспекцијске контроле 38 рекламација је уважено и ријешено на лицу мјеста, док су у 11 контрола инспектори издали осам рјешења о отклањању неправилности, шест прекршајних налога и поднијели једну прекршајну пријаву. У преосталих 19 контрола утврђено је да рекламације потрошача нису биле оправдане.

Доприносом у едукацији потрошача од стране Министарства трговине и туризма, удружења потрошача, медија и радом инспекције постигнут је већи степен едукације потрошача који се види кроз све софистицираније представке. Битно је истаћи да је потребно и даље едуковати потрошаче како би знали како да заштите своја права, али и како би се упознали са обавезама које они морају поштовати. Законом о заштити потрошача дефинисана су бројна питања која им омогућавају да остваре своја права, али је често непознавање закона основни разлог зашто потрошачи остају ускраћени за своје право. Едукован потрошач је најбоље заштићен потрошач.

Безбједност производа

Републичка тржишна инспекција већ неколико година уназад учествује у пројектима проактивног надзора над тржиштем, а у смислу примјене Закона о општој сигурности производа и Наредби које посебно прописују услове безбједности за појединачне врсте производа.

Циљ ових контрола је утврдити да ли се неусклађени непрехрамбени потрошачки производи налазе на тржишту Републике Српске, а сам пројекат се реализују на територији цијеле Босне и Херцеговине.

Пројекат се реализује у више фаза у којима се контролишу различите врсте производа, а у 2014. години извршене су планиране контроле и констатовано следеће:

Табела 10.- Извршене контроле тржишне инспекције – безбједност производа

Р. б.	НАЗИВ ПРОЈЕКТА	Број инспекцијских контрола	Број контрола тржишне инспекције (админ., визуела и лабораторијска провјера)	Број испитаних узорак у лабораторији (од укупног броја контролисаних производа)	Број неусклађених типова производа (укључује админ., визуелну и лаборат. провјеру)	Отклоњене неусклађености	Број повучених производа са тржишта (комеда)	Извршено усклађивање (комеда)	Уништено (комеда)
1.	Плутајућа помагала 2014	8	7	7	6	2	229	41	229
2.	Пројекат надзора дјечијих бицикла	8	5	5	5	1	46	1	8
3.	Пројекат надзора дјечијих ходалица	5	5	5	5	3	4	11	4
4.	Пројекат надзора електричних пегли	3	3	3	2	0	17	0	0
5.	Пројекат надзора електричних вибрационих брусилица	10	12	3	5	4	5	109	5
6.	Пројекат надзора моторних маказа за живицу	4	2	0	0	0	0	0	0
7.	Пројекат надзора преносивих апарата за гашење пожара	3	3	0	2	2	0	209	0
8.	Пројекат надзора продужних каблова за употребу у домаћинству	5	4	4	2	0	32	0	24
9.	Пројекат надзора столица за вањску употребу	5	5	5	4	0	106	0	21
10.	Пројекат преносних кварцних собних гријалица	2	2	2	2	0	21	0	9
11.	Пројекат надзора дјечје одјеће с врпцама и везицама	12	25	0	15	13	46	159	6
12.	Заштитне рукавице за механичке ризике	13	10	3	5	4	66	9766	0
13.	Цријеп од глине	4	4	0	0	0	0	0	0
14.	Малтери за малтерисање	10	8	0	3	1	69	109	0
УКУПНО		92	95	37	56	30	641	10405	306

У току је пројекат надзора скијашких кацага.

Интелектуална својина

Имајући у виду да је злоупотреба интелектуалног власништва глобални проблем, свјесни смо да је борба за сузбијање истог дуготрајан процес.

У правцу превентивног дјеловања свим јединицама локалне самоуправе упутили смо информацију да су обавезни да на рачунарима користе лиценциране софтвере, те да изврше анализу постојећег стања и у својим буџетима планирају потребна финансијска средства за лиценцирање. У повратним информацијама општине и градови су нас обавјештавали о предузетим мјерама, а у смислу да је један број истих извршио лиценцирање софтвера, да су планирали средства за те сврхе у буџету за наредни период и слично, што је оправдало приступ превентивног дјеловања.

С обзиром да ове контроле могу вршити само инспектори који су прошли обуку, поред редовних контрола које врше у другим областима (трговина, угоститељство...) у овој години извршене су 94 контроле и у 22 случаја утврђене су неправилности у области посједовања и кориштења компјутерских програма у комерцијалне сврхе гдје је наложено рјешењем пословном субјекту да отклони неправилности, на начин да изврши легализацију софтвера који користи.

Рад тржишне инспекције у саставу органа локалне управе

Табела 11.- Упоредни приказ показатеља о раду републичких и градских/општинских инспектора

Ред. бр.	Области надзора	Укупан број контрола		Неуредне контрола				Управне мјере				Прекршајне мјере	
		рти	оти	рти	%	оти	%	рти	%	оти	%	рти	оти
1	Трговина	4.372	6.037	957	22	1.310	22	545	57	1.135	87	902	888
2	Угостит. и туризам	1.607	3.007	519	32	683	23	281	54	482	71	432	385
3	Услугне дјелатности	100	1.424	9	9	144	10	8	89	121	84	7	58
4	Заштита интел.својине	94	5	22	23	2	40	23	105	2	100	1	0
5	Остало	80	85	13	16	7	8	7	54	2	29	8	9
6	Укупно	6.253	10.558	1.520	24	2.146	20	864	57	1.742	81	1.350	1.340

РТИ – републичка тржишна инспекција

ОТИ – градска/општинска тржишна инспекција

Табела 12. - Упоредни приказ ефеката предузетих мјера републичке и градске/општинске инспекције

Ред. бр.	Карактеристични подаци	РТИ 2012	РТИ 2013	ОТИ 2012	ОТИ 2013	ОТИ 2014	РТИ 2014
1.1.	Одузета роба (КМ)	60.726	25.066	83.408	89.697	149.391	14.071
1.2.	Роба стављена ван промета (КМ)	1.023.413	704.058	152.131	133.279	46.754	45.637
2.2.	Прекршајне мјере						
2.2.1.	Издати прекршајни налози (ком)	1.427	1.411	1.206	1.421	1.243	1.341
2.2.2.	Издати прекршајни налози (КМ)	955.746	865.392	681.360	819.671	596.147	736.463
2.2.3.	Прекршајне/кривичне пријаве	12	11	93	104	97	9

Апсолутни број укупно извршених контрола градске/општинске тржишне инспекције у односу на републичку инспекцију је већи, а посматрани број контрола по инспектору је како слиједи -

РТИ: $6.253/47 = 133/12 = 11.09$ контроле, ОТИ: $10.558/72 = 146.6/12 = 12.22$ контрола. У извршеним контролама РТИ је утврђен већи проценат неуредних контрола у односу на укупан број контрола ОТИ (РТИ 24%, а ОТИ је 20%). ОТИ су одузели више робе од РТИ јер исти по позиву припадника МУП-а контролишу промет робе у транспорту. У тим контролама најчешће су вршила одузимање спорне робе. У неуредним контролама републички инспектори били су ригорознији у санкционисању почињених прекршаја. Вриједност изречених казни РТИ је већа у односу на изречене казне ОТИ за 123.66%. Просјечна вриједност издатих прекршајних налога РТИ је 549,20 КМ, а ОТИ 479,60 КМ.

Напомена

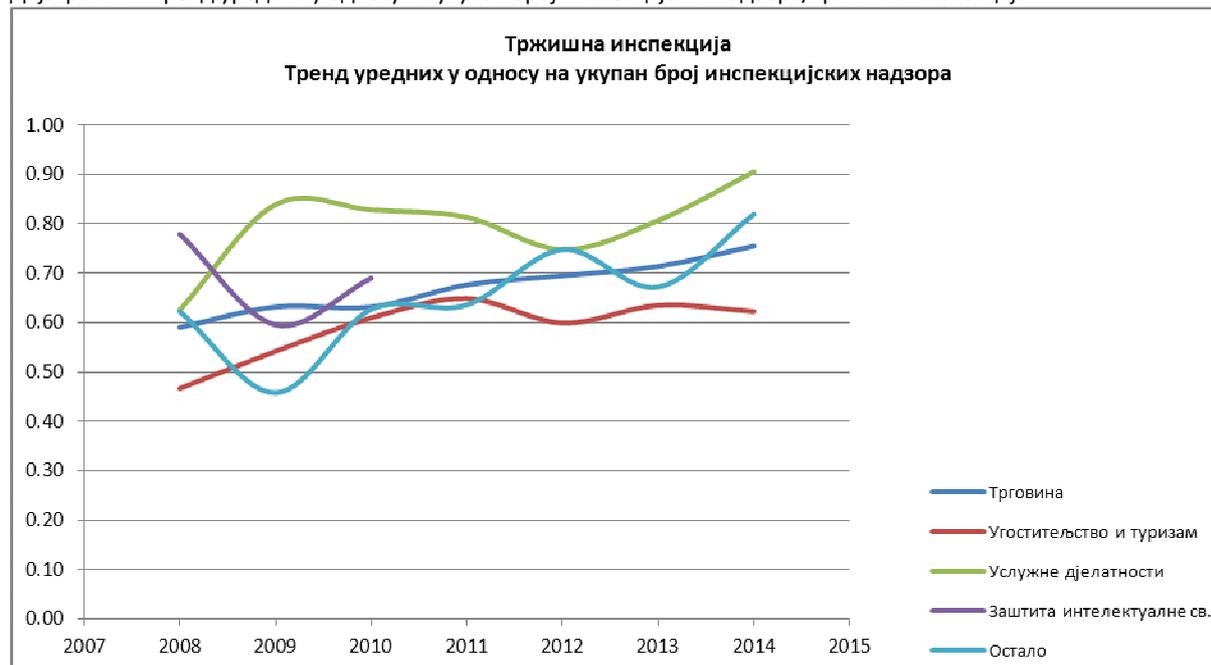
Посебан проблем код лож-уља (екстра лако и лако специјално) постоји у вези са точењем и употребом истог у моторна возила и радне машине са мотором са унутрашњим сагоријевањем. Не треба образлагати колике су штете од кршења забране точења и употребе ЛУ у моторним возилима и радним машинама у виду нарушавања животне средине и избегавања плаћања акциза, а да при том не постоје ефикасни механизми контроле, прије свега због чињенице да је према Закону о акцизама БиХ и подзаконским актима Закона о трговини дозвољена продаја ЛУ из посебно утврђених резервоара. У Одлуци о квалитету течних нафтних горива и другим прописима нису прописана адекватна овлашћења и поступак инспектора за наведени прекршај. Потребно је у што краћем року ову област боље правно регулисати.

Због недостатка тијела за испитивање усаглашених индустријских (непрехрамбених) производа, са прописаним захтјевима (апарати за домаћинство, каблови, текстил, обућа) у правилу инспекција врши административне контроле безбједности производа. Додатни проблем представља и недостатак прописа.

У сету закона који уређују права интелектуалне својине нису најјасније дефинисане процедуре рада тржишне инспекције и овлашћења инспектора. Потребно је извршити измјене и допуне прописа који уређују права интелектуалне својине (БиХ ниво) или доношење закона о посебним овлашћењима инспектора у случајевима кршења права интелектуалне својине (Ентитески ниво).

Недостатак адекватног Регистра привредних субјеката је значајан проблем. Исти би био од велике важности због анализе стања у области, планирања контрола по областима, објектима, субјектима, ефикаснијег кориштења радног времена, припрема за контролу итд.

Дијаграм 2. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Тржишна инспекција

3.3. ПОЉОПРИВРЕДНА ИНСПЕКЦИЈА

Сектор пољопривредне инспекције чине пољопривредни и фитосанитарни инспектори, који обављају инспекцијски надзор у области пољопривредне производње, промета пољопривредних и других производа и надзор из фитосанитарне области.

(1) У области пољопривредне производње и промета пољопривредних и других производа инспекцијски надзор тренутно врши 8 републичких пољопривредних инспектора и 32 општинска/градска пољопривредна инспектора.

(2) Надзор из фитосанитарне области врши 13 фитосанитарних инспектора Инспектората Републике Српске. Потребно је нагласити да су од јануара 2015. године примљена 3 фитосанитарна инспектора који тренутно пролазе неопходне обуке и који ће бити обучени и ангажовани за фитосанитарни надзор у унутрашњости.

Спољнотрговиски надзор

При увозу, извозу и провозу биља, биљних производа и регулисаних објеката, ђубрива и оплемењивача земљишта и средстава за заштиту биља, односно фитофармацеутских средстава, надзор врше фитосанитарни инспектори на 6 граничних прелаза за друмски саобраћај, а по потреби и најави врше повремене прегледе на прелазима жељезничког, ријечног и ПТТ саобраћаја.

У фитосанитарном надзору на граничним прелазима у току 2014. године прегледано је укупно 12.779 пошиљки које подлијежу обавезном фитосанитарном прегледу.

Овдје треба нагласити да се значајно повећао обим прегледа при извозу, јер је повећан извоз воћа за Русију и меркантилног кукуруза за Турску, а поред тога земље у окружењу и даље захтијевају фитосанитарне сертификате за воће, поврће, резану грађу, меркантилну пшеницу, брашно и друго што ми не прегледамо при увозу. У току 2014. године, фитосанитарни инспектори су прегледали 4.431 пошиљку при извозу и 26 пошиљки при реекспорту, што је за

дупло више од прошле године када је прегледано 2.164 пошиљке при извозу и 14 пошиљки при реекспорту.

Укупно је издато 4.457 фитосанитарних сертификата и у спољнотрговинском промету наплаћена је накнада и такса (увоз и извоз) у укупном износу од 550.680 КМ.

Фитосанитарни инспектори су у току 2014. године на граничним прелазима прегледали слjedeће количине робе:

Табела 13. – Приказ врсте и количине робе прегледане на ЦИ од фитосанитарне инспекције

Р. бр.	Врста робе	Количина			
		УВОЗ	ИЗВОЗ	РЕЕКСПОРТ	УКУПНО
1.	Садни материјал пољ. биља (ком)	1.237.468	65.965	0	1.303.433
2.	Резнице и калем гранчице (ком)	228.860	0	0	228.860
3.	Сјеме пољ. биља (kg)	9.022.523	69.873	537.455	9.629.851
4.	Сјеменски кромпир (kg)	7.149.850	8.600	0	7.158.450
5.	Меркантилни кромпир (kg)	5.808.196	1.492.818	0	7.301.014
6.	Расад поврља и живићи јагода (ком)	1.230.850	0	0	1.230.850
7.	Садни материјал украсног биља и	1.207.479	1.282	0	1.208.761
8.	Луковице за садњу (kg)	1.244.421	0	0	1.244.421
9.	Саксијско цвијеће (ком)	444.531	0	0	444.531
10.	Резано цвијеће (kg)	746.262	0	0	746.262
11.	Воће и поврће (kg)	33.712.058	10.088.960	0	43.801.018
12.	фитофармацеутска средства (kg)	1.066.730	22.383	0	1.089.113
13.	Ђубрива (kg)	81.127.594	0	0	81.175.909
14.	Компост засијан мицелијумом (kg)	4.978.499	0	0	4.980.619
15.	Шумски дрвни сортименти (м3)	0	17.913	0	17.913
16.	Резана грађа (м3)	82	640.350	0	640.432
17.	Остало (kg)	937.458	69.788.683	0	70.726.142
УКУПНО		150.142.861	82.196.827	537.455	232.927.579

Приказ процентуалног узорковања по врстама роба у оквиру фитосанитарног надзора на граничним прелазима при увозу у току 2014. године дат је у слjedeћој табели:

Табела 14. – Приказ процентуалног узорковања по врстама роба фитосанитарне инспекције на ЦИ

Р. бр.	Врста робе	Број прегледа увоз	Број узорака	% узорковања
1.	Садни материјал пољ. биља (ком)	61	27	44,26
2.	Резнице и калем гранчице (ком)	8	1	12,50
3.	Сјеме пољ. биља (kg)	499	118	23,65
4.	Сјеменски кромпир (kg)	315	87	27,62
5.	Меркантилни кромпир (kg)	330	113	34,24
6.	Расад поврља и живићи јагода (ком)	7	4	57,14
7.	Садни материјал украсног биља и дрвећа (ком)	328	22	6,71
8.	Луковице за садњу (kg)	84	8	9,52
9.	Саксијско цвијеће (ком)	275	9	3,27
10.	Резано цвијеће (kg)	537	1	0,19
11.	Воће и поврће (kg)	2.133	66	3,09
12.	фитофармацеутска средства (kg)	162	1	0,62
13.	Ђубрива (kg)	3.328	139	4,18
14.	Компост засијан мицелијумом (kg)	204	0	0
15.	Шумски дрвни сортименти (м3)	0	0	0
16.	Резана грађа (м3)	0	0	0
17.	Остало (kg)	57	0	0
УКУПНО		8.328	596	7,16

Треба напоменути да пошиљке које узоркује фитосанитарна инспекција остају на граничним прелазима све до момента добијања лабораторијске анализе. Лабораторијске анализе које се

врше у циљу утврђивања присуства карантинских штетних организама представљају сложене лабораторијске поступке који често захтијевају дужи период испитивања (просјек два до три дана). Имајући у виду напријед наведено као и остварено узорковање претходних година можемо закључити да је у току 2014. године направљен значајан напредак у квалитети фитосанитарног надзора при увозу.

Од укупно извршених 12.779 фитосанитарних прегледа на граничним прелазима, 18 прегледа је било неуредно. За све неуредне пошиљке забрањен је увоз и наређен поврат пошиљке пошиљаоцу. Структура неуредних пошиљки у току 2014. године приказана је у сљедећој табели:

Табела 15. – Неуредне пошиљке фитосанитарне инспекције на ЦИ

Број пошиљака	Врста пошиљке	Земља поријекла	Количина	Инспекцијска мјера	Законски разлог за мјеру/Штетни организам
2	Сјеменски кромпир	Њемачка	46 тона	Забрањен увоз пошиљка враћена	Заражен карантински штетним организмом „ <i>Globodera pallida</i> “
4	Меркантилни кромпир	Италија	88 тона	Забрањен увоз пошиљка враћена	Заражен карантински штетним организмом „ <i>Globodera pallida</i> “
1	Меркантилни кромпир	Србија	14 тона	Забрањен увоз пошиљка враћена	Заражен карантински штетним организмом „ <i>Ralstonia solanacearum</i> “
1	Сјеме пољ. биља (овас Вранац)	Србија	24 тоне	Наређен поврат и пошиљка враћена	Квалитет није одговарао прописаном
1	Сјеме пољ. биља (Париски корнишон)	Србија	16,2 кг 5400 ком (кесица 3 г)	Наређен поврат и пошиљка враћена	Квалитет није одговарао прописаном
3	Минерално ђубриво (KAN 27%N+S)	Србија	76,2 тоне	Забрањен увоз пошиљка враћена	Квалитет није одговарао прописаном
1	Минерално ђубриво (AN 33,5% N)	Србија	25 тона	Забрањен увоз пошиљка враћена	Квалитет није одговарао прописаном
1	Минерално ђубриво (NPK 8:15:15)	Србија	25 тона	Забрањен увоз пошиљка враћена	Квалитет није одговарао прописаном
1	Минерално ђубриво (АГРОФЕРТ 15)	Србија	23,75 тона	Забрањен увоз пошиљка враћена	Квалитет није одговарао прописаном
1	Минерално ђубриво (NPK 9:15:15)	Србија	24,54 тона	Забрањен увоз пошиљка враћена	Увозник није уписан у регистар увозника
1	Меркантилни кромпир	Албанија	1,85 тона	Забрањен увоз пошиљка враћена	Неисправан фитосанитарни сертификат
1	Клементине	Италија	23 тоне	Забрањен увоз пошиљка враћена	Недостаје фитосанитарни сертификат

Одмах по добијању резултата лабораторијске анализе и доношењу рјешења о забрани увоза за све наведене пошиљке прослијеђивана су обавјештења електронским путем. На тај начин су правовремено обавјештавани: Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, Управа БиХ за заштиту здравља биља, фитосанитарни инспектори и Главни инспектори у Федерацији и Брчко Дистрикту.

У свим случајевима у којима је утврђено присуство карантински штетних организама писменим путем су обавјештени Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и Управа БиХ за заштиту здравља биља.

Битно је напоменути да је увезивањем граничних прелаза у информациони систем Инспектората постигнут одличан ефекат. На основу извршених процјена ризика за сваку врсту робе посебно се планира узорковање у току године. На тај начин је обезбијеђен униформан приступ и рад свих фитосанитарних инспектора, који су у току 2014. године, од укупно 8.328 пошиљки при увозу узорковали 596 пошиљки, што износи 7,16 %.

Унутрашњи надзор

У унутрашњем инспекцијском надзору, републички пољопривредни инспектори су у току 2014. године извршили 1.327 контрола, што је за 13% више него у 2013. години када је извршено 1.175 контрола. Извршен је већи број контрола од планираног за 10,6%.

Од укупног броја извршених контрола, 356 контрола је било неуредно тј. 26,8% извршених контрола, док је у току 2013. године било 273 неуредне контроле тј. 23,2%. Повећање броја неуредних контрола је резултат усмјеравања и повећавања инспекцијског надзора на оне области у којима постоји већа потреба за инспекцијским надзором.

Предузете су укупно 344 управне мјере, од чега је корективних 267 и репресивних 77. Издато је укупно 35 прекршајних налога у укупној вриједности од 92.020 КМ.

Највећи број неуредних контрола је био у сљедећим областима: контрола сузбијања амброзије, промјене намјене пољопривредног земљишта, производња и промет рибе, промет минералног ђубрива, производња садног материјала, промет дувана итд.

Рад пољопривредне инспекције у саставу органа локалне управе

У току 2014. године општински/градски пољопривредни инспектори су извршили 3.579 инспекцијских контрола (3.297 редовних и 282 ванредне), од чега је број неуредних 831 или 23,2%. Инспектори су предузели 844 управних мјера, од тога 537 корективних и 307 репресивних. Укупно су предузели 102 прекршајне мјере, од чега 72 прекршајна налога и 30 прекршајних пријава.

По областима надзора највећи број контрола је обављен из области промета сјемена и садног материјала, заштите пољопривредног земљишта, производње и промета вина и ракије и у тим областима је највећи број неуредних контрола.

Општинска/градска пољопривредна инспекција је у току 2014. године забранила промет 26.177кг сјемена, одузето је и уништено 2.026кг сјеменена, забрањен је промет садног материјала 11.499 комада, одузето и уништено садног материјала 1.283 комада, забрањен је промет минералног ђубрива 38.775кг, забрањен је промет 65,79кг фитофармацеутских средстава, забрањен промет 80,7л ракије у ринфузи, одузето и уништено ракије и вине 64,20 л.

Плаћена накнада за промјену намјене пољопривредног земљишта по рјешењима инспектора у износу од 122.318 КМ.

Општински/градски пољопривредни инспектори су у току 2014. године издали 72 прекршајна налога у укупној вриједности од 41.450 КМ и поднијели 30 прекршајних пријава у износу од 21.000 КМ.

Закључне напомене

У фитосанитарном надзору на граничним прелазима у току 2014. године прегледано је укупно 8.328 пошиљки при увозу од чега је 18 прегледа било неуредно. За све неуредне пошиљке инспектори су забранили увоз и наредили поврат пошиљке што је и извршено. Прегледане су 4.431 пошиљке при извозу и 26 пошиљки при реекспорту, те издато укупно 4.457 фитосанитарних сертификата. Укупно наплаћена накнада и такса за фитосанитарне прегледе износи 550.680,00 КМ.

Републички пољопривредни инспектори су у току 2014. године извршили 1.327 контрола, што је за 13% више него у 2013. години када је извршено 1.175 контрола. Извршен је већи број контрола од планираног за 10,6%. Од укупног броја извршених контрола, 356 контрола је било неуредно тј. 26,8% извршених контрола. Повећање броја неуредних контрола је резултат усмјеравања и повећавања инспекцијског надзора на оне области у којима постоји већа потреба за инспекцијским надзором. Предузете су укупно 344 управне мјере, од чега је корективних 267 и репресивних 77. Издато је укупно 35 прекршајних налога у укупној вриједности од 92.020 КМ.

У контролама производње садног материјала у току 2014. године извршено је узорковање свих матичних стабала крушке, шљиве и брескве у циљу провјере здравственог стања матичних биљака најважнијих и најбројнијих воћних врста. Од укупно узетих 141 узорка, код њих 38 је утврђено присуство карантински штетног организма, што представља 26,95% позитивних узорака. Наложено је уништавање заражених стабала и уз присуство и надзор фитосанитарних инспектора уништено је 2.813 заражених матичних стабала и 20.000 заражених садница у Републици Српској.

У току 2014. године је вршено систематско узорковање сјемена пољопривредног биља које се прометује у Републици Српској. Укупно је узорковано 177 различитих врста сјемена, од чега је при увозу узорковано 118, а у промету (малопродаји) 59 узорака. Од свих извршених анализа двије пошиљке при увозу нису одговарале квалитету и наређен је њихов поврат извознику, док у унутрашњим контролама код три узорка је утврђено да нису испуњавали прописане норме квалитета и та сјемена су уништена уз присуство инспектора

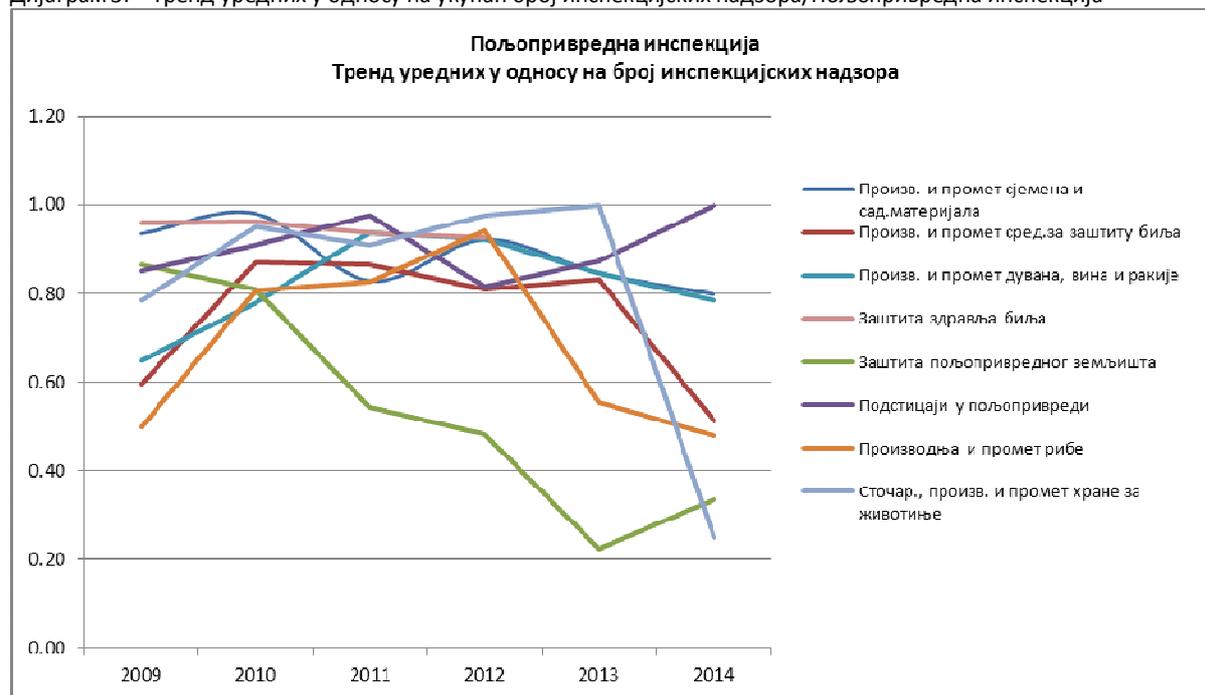
Извршене су контроле свих органа јединица локалне самоуправе надлежних за послове пољопривреде у Републици Српској и провјера свих издатих пољопривредних сагласности у периоду од 2010. до 2014. године. У општинама/градовима у којима је утврђено ненамјенско трошење средстава накнаде, донешена су рјешења о отклањању утврђених неправилности (35 рјешења), док су за одговорна лица у 6 општина/градова у којима је утврђено погрешно обрачунавање или незаконито ослобађање од плаћања накнаде издати прекршајни налози.

У току 2014. године републичка пољопривредна инспекција је извршила контролу рада свих корисника рибарских подручја у Републици Српској. Укупно код 29 корисника рибарских подручја (60,42%) утврђене су неправилности, док су само код њих 19 биле уредне контроле. Код корисника код којих су утврђене неправилности у издавању риболовних дозвола издати су прекршајни налози, док корисницима који нису организовали рибочуварску службу (25 корисника) наложено је организовање рибочуварске службе у складу са Законом.

У наредном периоду основни циљеви пољопривредне инспекције су: наставити са планским и циљаним контролама области које су до сада мање контролисане и у којима се очекују значајније неправилности, обезбиједити фитосанитарни надзор у унутрашњости, набавити неопходну опрему за фитосанитарне инспекторе, обезбиједити систематску процјену ризика

на граничним прелазима и омогућити додатне стручне обуке фитосанитарних и пољопривредних инспектора.

Дијаграм 3. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Пољопривредна инспекција

3.4. ШУМАРСКА ИНСПЕКЦИЈА

Основни циљ надзора шумарске инспекције је да се код субјеката контроле повећа степен правне и друштвене одговорности чиме ће се створити услови да се шумским и ловним ресурсима Републике газдује еколошки одговорно, друштвено корисно и економски одрживо. Ово ће се остварити кроз стриктно поштовање прописа, стандарда, планских докумената, предвиђених квота сјече и одстрела, као и примјене предвиђених система газдовања, рокова за извођење радова и вођења евиденција. Ово, наравно, подразумева и активно учешће у измјенама и допунама постојећих прописа и рад инспектора на повећању одговорности свих учесника у сектору који контролишу, кроз превентивне, али и репресивне мјере.

Сходно томе шумарска инспекција врши надзор над примјеном прописа из области шумарства, ловства, производње, дораде и промета репродуктивног материјала шумског дрвећа. Ова инспекција врши надзор и код извођача радова у шумарству, предузећа која се баве пројектовањем у шумарству и ловству и легалности рада постројења за примарну прераду дрвета. Надлежности ове инспекције се односе и на Закон о заштити природе и Закон о националним парковима у сегменту шумарства и ловства.

Организована је на републичком нивоу, нема општинских инспектора и по систематизацији је чини 17 инспектора (заједно са главним инспектором). Овдје треба истаћи да се ради о великом простору за овако мали број извршилаца, односно под шумом је нешто преко 52%, а ловишта чине око 86% укупне површине Републике, када се овоме дода велики број постројења за примарну прераду дрвета и извођача радова у шумарству, можемо рећи да је број инспектора недостатан. Један инспектор је пензионисан претпрошле године, није извршена попуна тако да је у реализацији годишњег плана учествовало 15 + 1 инспектора.

На граници, контролу здравственог стања пошиљака репродуктивног материјала шумског дрвећа и грмља, шумских дрвних сортимената и резане грађе врши фитосанитарна инспекција у саставу пољопривредне инспекције у којој нема дипломираних инжењера шумарства.

Реализација планских задатака

Планом рада инспекције за шумарство и ловство за 2014. годину, који је урађен на бази 15 инспектора и 1.712 радних сати је предвиђена 1.600 контрола. План је извршен са 105,8%. Повећање броја контрола у односу на план је последица великог броја ванредних контрола, првенствено везаних за контролу промета шумских дрвних сортимената. Ове контроле по правилу краће трају.

Од укупно 486 ванредних контрола 93 су биле контроле извршења рјешења по истим, а од тога је 289 било неуредно. Што значи да од 393 извршене ванредне контроле њих 289 или 73,5% било неуредно. Најлошији однос је у области коришћења шума гдје су од 204 извршене ванредне контроле њих 182 или 89,2% биле неуредне. Овдје се првенствено ради о контролама промета ШДС које су вршене по сазнањима полиције и представника ЈПШ.

У извјештајној години укупно су извршене 1.693 контроле од чега су 1.307 или 77,2% биле редовне контроле, 486 или 28,7% је било ванредних контрола, а 366 или 21,6% су биле контроле извршења рјешења.

Табела 16. - Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2014 години

Р Б	ОБЛАСТ НАДЗОРА	Извршене контроле			Управне мјере				ПН	Кривичне пријаве	Жалбе
		Укупно	Неуре дне	% неуре дних	Укупно	Отклањање неправилности	Одузимање	Забране			
	УКУПНО	1.693	623	36,80	566	336	167	63	341	9	26
1	Услови за обав. дјелатности	113	50	44,25	47	46		1	6		
2	Коришћење шума	489	246	50,31	221	53	147	21	218	4	8
3	Узгајање шума	89	23	25,84	23	22		1	2		1
4	Заштита шума	230	75	32,61	69	66		3	15	1	8
5	Примарна прерада дрвета	345	98	28,41	94	74	18	2	47	1	1
6	Ловство	207	67	32,37	62	55	2	5	15		1
7	Остало	219	64	29,22	50	20		30	38	3	7

Као што се види из претходне табеле од укупно извршених 1.693 контроле 623 или 36,80% су биле неуредне. Од укупно 14 кривичних пријава које је поднио Инспекторат ова инспекција је обрадила 9. Изречене су 63 забране. Било је 167 случајева одузимања, од тога 165 одузимања шумских дрвних сортимената у укупној количини од 630,1 м³ чија је вриједност 44.746 КМ и два одузимања недозвољених средставу која су коришћења при извршењу лова. Одузети

шумски дрвни сортименти су у складу са Уредбом Владе Републике Српске предани „Робним резервама“.

Поднесено је пет прекршајних пријава и издан је 341 прекршајни налог у укупном износу од 390.020,00 КМ. Такође је упућен велики број информација надлежним Центрима јавне безбједности и тужилаштвима о сумњи да би се у одређеним ситуацијама могло радити о кривичним дјелима, те да је за исте потребно провести додатне истраге. Центрима јавне безбједности је упућено 56 информација, тужилаштвима 3, а Државној агенцији за истраге и заштиту (СИПА) једна информација. Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде је прослијеђено 16 информација и иницијатива.

Инспектори су били присутни судским одлучивањима у 376 случаја (укупно као свједоци и овлаштени представници).

У извјештајној години су код основних судова завршена 164 судска поступка по прекршајним налозима које су изrekli шумарски инспектори, од тог броја у 62 случаја су изречене условне казне, потврђивање прекршајног налога изрицањем новчане казне је завршено 68 судских одлучивања. Ослобађајућа пресуда је донесена у 4 случаја, у 27 одлучивања је обустављен поступак, а изречена су и три укора. Два пута смо се обрађали Високом судском и тужилачком вијећу и у једном случају су наше примједбе уважене у другом нису.

Против рјешења инспектора је уложено 26 жалби, што је значајно мање од вишегодишњег просјека. Од укупно 18 ријешених другостепених поступака у три случаја је уважена, а у једном дјелимично уважена жалба. Једна од усвојених жалби се односила на рјешење којим је наложено уклањање смећа из одређених одјела, а у поновљеном поступку је жалба одбијена, двије жалбе су се односиле на наложене мјере у заштити шума од биљних болести и штеточина, чиме се и поред тога што су жалбе усвојене успјела скренути пажња на могућност градације губара и поткорњака. Дјелимично уважена жалба се односила на дознаку стабала за сјечу у Индустијским планатажама, након чега је измијењен Правилник о дознаци, формирана комисија Министарства која је испитала ваљаност Инвестиционог програма за Индустијске плантаже. О наведеном смо прослиједили и информацију надлежном ЦЈБ.

Заједничке контроле вршене су са инспекцијом за заштиту од пожара у контролама опремљености и организованости шумских газдинстава на заштити шума од пожара. Стање организованости је задовољавајуће. Са водном инспекцијом смо учествовали у контролама водотока и извора, односно замућивања вода приликом извођења радова у шумарству и сијече стабала у инудационим подручјима. Са радном инспекцијом су вршене заједничке контроле код извођача радова у шумарству и на пиланама. Са еколошком инспекцијом су вршене заједничке контроле по одредбама Закона о заштити природе и Закона о националним парковима.

Услови за обављање дјелатности

У овој области шумарска инспекција настојали да исконтролише све субјекте који изводе радове у шумарству у Републици Српској. Дио контрола рађене су са инспекцијом рада. Евидентно је да постоји антагонизам између самих извођача радове, што закључујемо по представкама које су поднијели једни против других. Ова појава је нарочито изражена у Котор Варошу и Теслићу.

За квалитет радова у шумама у власништву Републик, директор је одговоран корисник шума, а извођачи радова су контролисани у смислу посједовања лиценце и испуњености услова по Правилнику о минималним условима које морају испуњавати извођачи радова у шумарству. Неправилности су се односиле на недовољан број радника, затим радници нису

квалификовани за руковоаце одређеним механизованим средствима, непосједовање употребних дозвола за постојећа механизована средства и невођење дневника за извођење радова.

Област коришћења шума

У овој области највећи број контрола односио се на контроле промета ШДС којих је укупно било 213 од чега су 163 биле неуредне, затим, реализација извођачког пројекта за извођење радова на искоришћавању шума је контролисана 132 пута и у 50 случајева су констатоване неправилности и контроле исказа сјеча и извршење етата су извршене у 53 случаја и притом су уочени недостаци у 13 контрола. Утврђено је прекорачење етата у сљедећим случајевима:

1. Прекорачен је етат на ШПП "Трновском" којим газдује ШГ "Трескавица" Трново. По важећој ШПО за 14 година дошло је до прекорачења етата, за газдинску класу 1208, за врсту дрвета четинари. У наведеној газдинској класи за 14 година (период од 01.01.2000. до 31.12.2013. године) могло се посјечи 77.000 м³ свеукупне дрвне масе четинара, за наведени период посјечено је 80.514 м³ свеукупне дрвне масе, прекорачен је обим сјеча за 3.514 м³ свеукупне дрвне масе четинара (4,56 %),

2. Прекорачен је етат на ШПП "Паљанском" којим газдује ШГ "Јахорина" Пале.

А) Укупан обим сјеча за високе шуме са природном обновом, за ШПП „Паљанско“ од почетка уређајног периода до краја 2013. године је прекорачен у газдинским класама 1102, 1201, 1202, 1211 и 1403. (газдинска класа 1102 - прекорачен обим сјеча за 1.533 м³ четинара и 3.526 м³ лишћара, газдинска класа 1201- прекорачен обим сјеча за 9.410 м³ четинара и 1195 м³ лишћара, газдинска класа 1202).

Сјечива маса за четинаре је 130.000 м³, а од почетка уређајног периода (01.01.2004.) до краја 2013. године, посјечено је 136.629 м³ четинара, односно 105,10%, што значи да је прекорачен обим сјеча за 6.629 м³ четинара (газдинска класа 1211- прекорачен обим сјеча за 593 м³ четинара и 787 м³ лишћара и газдинска класа 1403- прекорачен обим сјеча за 337 м³ четинара и 6374 м³ лишћара).

Б) Укупан обим сјеча за високе шуме са природном обновом за ШПП „Паљанско“ од почетка уређајног периода до краја извјештајне 2013. године је прекорачен у три привредне јединице, „Средња Прача“, „Јахорина“ и „Касиндолска ријека“ :

-планирани обим сјеча за високе шуме у Привредној јединици „Средња Прача“ прекорачен је за лишћаре 9.749 м³ (156,5%) и укупно за четинаре и лишћаре је прекорачен за 9629 м³,

-планирани обим сјеча за високе шуме у Привредној јединици „Јахорина“ прекорачен је за четинаре 16.558 м³ (106,74%), свеукупне дрвне масе и укупно за четинаре и лишћаре је прекорачен за 7047 м³ свеукупне дрвне масе,

-планирани обим сјеча за високе шуме у Привредној јединици „Касиндолска ријека“ прекорачен је за четинаре 559 м³ (100,80 %), свеукупне дрвне масе.

3. У шумском газдинству „Романија“ Соколац констатовано је да је исто за једанаестогодишњи период важења ШПО (2003-2013) прекорачило обим сјеча у газдинској класи 1209 (Шуме букве и јеле са смрчом на серијама кречњачких и доломитних претежно плитких земљишта) за 9 процената што износи 26.652 м³ четинара и лишћара.

4. Прекорачење етата је било у ШГ „Добој“ (бивше ШПП Добојско-Модричко). Прекорачење је остварено још раније (у појединим газдинским класама 2005. године – прије него је дата сагласност на Основ), у 2013. години (до када је важио Основ) је вршена према евиденцијама сјеча ужитака у високим шумама.

5. ШГ „Врбања“ у току 2013. године на ШПП „Которварошко“, у високим шумама са природном обновом више је посјечено од предвиђеног за 2.888 м³ четинара и 14.817 м³ лишћара свеукупне запремине.

6. ШГ „Горица“ у току 2013. године на ШПП „Средњеврбаско“, у високим шумама са природном обновом посјечено је више 25.204 м³ свеукупне запремине четинара.

7. ШГ „Градишка“ у току 2013. као прве године важења ШПО, на ШПП „Посавско“, у високим шумама са природном обновом посјечено више 3.672 м³ свеукупна запремина четинара и 8.682 м³ свеукупна запремина лишћара.

Даље, уочене неправилности у овој области су технички пријем радова на искоришћавању шума је контролисан 40 пута и неправилности су констатоване у 8 случајева и дознака стабала и дознака стабала са извођачким пројектом је контролисана 48 пута и неправилности су уочене у 10 случајева.

Област узгајање шума

У овој области је извршено 89 контрола од чега је 25,84% било неуредно. Контроле су се највећим дијелом односиле на технички пријем шумскоузгојних радова и њих је било 87, од чега су 23 биле неуредне. Већина радова на узгајању шума се односи на „његу природног подмлатка“ и „припрему земљишта за природно подмлађивање“, а то су радови које изврше извођачи радова кроз „реализацију извођачког пројекта“, па их је бесмислено у инспекцијској контроли посматрати издвојено само као ову врсту радова. Поднесена су два прекршајна налога у износу од 3.500 КМ.

Област заштита шума

У овој области је извршено је 230 контрола од којих је 75 или 35,61% било неуредних. Углавном су налагане мјере за отклањање неправилности, али је издано и 15 прекршајних налога у укупном износу од 20.850 КМ и донесене су три забране.

Крајем 2013. године инспектори су утврдили велики број јајних легала у лишћарским шумама, што је указивало на могућност појаве градације губара и жутотрбе, те је сходно констатованом чим су се за то створени услови кренуло у контролу „заштите шума од биљних болести и штеточина“. Инспекција је кроз информације, подузете управне мјере против корисника шума и извјештаје Министарству (шестомјесечне информације за 2012., 2013. и 2014. годину) указивала на ову појаву. Слично је и са поткорњаком. Ових контрола је било 69 при чему су констатоване неправилности у 21 случају. За све неправилности су наложене мјере за отлањање истих.

Чување шума је контролисано у 98 случајева, а неправилности су уочене у 27 контрола. Највећи проблем чувања шума се јавља на Романијском платоу и на Јахорини, чувари шума настоје да неевидентирају штете, а пријаве које подносе се односе на непозната лица.

Контрола провођења мјера на заштити шума од пожара је вршена у 62 случаја и у 25 контрола су утврђене неправилности. Ове контроле су у највећем броју случајева вршене заједно са противпожарном инспекцијом.

Имали смо и једну контролу крчења шума (ванредну) гдје су подузете законом предвиђене мјере.

Област примарне прераде дрвета

У извјештајном периоду извршено је 345 контрола од којих је 98 било неуредно, донешено је 74 рјешења о отклањању неправилности, у 18 случајева је извршено одузимање шумских дрвних сортимената у количини од 143,4м³ вриједности 11.151,8 КМ, и издано је 47 прекршајних налога у укупном износу од 65.070 КМ. Двије пилане су запечаћене. И даље је изражен проблем нелегалног рада постројења за примарну прераду дрвета у Сокоцу и Палама. Чувари шума и одговорна лица у ШГ «Јахорина» врло ријетко врше контроле поријекла ШДС на пиланама.

Област ловства

Извршено је 207 контрола од чега је 67 било неуредно. Издата је 15 прекршајних налога у укупном износу од 52.900 КМ. Највише, односно 197 контрола је извршено по листи провјера „извршење лова и коришћење дивљачи“ од чега је 64 било неуредно. Донесене су двије забране код извршења лова и коришћења дивљачи. Недозвољена средства која су коришћења у извршењу лова су констатована у два случаја и иста су одузета.

Уговори са корисницима ловишта су истекли. Законом о ловству, ловишта се на коришћење дају једном кориснику и исто или његов дио се не могу уступити другом кориснику или га дати у закуп. Вршећи контроле инспекција је констатовала да већина шумских газдинстава која су корисници ловишта крше ову законску клаузулу и одредбе „Правилника о облику, садржају, начину издавања и року важења дозвола за лов и ловне карте“. Готово сва ловишта која су дата на коришћење шумским газдинствима имају неку врсту уговора са локалним удружењима, па чак и са више њих, што је кулминирало као проблем у току ове ловне године. На овај начин користе и бенифиције код плаћања таксе, одстрела и дивљачи као и ловци ловачких удружења који су корисници ловишта, мада Закон не предвиђа такву могућност.

Остале области надзора

У ову област су сврстане контроле које се нису могле разврстати по претходним областима или у којима провјере потичу из више области и у њој је извршено 219 контрола од којих су 64 биле неуредне. Донесено је 50 управних мјера од којих се 20 односило на отклањање неправилности и 30 забрана. Забране су се углавном односиле на газдовање приватним шумама (29). Издато је 38 прекршајних налога у укупном износу од 33.270 КМ. Највећи број контрола се односило на газдовање приватним шумама, гдје је извршено 136 контрола од којих је 51 била неуредна. Код газдовања приватним шумама углавном се ради о сјечи недозначених стабала, сјечи у шуми неријешених имовинско-правних односа, пуштању у промет ШДС који нису обројчени, жигосани и немају отпремни исказ (власници настоје избјећи законом предвиђену процедуру).

Закључне непомене

Крајем 2013. године по Закључку Владе Републике Српске шумарска инспекција је вршила контролу оправданости утрошка средстава просте репродукције шума од стране ЈПШ „Шуме Републике Српске“ и при томе је Министарству достављен извјештај у коме су наведене недоумице и нелогичности у предоченим документима, након чега су инспектори за 15 шумских газдинстава доставили информације надлежним ЦЈБ ради евентуалног провођења истраге.

Проблеми са којима се сусреће шумарска инспекција се понављају дужи временски период, односно од доношења Закона о шумама, Закона о ловству и Закона о прекршајима.

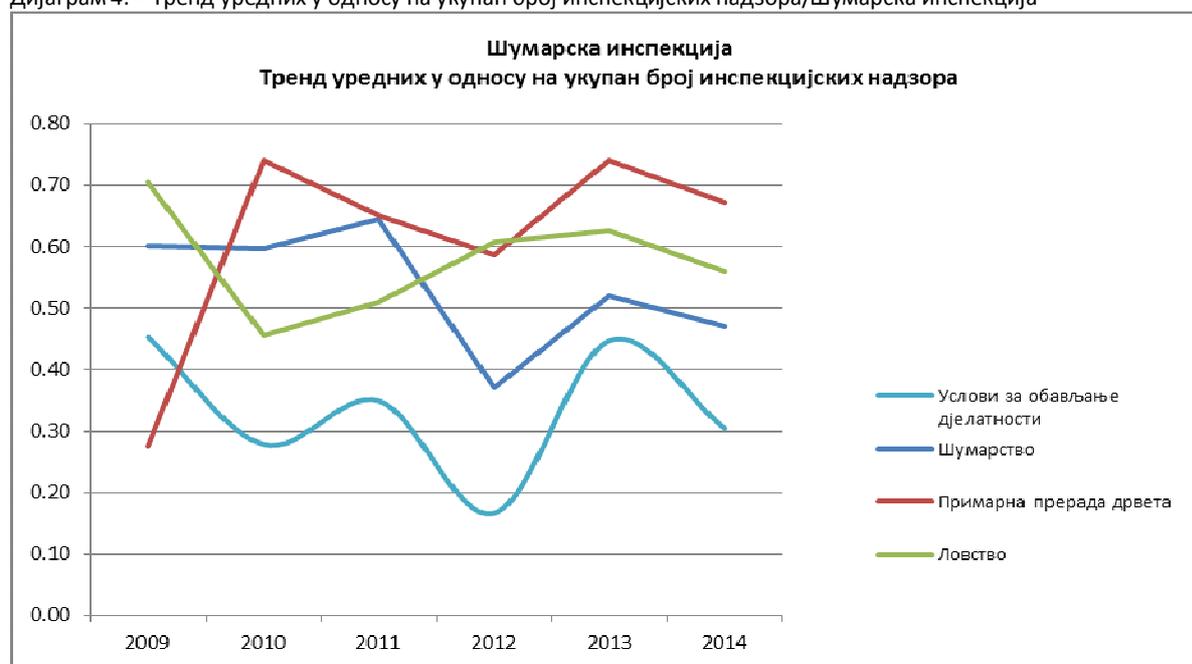
Питање истеклих шумско-привредних основа: још увијек нису урађене шумско привредне основе за сва ШПП за која је дата динамика по „Одлуци за израду шумскопривредних основа за шуме у својини Републике Српске“, односно још увијек постоје недоумице у смислу извршења или неизвршења мјера и активности за које није одређена динамика, обим и врста радова (шумско-узгојни радови, шумска инфраструктура и др.).

За приватне шуме у општинама за које смо констатовали да још увијек нису завршиле процедуру израде и усвајања ШПО смо упутили обавјештења о њиховим обавезама у смислу Закона о измјенама и допунама Закона о шумама.

Законом и Правилником о дознаци није предвиђено обројчавање, што инспекторима онемогућава квалитетну контролу, а отвара простор евентуалним манипулацијама. Честа је појава велике разлике у количини дозначене и реализоване дрвне масе. По правилу реализована дрвна маса је значајно већа од дозначене, а корисници шума то правдају нетачно утврђеним бонитетом који су сами одредили и нетачним сортиментним таблицама које су у употреби преко 40 година. Наведени проблем је донекле елабориран и чињенично образложен у области коришћења шума, код извршења етата.

Усклађеност Годишњег производно-финансијског плана корисника шума и шумскопривредног основа. Контролама извршења шумско-узгојних радова и шумске инфраструктуре је уочено да постоје значајне разлике између предвиђеног обима радова по ШПО, Годишњег плана газдовања и реализованог обима радова. Нелегална сјече у приватним шумама. Судови враћају пријаве организационих дијелова ЈПШ уз образложење да нису оштећени (по Закону о прекршајима). Инспекција и полиција нису у могућности нити треба да чувају приватне шуме. Представници извршиоца стручно-техничких послова у приватним шумама у посљедње вријеме масовно прослеђују инспекцији пријаве за извршену сјечу без дознаке у приватним шума, чиме се активности инспекције желе усмјерити у том правцу па чак и блокирати рад.

Дијаграм 4. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Шумарска инспекција

3.5. ВЕТЕРИНАРСКА ИНСПЕКЦИЈА

У оквиру сектора ветеринарске инспекције врши се унутрашњи инспекцијски надзор над примјеном прописа из области ветеринарства, производње и промета сировина и хране животињског поријекла, хране за животиње, ветеринарских лијекова, те заштите и добробити животиња.

Инспекцијски надзор у току 2014. године у Републици Српској вршио се путем републичке ветеринарске инспекције у саставу Инспектората и градске/општинске инспекције у саставу административних служби градова и општина.

Републичка ветеринарска инспекција (10) заступљена је у свих шест одјељења Инспектората са сљедећим бројем инспектора: Бања Лука (3), Приједор (1), Добој (1), Бијељина (3), Источно Сарајево (1) и Требиње (1). У току године активно је радило 9 инспектора јер је један инспектор из Одјељења Бања Лука године отишао у пензију у првом полугодишту.

Градских/општинских ветеринарских инспектора било укупно 44 и заступљени су у градовима и већим општинама, док је и даље присутан проблем непопуњености инспекције у општинама које још увијек нису провеле процедуру пријема ветеринарских инспектора.

У циљу што јаснијег представљања активности ветеринарске инспекције, значајно је напоменути непланиране околности и догађаје који су обиљежили претходну годину и који су имали утицаја на рад инспектора, од чега су свакако најзначајније поплаве које су задесиле подручје Републике Српске и Босне и Херцеговине, као и земље у окружењу.

Појачане контроле провођене су у периоду за вријеме и након поплава, гдје је акценат стављен је на све објекте који су били директно или индиректно угрожени поплавама, као и храну, храну за животиње и воду, а у сврху провјере исправности узимани су узорци хране, воде и брисеви, како би се заштитило становништво од свих видова контаминације.

Резултати и ефекти рада

У току 2014. године републичка ветеринарска инспекција извршила је 1098 контроле, што представља остварење плана у износу од 111%. На повећање броја извршених контрола у односу на планиране, утицало су ванредне ситуације које су захтијевале појачан надзор у појединим областима надзора, посебно за вријеме и након поплава.

Највећи приоритет у раду ветеринарске инспекције у извјештајном периоду имале су области: производња и промет сировина и хране животињског поријекла (53%), заразне болести и зоонозе (21%), ветеринарска дјелатност (13%), те област узгоја и држања животиња (3%). Приоритети су одређивани у складу са епизоотиолошком ситуацијом на терену, ванредним и другим околностима које су захтијевале интервенције инспекције, као и провођење наредби и захтјева за контролу од стране надлежног Министарства и других надлежних органа.

Табела 17. - Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2014. години

рб	Област надзора	Извршене			Управне мјере			Прекршајне мјере			
		Извршене	Неуредно	% неуредности	Отклањање неправилности	Забрана	Уништавање	Број управних мјера	Прекршајни налог	Прекршајна пријава	Број прекрш. мјера
Укупно		1098	243	22	221	4	4	229	30		30
1	Произ. и промет сировина и хране животињског поријекла	590	126	21	112	4	4	120	17		17
2	Производња и промет хране за животиње	33	8	24	7			7	1		1
3	Произ.и промет ветеринарских лијекова	30	1	3	1			1			
4	Ветеринарска дјелатност	148	26	18	24			24	3		3
5	Заразне болести и зоонозе	233	63	27	59			59	7		7
6	Узгој животиња	39	12	31	11			11	1		1
7	Заштита и добробит животиња	25	7	28	7			7	1		1

Процент неуредности код извршених контрола износио је 22%, и ускладу са истим предузето је 229 управних мјера, од којих је 221 у сврху отклањања неправилности, 4 забрана и 4 уништавања хране животињског поријекла. За учињене прекршаје изречено је 30 прекршајних мјера путем прекршајних налога у укупном износу од 59.810 КМ.

Активности које су утицале на приоритете у раду ветеринарске инспекције, везане су за најављену посјету ФВО инспекције која је извршила провјеру у производњи и преради млијека и производа намијењених извозу у ЕУ у периоду од 20. до 30.01 2014. године.

Затим ситуација која је обиљежила прво полугодиште, свакако су поплаве које су у мају захватиле већи дио републике и гдје су републички и општински/градски инспектори заједно са локалним тимовима за спасавање и заштиту учествовали у спасавању и збрињавању животиња, хране животињског поријекла и хране за животиње, уз стално надзирање ситуације у смислу спречавања појаве штетних посљедица за људе и животиње.

Табела 18. - Упоредни општи показатељи за 2012 и 2013 и 2014 године

рб	Предузете мјере	2012	2013	2014	I 14/13	I 14/12
1	Број инспектора	8.5	7	9	128.57	105.88
2	Укупан број контрола	1235	1062	1098	103.39	88.91
3	Број контрола по инспектору	145	151	122	80.79	84.14
4	Неуредне контроле	229	305	236	77.38	103.06
5	Управне мјере	210	276	229	82.97	109.05
6	Прекршјани налози (ком)	38	69	30	43.48	78.95

Када се упореде општи показатељи на нивоу задње три године, видљива су одступања изражена кроз опште показатеље, што је посебно изражено у 2013. години као резултат интензивних припрема за ФВО инспекцију у сектору мљекарства, гдје је због даноноћних припрема извозног објекта мљекаре и номинираних фарми, вршен појачан надзор у циљу њиховог усклађивања са постављеним захтјевима. У то вријеме на терену се радило и након редовног радног времена као и викендом. Дакле, упоређујући наведене показатеље најважније је напоменути да су приоритети у вршењу контрола у појединим периодима, диктирани у складу са изванредном ситуацијом и захтјевима надлежних републичких и локалних органа, што је битно утицало не само на количинске показатеље него и на структуру самог надзора и провођење мјера у појединим областима.

Ангажовање инспектора у вријеме поплава није приказано кроз појединачне контроле и показатеље него су се мјере проводиле на лицу мјеста и о истим извјештавало путем кризних штабова, управне мјере су изрицане усмено, а санкције проведене код утврђених злоупотреба дате ситуације. Важно је напоменути да су донесене наредбе од стране ресорног министарства, које су захтијевале хитно поступање ветеринарске инспекције а о чему ће бити више података у наставку извјештавања по областима надзора. Такође, активности прије и након доласка ФВО инспекције битно су утицале на структуру самог надзора и поступање ветеринарске инспекције.

У овој години у склопу више мисија и пројеката, проведен је велики број обука гдје су инспектори провели значајан дио радног времена. Анализирајући активности инспекције исказане путем специфичних показатеља видљиво је да су ефекти рада у појединим областима усклађени са општим показатељима рада инспекције и исказаним приоритетима у извјештајном периоду.

Републички инспектори су проводили узорковање у сврху провођења појачаног надзора хране и хране за животиње, у складу са наредбом Министарства, а мониторинг резидуа само у општинама које немају општинску инспекцију, као и карантинске мјере и дијагностичко испитивање животиња и расплодног материјала на заразне болести, те нешкодљиво уништавање заражених животиња.

Дијагностичко испитивање по налогу инспекције провођено је приликом контроле спровођења годишње наредбе о заразним болестима на фармама и домаћинствима гдје су установљене животиње које нису подвргнуте прописаним испитивањима, као и су случајевима сумње на заразну болест .

Такође је извршено уништавање меса затеченог у промету без ветеринарског прегледа и заражених животиња и кошница пчела, као и животиња које су страдале у поплавам. Ван промета је стављена неисправна храна животињског поријекла.

Производња и промет сировина и хране животињског поријекла

Област производње и промета сировина и хране животињског поријекла је област у којој је извршен највећи број контрола, а које су се проводиле у складу са приоритетима за контролу, посебно кад су у питању поплавлена и поплавом угрожена подручја и активности око стварања услова за извоз млијечних производа у ЕУ.

Извршено је укупно 590 инспекцијских контрола од којих је неуредних било 126 или 21%. Предузето је 120 управних и 17 прекршајних мјера.

Имајући у виду најављену посјету инспекције Канцеларије за храну и ветеринарство Европске комисије (ФВО) у јануару мјесецу, која је извршила провјеру усклађености прописа из области производње и прераде млијечних производа намијењених извозу у ЕУ, контроле су вршене у склопу припреме номинованих објеката и фарми. У складу са проведеном инспекцијом од стране европских инспектора на терену су предузимане мјере за отклањање уочених неправилности у току трајања саме мисије, као и након презентовања резултата од стране инспекције, а настављене су контроле у овој области како би се побољшали услови и отклониле неусклађености које не захтијевају организационе, легислативне и др. промјене.

Појачан надзор инспекције вршен је у складу са донесеном Наредбом министарства о појачаној инспекцијској контроли и узорковању сировина и хране животињског поријекла у поплавама угроженом подручју, гдје су извршене контроле свих објеката у којима се врши производња, складиштење, обрада и промет хране и хране за животиње, који су били директно или индиректно угрожени поплавом. Након провођења чишћења и прања објеката захваћеним поплавама, налагано је провођење ДДД мјера од стране овлашћених установа и организација, те узимање брисева и узорака хране ради провјере микробиолошке и здравствене исправности.

У свим објектима у пословању са храном животињског поријекла у којима су утврђене неправилности у виду затицања меса без документације и претходно извршеног ветеринарског прегледа на линији клања, све количине меса су уништене и изречене казнене мјере.

Због постојеће хигијенско-епидемиолошке ситуације у свим мјестима захваћеним поплавама, забрањена је продаја хране на отвореном простору изузев тржница, након што су проведене све мјере и обезбјеђени основни хигијенски услови.

У складу са прописаном процедуром провођења и прањења мониторинга резидуа у живим животињама и производима животињског поријекла за 2014.годину, републички инспектори вршили су контроле и узорковање код субјеката у општинама које немају општинску инспекцију. Такође су учествовали и на обукама које су проведене у склопу провођења плана мониторинга резидуа за 2014. годину које је проводила Канцеларија за ветеринарство БиХ.

Контроле су провођене осим према плану контрола и на основу обавијештења Агенције за безбидност хране БиХ (RASFF систем), обавијести увозника о приспјећу пошиљки из увоза, као и пријава о присуству сумњиве хране животињског поријекла у производњи и промету.

Заразне болести и зоонозе

У области заразних болести животиња и зооноза контроле су вршене у складу са епизоотиолошком ситуацијом и појавом одређених заразних болести на територији Републике Српске, као ванредном ситуацијом гдје је акценат био на провођењу хитних мјера у циљу спречавања избијања заразних болести у поплављеним подручјима.

Од укупно 233 извршених контроле, 63 су биле неуредне или 27%, а предузимане су мјере отклањања неправилности у 59 случајева, док су 7 случајева изречене санкције. У складу са датом епизоотиолошком ситуацијом и донесеним Наредбама од стране Министарства, ветеринарска инспекција је вршила надзор над спровођењем свих активности, које су задане ветеринарској служби и других мјера у циљу заштите здравља људи и животиња и заштите материјалних добара, са акцентом на превентивни надзор, а уколико је исто угрожено предузимане су и репресивне мјере.

На подручју градова Добоја, Бијељине, Приједора и општина Шамац, Петрово као и у другим подручјима, републички ветеринарски инспектори су у склопу ветеринарских тимова, гдје су били и надлежни ветеринари и општински/градски инспектори, а заједно са локалним јединицама цивилне заштите учествовали у спасавању и премјештању животиња, нешкодљивом уклањању лешева и предузимању мјера у циљу спречавања појаве заразних и других болести које се могу очекивати за вријеме и после поплава. Такође, појачане су контроле кретања и промета животиња, ради илегалног промета животиња из поплављених подручја и злоупотреба које се могу очекивати у оваквим ситуацијама, односно могућности клања и употребе за исхрану људи, животиња које су страдале у поплавама или непознатог здравственог статуса с обзиром на неповољну епизоотиолошку ситуацију. Извршене су контроле у клаоницама и провјера ветеринарске документације о поријеклу животиња које су затечене у поступку клања, и код свих случајева сумљивог клања извршено је уништавање меса и предузете су репресивне мјере.

Праћење епизоотиолошке ситуације током и послије поплава, те поступање у свим случајевима угинућа животиња, ради утврђивања узрока угинућа, као и праћење здравственог статуса животиња је био јо један приоритет ветеринарске инспекције, као и надзор над спровођењем дезинфекције и асанације терена.

Појачан ветеринарски надзор вршио се на животињама које су евакуисане и смјештене у прихватним депоима.

Контрола провођења превентивних мјера у складу са Наредбом о спровођењу мјера заштите животиња од заразних и паразитских болести у Републици Српској у 2014. години, вршена су на фармама, као и поступак идентификације животиња, али је проблем на терену стварала ситуација са набавком и штампањем замјенских маркица, као и дистрибуцијом образаца и сл., јер власници нису могли у прописаним роковима извршити своје обавезе.

Вршене су контроле након обавијести о постојању сумње, односно симптома болести или након потврде заразе од стране лабораторије, те су налагане мјере у циљу сузбијања болести и контролисано њихово провођење. То се односило осим бруцелозе и на друге болести које су се јављале у овој години и то: бјеснило, трихинелоза, кју грозница, паратуберкулоза, салмонелоза, ноземоза и америчка трулеж пчелињег легла.

Ветеринарска дјелатност

У области ветеринарске дјелатности извршено је 148 контрола, од чега је неуредних било 26 или 18%. Контроле ветеринарских организација су вршене у току припрема за долазак ФВО инспекције, као наставак контрола фарми, с обзиром на спроведене дијагностичке мјере и лијечење животиња, а које су приказане у евиденцијама које су обавезни дио документације на фармама. У том смислу вршене су провјере евиденција у ветеринарским организацијама, везано за пријаву и идентификацију животиња, слање материјала у лабораторију, евидентирање поступака провођења туберкунизације и имунизације животиња, те задуживање и потрошња ветеринарских лијекова, вакцина, туберкулина и сл.

Контроле провођење обавезних мјера у складу са подјелом епизоотиолошког подручја надлежности вршене су у најчешће по пријави др, организација и достављању доказа о вршењу услуга на туђем терену. Вршена је контрола кадровске структуре у складу са организационим обликом и бројем пријављеног особља за додјелу епизоотиолошког терена. Исте су се односиле на контролу испуњености прописаних услова за обављање ветеринарске дјелатности и провођења обавезних мјера, вођења регистара, евиденција и издавање ветеринарских докумената.

Највише неправилности односило се на провођење обавезних мјера у складу са подјелом епизоотиолошког подручја, као и адекватном кадровску структуру која није одговарала одобреном организационом облику, а везано за неправилности предузето су 24 управне мјере и поднесена 3 прекршајна налога.

Производња и промет ветеринарских лијекова

Имајући такође у виду наведену контролу ФВО инспекције, акценат је стављен на сљедивост лијека од увозника до крајњег корисника тј. издавања и употребе лијека од стране пацијента-животиње. Такође у склопу наведених активности, а у циљу праћења лијека, контроле су вршене и у ветеринарским организацијама и на фармама. Основни циљ контрола у овој области је спречавање промета и употребе ветеринарских лијекова од стране неовлашћених лица, те вођење евиденција о употреби лијека на фармама, а што би за резултат имало спречавања присуства резидуа ветеринарских лијекова у храни, као и употреба нелегалних односно нерегистрованих лијекова на тржишту Републике Српске односно Босне и Херцеговине.

Узгој, заштита и добробит животиња

Контроле провођење мјера заштите и добробити животиња у поплавленим подручјима, вршене су у склопу ветеринарских тимова везано за предузимање мјера за збрињавање угрожених животиња и пружање хитне ветеринарске помоћи, те обезбјеђивање услова за лијечење и адекватан смјештај у складу са могућностима у датим ситуацијама на терену. Обезбјеђивање довољне количине исправне хране и воде за пиће такође је био један од приоритета везано за заштиту и добробит животиња. Везано за ову област приоритет су биле фарме, посебно музних грла због тога што су оне биле предмет ФВО инспекције, тако да су налагане мјере везано за услове држања и коришћења животиња, с обзиром на постојеће услове објеката за смјештај животиња. Област узгоја животиња је уско повезана са области заштите и добробити животиња, тако да су контроле које су вршене на фармама, односно објектима за држање животиња, подразумјевале интегрисан приступ овој проблематици управо због донесених подзаконских аката који регулишу више сегмената у надзору, зависно о врсти, старосној доби и фази производње.

Рад ветеринарске инспекције у саставу органа локалне управе

Ветеринарска инспекција организована на општинском/градском нивоу извршила је 15.610 контрола, предузела 1132 управне мјере, изрекла 295 прекршајних мјера од чега 286 прекршајних налога и 9 прекршајних пријава. Највећи дио управних мјера односи се на отклањање неправилности (69%), а остали дио на одузимање робе (17%), уништавање (9%) и забране (5%). Општинска/градска инспекција је у складу са ванредном ситуацијом и донесеном Наредбом Министарства о поступању ветеринарске службе у ванредним ситуацијама у поплавама захваћеним подручјима, била укључена у провођење активности везано за поступање ветеринарске службе у поплавама угроженом подручју.

Републички и општински/градски инспектори су заједно са тимовима за спасавање и заштиту животиња и хране животињског поријекла, који су у саставу надлежних локалних јединица цивилне заштите, учествовали у спасавању и збрињавању животиња, хране животињског поријекла и хране за животиње, уз стално надзирање ситуације у смислу спречавања појаве штетних посљедица за људе и животиње.

У складу са ситуацијом на поплавленим општинама и процјењеним ризицима, вршен је надзор над предузимањем мјера у циљу рјешавања постојећих опасности.

Највећи број контрола извршен је у области производње и промета сировина и хране животињског поријекла и заразних болести и зооноза, а у складу истим и број управних мјера које су се највећим дијелом односиле на мјере збрињавања лешева угинулих и отпада животињског поријекла, сировина и хране/хране за животиње која није за употребу. Појачан надзор вршен је по Наредби Министарства о појачаној инспекцијској контроли и узорковању сировина и хране животињског поријекла у поплавама угроженом подручју. Остале контроле вршене су у области ветеринарске дјелатности, употребе ветеринарских лијекова на фармама, држања, узгоја и заштите и добробити животиња.

Мјере у сврху отклањања неправилности изрицане су највећим дијелом у области производње и промета хране животињског поријекла, затим у области заразних болести и зооноза и ветеринарској дјелатности, док су се забране односиле на прометовање здравствено неисправних производа животињског поријекла на кретање и промет животиња код сумње на заразу или потврде болести, као и поступања са животињама при држању и узгоју која су у супротности са прописима о добробити животиња и др.

Извршено је 4430 контрола пошиљки из увоза, 5553 контроле пошиљки у унутрашњем промету, издато различитих здравствених сертификата 18.793, проведено 89 карантина, уништено 88.670 кг сировина и хране животињског поријекла, 144 заражене животиње.

Узорци су узимани у склопу проведеног службеног узорковања 3572, а у склопу плана мониторинга резидуа 695 узорака.

У области контроле заразних болести и зооноза провођене су мјере у циљу откривања, спречавања ширења и искорјењивање болести, које су дијагностиковане приликом провођења програма надзора ових болести. Значајне су и контрола провођења мјера у сузбијању других болести које су се појављивале у току године, као што је бјеснило, трихинелоза, кју грозница, паратуберкулоза, америчка трулеж пчелињег легла, и др.

Остале контроле вршене су у области ветеринарске дјелатности, употребе ветеринарских лијекова на фармама, држања, узгоја и заштите и добробити животиња.

Ветеринарска инспекција у општинама које имају карантинске објекте вршила је надзор над провођењем карантинских мјера код увезених животиња и расплодног материјала.

Значајно је напоменути учешће већег броја општинских/градских инспектора на обукама које су организоване од стране Таіех-а и Twinning light project-а у склопу помоћи Европске комисије. Проблематика са недостатком инспектора у неком општинама и даље је присутна, тако да републички инспектори проводе службени надзор у хитним ситуацијама, те у склопу обавезних поступања код контроле болести животиња и у свим областима сходно процјењеном ризику.

Обука инспектора

У извјештајном периоду ветеринарски инспектори су присуствовали обукама и едукативним састанцима који су организовани у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, Канцеларијом за ветеринарство БиХ и у склопу пројеката ЕУ подршке БиХ.

Републички инспектори који су завршили обуку за тренере, учествовали су провођењу обука ветеринарских инспектора на тему „Узорковање у имплементацији ППР у Босни Херцеговини“ у организацији Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске у сарадњи са USAID/Sida FARMA, Чешке Републике и Канцеларије за ветеринарство БиХ, у дане 19.02.2014. године Бања Лука, 20.02.2014. године у Добоју, 21.02.2014. године у Бијељини, 26.02.2014. године на Палама, и 27.02.2014. године у Требињу. Овај тренинг је успјешно прошло 5 републичких и 33 градска/општинска ветеринарска инспектора.

Министарство је организовало Регионално-едукативне састанке у вези услова за извоз млијека и млијечних производа у земље ЕУ, у периоду од 04. до 06.03.2014. године у Фочи, Бијељини и Бања Луци, као и Обука службених ветеринара и ветеринарских инспектора из области спровођења обавезних ветеринарских мјера по Наредби, које су проведене на више фарми у Републици Српској у току мјесеца марта и априла 2014. године и на којима су учествовали сви надлежни републички и општински/градски инспектори.

Обука у вези провођења Плана праћења резидуа за 2014. годину одржана је 15.07.2014. године у Сарајеву, а 16.07.2014. године у Бања Луци.

У склопу Пројекта подршке повећања извозног потенцијала пољопривредних и прехранбених производа у Европску Унију септембра 2014. године, започео је Twinning light project са Литванијом, као земљом партнером и који траје 6 мјесеци.

У извјештајном периоду проведено је 12 мисија у оквиру 4 активности, према групама производа гдје су се инспектори на различитим радионицама и састанцима упознавали са условима и провођењем службених контрола у складу са европским захтјевима. У исто вријеме, вршене су посјете субјектима који намјеравају извозити у ЕУ и на лицу мјеста дате су препоруке у складу са нађеним стањем.

По завршетку пројекта, доставиће се материјал који се односи на стандардне оперативне процедуре и чек листе, за провођење службених контрола у областима у којима је проведена обука. Важно је напоменути да се у склопу овог пројекта, започело са циљаним едукацијама, гдје се инспектори на лицу мјеста у објектима, упознају заједно са субјектима са свим захтјевима који се односе на службену контролу и услове које објекти морају да испуне.

Закључне напомене

На реализацију плана контрола утицале су околности везано за ванредну ситуацију у вези са поплавама која је задесиле Републику Српску, гдје су приоритети за вршење контрола одређивани у вези са датом ситуацијом на терену.

Ветеринарска инспекција је заједно са надлежним органима учествовала и проводила активности које су започете у претходној години и настављене су извјештајном периоду, а везане су за посјету ФВО инспекције и извјештај који је достављен од стране инспекције са препорукама које се односе на утврђене недостатке у погледу усклађености са захтјевима ЕУ у производњи млијечних производа намијењених за извоз у ЕУ.

У складу са донесеним Акционим планом у којем су предложене активности са роковима за реализацију, ветеринарска инспекција ће спроводити контроле у складу са плановима за спровођење службених контрола и документованим поступцима за контролу у објектима за прераду и на фармама које су кандидоване за извоз у ЕУ. Везано за Одлуку Владе Републике Српске о спровођењу ревизије службених контрола субјеката у пословању са млијеком и производима од млијека намијењених за извоз у ЕУ, којом је прописано да је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске дужно да спроводи ревизију спроведених службених контрола од стране општинских/градских инспектора, путем републичких ветеринарских инспектора, потребно је напоменути да ће се иста проводити по достављеном плану од стране Министарства, а након спроведених обука инспектора за вршење ревизија.

Најважније препоруке које се односе на ветеринарску инспекцију су процедуре које треба провести у циљу усклађивања службених контрола са захтјевима ЕУ легислативе, што је један од захтјева за добијања статуса земље за извоз у ЕУ.

У том смислу неопходно је наставити обуке инспектора, посебно оних на локалном нивоу, како би што спремније дочекали ФВО инспекцију. Обуке морају бити усаглашене са захтјевима из правилника хигијенског пакета и правилника о службеним контролама хране и за секторе који покрива надлежни инспектор.

Такође у сврху успостављања ефикаснијег и ефективнијег система контрола, потребно је да надлежни органи израде и одобре годишњи и вишегодишњи план службених контрола, којима ће се утврдити учесталост на основу процјене ризика, те израде водиче за вршење службених контрола у циљу осигуравања једнообразног провођења контрола на подручју цијеле земље.

Неопходно је кроз измјену закона који су у процедури организацијски ријешити дуализам у раду од стране оба нивоа инспекције, како би се раздвојиле надлежности и одговорности, и проводиле службене контроле у складу са захтјевима прописаним у легислативи усклађеној са ЕУ.

Да би одговорили наступајућим изазовима и обезбједили провођење „хигијенског пакета“, потребно је обезбједити довољан број обученог и компетентног кадра на свим нивоима који проводе службене контроле.

Дијаграм 5. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Ветеринарска инспекција

3.6. ВОДНА ИНСПЕКЦИЈА

Инспекцијским надзором у 2014. години, извршено је 848 контрола, од чега 656 редовних (77.35%) и 192 ванредне контроле (22.64%). Од извршених 848 контрола, неуредних контрола је 327 (38.56%), изречено је 286 управних мјера (87.46% у односу на број неуредних контрола), изречена је 62 прекршајна мјера (61 мјере изречене издавањем прекршајних налога и једна пријава) и 10 изречених принудних извршења рјешења путем новчане казне. Укупна вриједност прекршајних налога износи 228.290 КМ, а вриједност новчаних казни изречених путем принудног извршења је 10.600 КМ. У протеклом извјештајном периоду имали смо 20 забрана рада и 5 рушења (уклањања) објеката. На рјешења инспектора изјављено је 9 жалби, од чега је једна уважена, четри одбијене, а рјешавање по четри жалбе је у току.

Табела 19. Квантитативна анализа рада по областима надзора

Области надзора	Контроле		Управне мјере			Прекршајне мјере		Кривична пријава	Жалба
	Укупно	Неуредно	Отклањање неправилности	Забрана	Рушење	Прекршајни налог	Пријава		
Заштита вода	418	171	144	1		8+7		2	
Заштита од вода	145	65	54	2	5	5+2			
Уређење водотока	115	35	19	17		35	1	7	
Коришћење вода	150	54	42			13+1			
Остало	20	2	2						
Укупно	848	327	261	20	5	61+10	1	9	

Видљиво је, да је највећи број контрола извршен у области заштита вода (49.3%), да се неуредне контроле крећу од 10% (област остало) до 44.82% (област заштита од вода), односно укупно неуредних контрола је 38.56%.

Заштита вода

У овој области извршен је највећи број инспекцијских контрола, укупно 418 што чини 49.3% инспекцијских контрола од укупног броја извршених контрола. Процент неуредних контрола 40.9% је нешто већи него у прошлој години (у 2013. години проценат неуредних контрола је био 38.3%). Изречено је 145 управних мјера и 8 прекршајних мјера. Поред тога изречено је и 7 новчаних казни. Укупан износ прекршајних мјера и новчаних казни је 25.200 КМ (16.500 КМ + 8.700 КМ).

Протекла година је била екстремно кишна, са изузетно високим водостајима. У протеклој години није било већих акцидентних или инцидентних загађења водотока. Већи инцидент се догодио у Републици Србији, када је у мајским поплавама дошло до оштећења бране на јаловишту рудника „Столице“, што је за посљедицу имало излијевање токсичне јаловине у ријеке Јадар и Дрину. Урађене анализе су показале високе концентрације мангана, арсена, олова и никла.

Релативни индекс неуредних контрола чија је вриједност 1.06, говори да је стање у овој области нешто горе у односу на 2013. годину.

Заштита од вода

У овој области извршено је укупно 145 инспекцијских контрола, од чега је било 65 неуредних контрола (44.8%). Донесена је 61 управна мјера, од чега је 54 отклањање неправилности, 2 забране и 5 рушења (уклањања) објеката. Издато је 5 прекршајних налога и 2 новчане казне. Укупна вриједност изречених новчаних казни и прекршајних налога је 7.800 КМ (6.400 КМ + 1.400 КМ). Усвојена је једна жалба на инспекцијско рјешење, која је поднесена 2013. године.

Вриједност релативног индекса неуредних контрола је 1.68.

У протеклој години имали смо три поплавна таласа. Поплаве су се догодиле 23., 24. и 25. априла, потом 14., 15., 16. и 17. маја и 06. и 07. августа. Мајске поплаве за које можемо рећи да су биле катастрофалне поред огромне материјалне штете изазвале су бројне људске губитке. Материјална штета је достигла немјерљиве димензије. Поплавама је било захваћено готово 70% територије Републике Српске. Дугорочне метеоролошке прогнозе упозоравају да се сличне временске непогоде могу очекивати и у наредном периоду. Огромне штете проузроковане су непостојањем заштитних водопривредних објеката и смањењем степена заштите постојећих заштитних водопривредних објеката. Такође и у 2014. години извршена је контрола свих заштитних хидротехничких објеката. Акцент ових контрола је био на текућем одржавању водних заштитних објеката и система (кошење канала и насипа, уклањање зелене масе и сл.). Извршено је 95 инспекцијских контрола заштитних водних објеката, од чега су 52 неуредне контроле (54.7%). Донесено је 56 управних мјера, од којих су неке извршене, а за неке је тражено помјерање рокова због временских неприлика. Контрола извршења појединих управних мјера је у току. О контроли заштитних водних објеката и система сачињен је детаљан извјештај.

44.8% неуредних контрола и релативни индекс неуредних контрола у односу на компарирајућу 2013. годину, чија је вриједност 1.68, говори да је стање много горе. Значајно је напоменути да је у току реализација одобрених кредитних средстава Свјетске банке за реконструкцију, доградњу и градњу заштитних хидротехничких објеката и система, као и реализација владиних мјера „Програм хитних мјера заштите од поплава“.

Уређење водотока

Издавање водних сагласности за уређење водотока и дислоцирање ријечног наноса вршено је правовремено, али не и увођење субјеката у дозначене локалитете.

Од извршених 115 инспекцијских контрола из ове области неуредних контрола је било 35 (30.4%), донесено је 36 управних мјера, од чега је 19 отклањања неправилности и 17 забрана рада. Издато је 35 прекршајних налога, а укупна вриједност издатих прекршајних налога износи 188.700 КМ. На рјешења инспектора изјављено је 7 жалби, од којих су двије одбачене, а остале су у поступку рјешавања. Издата је и једна прекршајна пријава. Релативни индекс неуредних контрола од 1.06 указује да је стање горе у односу на прошлу годину.

Због наставка изградње дијела ауто-пута „Добој-Бања Лука“, као и ауто-пута „Коридор 5Ц“ и даље постоје велике потребе за појединим фракцијама шљунка, из тих разлога издато је значајно више водних сагласности на ријеци Босни и ријеци Врбас него у ранијем периоду. Овим су изражене и веће потребе за инспекцијским контролама. Издато је укупно 52 рјешења о водним сагласностима за уређење водотока и дислоцирање ријечног наноса за 39 субјеката. Дакле, поменути рјешењима је одобрено да се дислоцирају 2.795.450 м³ ријечног наноса.

Табела 20.- Табеларни преглед издатих сагласности, субјеката, локалитета и количина по подручним одјељењима

ПО/Параметри	Требиње	И.Сарајево	Приједор	Бијељина	Б. Лука	Добој	Укупно
Сагласност	-	5	9	9	9	20	52
Субјекат	-	3	7	7	8	14	39
Локалитет	-	5	9	9	9	20	52
количина(м ³)	-	6 402	66 159	592 946	94 708	2 035 252	2 795450

Укупно у области дислоцирање ријечног наноса извршено је 87 контрола, од чега је 35 неуредних (40%). Донесено је 17 репресивних мјера и 35 прекршајних мјера. У 2014. години водни инспектори су били максимално ангажовани на „хватању“ субјеката који врше нелегално вађење и дислоцирање ријечног наноса. По потреби инспектори су били ангажовани послјег радног времена, суботом и недјељом.

Надзор који у складу са законским и подзаконским актима требало би да врше овлаштени представници ЈУ „Воде Српске“, није вршен у складу са важећим прописима. Грађевински дневници нису потписивани код већине субјеката. Сматрам да је непостојање надзора у овој области велики и озбиљан проблем који сам више пута истицао у разговорима са помоћником министра ресорног министарства.

Коришћење вода

У овој области извршено је 150 контрола, од чега је 54 неуредних контрола (36%). Инспектори су донијели 42 управне мјере, од чега су све мјере отклањања неправилности. Издато је 13 прекршајних налога и једна новчана казна у укупној вриједности од 17.190 КМ (16.690 КМ + 500 КМ). У 2014. години није било поднесених жалби на рјешења инспектора, али су одбачене двије жалбе из претходне године.

Релативни индекс неуредних контрола, изражен у односу на 2013. годину, има вриједност од 1.01. Највећи број неуредних контрола је последица непоштивања еколошки прихватљивог протока.

Такође, један од битнијих чинилаца већег броја неуредних контрола, у овој области, је и не рјешавање питања заштите изворишта на многим централним и регионалним водоводним системима. Активности око доношења „Програма санитарне заштите изворишта“ се споро рјешавају. Недостатак материјалних средстава које не могу издвојити саме локалне заједнице, за ову намјену, представља кључни проблем. Проблем снабдијевања здравствено исправном водом и у довољним количинама у неурбаним насељима нарочито је изражен. Инспектори нису у могућности предузимати инспекцијске мјере због нерјешеног имовинско-правног статуса водоводних система у неурбаним насељима. Такође, не врше се мјерења захваћене

количине воде (немају уграђене водомјере или су исти неисправни). Ово нарочито отежава контролу рибњака и проточних хидроелектрана. Евидентан је пораст броја ових објеката. Значајно је напоменути да су у току значајне активности на изградњи хидро-електрана (МХЕ и ХЕ). Укупно је склопљено 159 концесионих уговора и тренутно је активан 141 концесиони уговор. У функцији је 21 хидроенергетски објекат, сви посједују ВПД. 45 инвеститора је добило ВПС и налазе се у различитој фази изградње, од чега је 17 објеката у интензивној изградњи, док 39 инвеститора имају само ВПУ. Склопљени 41 концесиони уговор је у фази мировања, а 18 концесионих уговора је раскинуто. У три случаја се води судски спор, а у три случаја инвеститори чекају рјешавање имовинско-правних односа. Извршено је укупно 19 контрола ових објеката, од тога је 7 неуредних контрола.

Такође, значајне привредне активности се одвијају у изградњи рибњака и у узгоју риба. Укупно је евидентирано 112 рибњака, од којих чак 49 не посједују водне акте, 42 рибњака имају водне дозволе, 9 имају водне сагласности и 11 рибњака имају водне смјернице. Извршена је 41 контрола рибњака, од тога је било 20 неуредних контрола.

Неопходно је нарочиту пажњу поклонити организованом подизању јавне свијести грађана за одрживо, рационално и економично коришћење водних ресурса. Посебну пажњу потребно је поклонити неконтролисано захватању воде као природном ресурсу од непроцењивог значаја за развој и опстанак човјечанства.

Заједничке контроле, у овој области, су вршене са здравствено-санитарном, урбанистичко-грађевинском, еколошком инспекцијом и инспекцијом за шумарство и ловство.

Остало

У области остало, водна инспекција је вршила контроле обрачунавања и плаћања водних накнада. Укупно је извршено 20 контрола, од чега су биле 2 неуредне контроле (10%). Инспектори су донијели 2 управне мјере, и то отклањање неправилности. Релативни индекс броја неуредних контрола од 0.32 што указује да се стање поправља.

Рад водне инспекције у саставу органа локалне управе

Општински (градски) водни инспектори извршили су 1.600 контрола, од чега је било 600 неуредних контрола (37.5%). Предузето је укупно 618 управних мјера, од чега 589 превентивних (отклањање недостатака) и 29 репресивних (забране рада). Издато је укупно 46 прекршајних налога у износу од 54.700 КМ. На рјешења инспектора изјављене су двије жалбе од којих је једна уважена.

Табела 21.- Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2014. години

Ред број	Области надзора	Извршене контроле			Управне мјере				Прекршајни налог	Вриједност налога (КМ)
		Укупно	Неуредне	% неуредних	Отклањање неправилности	Забрана	Рушење	Укупно		
	Водна инспекција	1 600	600	37.5	589	29	-	618	46	54 700
1	Заштита вода	768	291	37.8	284	16	-	300	30	15 400
2	Заштита од вода	293	103	35.1	102	1	-	103	5	6 800
3	Уређење водотока	273	137	50.1	139	11	-	150	10	32 300
4	Коришћење вода	135	44	32.5	36	1	-	37	1	200
5	Остало	131	25	19.1	25	-	-	25	-	-

Релативни индекс неурених контрола, у односу на 2013. годину је 1.10, што би требало значити да се стање не поправља. Ипак, област је потребно посматрати кроз дужи низ година.

Закључне напомене

Када се посматра цјелокупно стање, може се рећи, да је стање приближно исто као и у компаративном периоду из 2013. године, те је релативни индекс неуредних контрола на републичком нивоу 1.11, док је релативни индекс неуредних контрола на општинском нивоу 1.10.

И даље је присутно веома мало инвестиционо улагање у овој области. Још увијек нема довољног инвестирања у уређаје за третман отпадних вода, као ни довољног текућег инвестирања за одржавање постојећих објеката. Текућа одржавања заштитних хидротехничких објеката сведена су на минимално, односно по први пут од 1996. године поједини дијелови насипа нису кошени ни једном у току године, док је кошење осталих насипа и уклањање зелене масе сведено на једном годишње. Изградње нових заштитних хидротехничких објеката нема и поред евидентне потребе за истим. У току ове године се почело са реконструкцијом, доградњом и изградњом заштитних хидротехничких објеката и система. Екстремне поплаве које су погодиле око 70% територије Републике Српске промијениле су ставове о улози и значају заштитних хидротехничких објеката.

Прекограничне воде, ентитетска граница и имовинско-правни односи су још увијек присутни проблеми код извршавања инспекцијског надзора. Није заживио, у правом смислу, надзор над реализацијом пројеката од стране представника ЈУ „Воде Српске“. На појединим водотоцима надзор је потпуно изостао, као и потписивање дневника рада и контрола количина извађеног ријечног наноса. Већим ангажовањем инспектора смањено је нелегално дислоцирање ријечног наноса из водног земљишта, као и број притужби грађана. Временске неприлике – високи водостаји су спречавали извођаче да дислоцирају количине ријечног наноса предвиђене водним актима.

И даље је присутна спорост и неефикасност рјешавања судских процеса. Од укупно 32 судски процесуирана прекршајна налога, 14 је кажњено условном пресудом, у 7 случајева је обустављен поступак и у 11 случајева је изречена новчана казна (34%). Укупан износ изречених новчаних казни суда је 32.700 КМ.

Као резиме овог извјештаја значајно је констатовати сљедеће:

- постојећи уређаји за пречишћавање индустријских отпадних вода су дјелимично или потпуно ван функције, а изградња нових иде споро,
- отпадне воде из насеља и градова се не пречишћавају, већ се преко канализационих колектора директно испуштају у водотоке (изграђени су уређаји за пречишћавање отпадних вода само у општинама: Требиње, Билећа и Челинац). У функцији је и неколико мањих уређаја који третирају урбане отпадне воде са појединих дијелова насеља. Такође, у току је изградња неколико уређаја у појединим општинама.
- дислоцирање ријечног наноса из водотока није системски ријешено кроз пројекте уређења водотока, него се, у великом броју случајева ради о пукој експлоатацији материјала из водотока са свим негативним посљедицама,
- у циљу бољег, квалитетнијег и ефикаснијег рада контролних органа потребно је остварити квалитетну сарадњу са Јавном установом „Воде Српске“, а нарочито у областима заштита од вода и уређење водотока,
- изградња и функционисање сеоских водовода углавном се одвија без одговарајуће потребне и прописане документације, односно, нерјешавање имовинско-правних

односа код великог броја сеоских водовода, инспекцијске контроле практично чини немогућим,

- општине нису донијеле обавезну програмску документацију и локалну регулативу за санитарну заштиту изворишта, управљање комуналним отпадом, рјешавање отпадних вода у насељима у којима нема јавне канализације и друго,
- још увијек је присутна пракса издавања употребне дозволе и концесионих уговора без претходно прибављених неопходних водних аката,
- неопходно је нарочиту пажњу поклонити организованом подизању јавне свијести грађана о заштити вода од штетних промјена њених својстава као сегмента заштите природе, о одрживом, рационалном и економичном коришћењу водних ресурса, што је једна од законских обавеза Јавне установе „Воде Српске“,
- због великог броја неуредних контрола по основу нетачног обрачунавања водних накнада, сматрамо да би било добро едукативно дјеловати преко Савеза рачуновођа и ревизора,
- евидентна је недовољна кадровска попуњеност ове инспекције, која је нарочито изражена у појединим јединицама локалне заједнице, што је лимитирајући фактор за још бољи и ефикаснији рад водне инспекције. Такође је неповољна старосна структура, као и здравствено стање водне инспекције на оба нивоа,
- потребно је убрзати доношење подзаконских аката предвиђених важећим Законом о водама, како би се створиле институционалне и регулативне претпоставке за његову примјену, а тиме и ефикаснији рад водних инспектора.

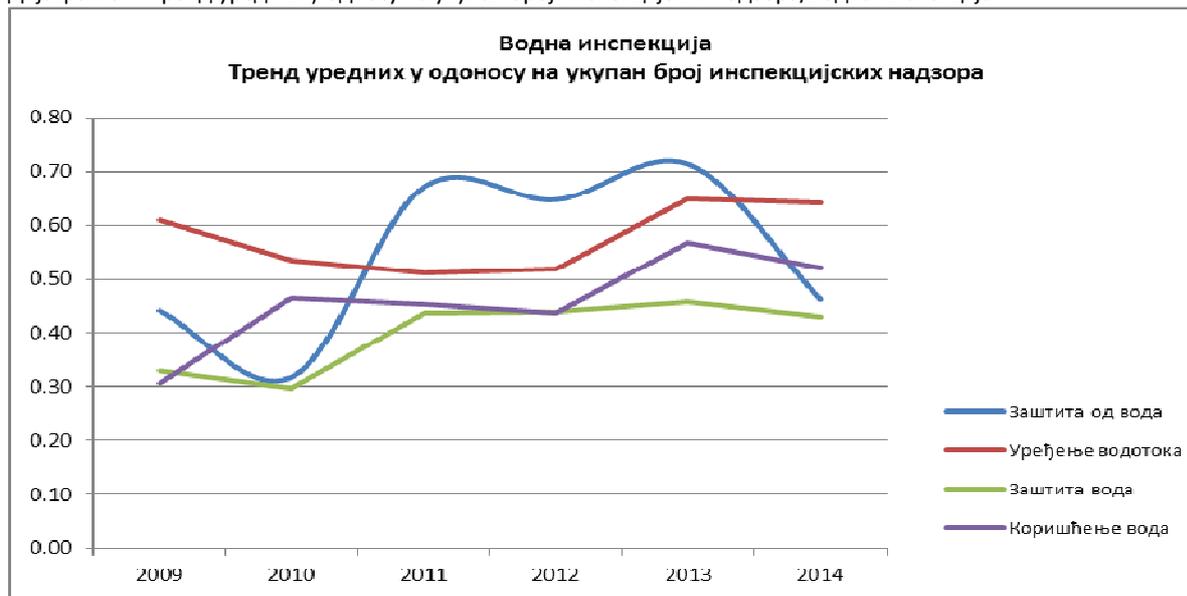
Значајно је напоменути да се мјере у сектору вода планирају на дужи период у складу са економским могућностима. Од конкретних мјера може се истаћи обезбјеђивање кредитне линије (потписан уговор са Европском инвестиционом банком) за инвестициону активност у комуналну инфраструктуру општина (санација водоводних и канализационих система у Републици Српској) у износу од 50.000.000 еура, уз обавезу да локалне заједнице обезбиједи дио новца (15%), као властито учешће. Као помоћ, обезбијеђена су бесповратна средства из „IPA“ фонда у износу од 14.500.000 еура, као и 1.250.000 еура од „IPF“ фонда за техничку припрему пројеката. Реализација овог пројекта је у току.

Реализована је Студија изводљивости за изградњу система за наводњавање који би се финансирао кредитним средствима Свјетске банке у износу од 20.000.000 долара. Наведени износ је одобрен за Републику Српску и реализација овог пројекта је у току.

Потписан је уговор са Европском инвестиционом банком и обезбијеђена кредитна средства у износу од 95.000.000 еура за санацију штета од поплава. Реализација и овог пројекта је у току. У току је реализација пројекта по програму „Програм хитних мјера заштите од поплава“ који се финансира средствима „Фонда солидарности“.

Важно је констатовати, да је усвојен један од најважнијих докумената стратешког планирања једне државе „Нацрт стратегије интегралног управљања водама Републике Српске 2015.-2024“. „Нацрт стратегије интегралног управљања водама Републике Српске 2015.-2024“ је изузетно важна планска активност у сектору вода Републике Српске, која је базно полазиште за даље активности у свим другим видовима базних планирања, јер се све активности морају прилагодити режиму и билансу вода. Ово је стратешки плански документ од највишег значаја, којим се заокружује дуг процес стратешког планирања у сектору вода.

Дијаграм 6. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Водна инспекција

3.7. ТЕХНИЧКА ИНСПЕКЦИЈА

Техничка инспекција врши унутрашњи инспекцијски надзор који обухвата контролу примјене закона, општих аката и других прописа који се односе на области:

- 1) електроенергетике (производња, пренос и дистрибуција електричне енергије);
- 2) термоенергетике (термо и хидро електране, комунална инфраструктура – индустријске енергане, градске и друге топлане, котловска постројења, производња и експлоатација судова под притиском и др.);
- 3) рударства (пројектовање, експлоатација и прерада минералних сировина, изградња рударских објеката, постројења и уређаја);
- 4) електроенергетике у области рударства (електроенергетски објекти, постројења и уређаји);
- 5) геологије (основна и детаљна геолошка истраживања, геомеханичка истраживања, израда студија, елабората и пројеката из области геологије и геолошких истраживања) и
- 6) енергената: течна нафтна горива, уља, технички и други гасова.

У оквиру наведених области, инспекцијски надзор врше технички инспектори: електроенергетски, термоенергетски, рударски, геолошки и инспектори за контролу квалитета течних нафтних горива.

У сектору техничке инспекције систематизовано је 16 инспекторских мјеста, од којих у 2014. години послове инспекцијског надзора обављало 12 инспектора. Од систематизованих 6 инспектора у области електроенергетике послове је обављало само 3 инспектора, један инспектор из Одјељења Требиње је на дужем боловању, инспекторка из Одјељења Бања Лука је била на породичном одсуству и један електроенергетски инспектор је напустио Инспекторат. Новопримљени рударски и термоенергетски инспектор су крајем другог квартала прошле године отпочели са вршењем инспекцијских контрола.

Активности техничке инспекције

Табела 22.- Резултати рада техничке инспекције у 2014. години приказани су у наредној табели

Р. Б.	Области надзора	Контроле			Управне мјере			Прекрш. мјере			Кривичне мјере
		Укупно	Неуредне	%	Превентив	Репресивне	Укупно	Налог	Пријава	Укупно	
	Техничка инспекција	1811	338	18,66	302	6	308	41	30	71	1
1.	Електроенергетика	339	143	42,18	139	1	140	4		4	
2.	Термоенергетика	569	30	5,28	30		30				
3.	Рударство	225	100	44,44	84	5	89	37		37	1
4.	Геологија	141	50	35,46	49		49	0			
5.	Нафта и гас	537	15	2,79					30	30	

Извршење плана, у износу од 1811 у односу на планирани број инспекцијских контрола по областима инспекцијског надзора у износу од 1800 контрола, извршен је на нивоу од 100,61%. У унутрашњем инспекцијском надзору техничке инспекције, у 2014. години извршено је 1811 инспекцијских контрола од чега је 338 или 18,66% неуредних, у оквиру којих су инспектори предузели 308 управних мјера, од чега 302 или 98,05% се односило на превентивне мјере (отклањање неправилности) и 6 или 1,95% на репресивне мјере (забрана рада). Укупно је изречено 71 прекршајна мјера, од чега 41 прекршајни налог и поднесено 30 захтјева за покретање прекршајног поступка.

Укупан износ изречене казне по ПН: правно лице 99.500 КМ, одговорно лице 31.200 КМ, физичко лице 2.000 КМ, што укупно износи 132.700 КМ. Исход судског поступка: условних пресуда 33, обустављено 3 поступка и изречено 23 новчане казне. Износ изречене казне суда за правно лице је 69.100 КМ, за одговорно 19.251 КМ, што укупно чини 88.351 КМ. На рјешења инспектора у извјештајном периоду поднесено је 5 жалби, од тога 3 на рјешења рударског инспектора, једна на решење електроенергетског инспектора и једна на рјешење геолошког инспектора. Исте су прослијеђене на другостепено одлучивање и од стране другостепеног органа су две жалбе одбијене као неосноване, две су дјелимично прихваћене, док се о једној другостепеном орган још није изјаснио.

Инспектори су поред обављања инспекцијских прегледа редовно присуствовали рочиштима на Основним судовима као представници овлаштеног органа или у својству свједока.

Област електроенергетике

Од стране електроенергетских инспектора контролисана је: производња, пренос и дистрибуција електричне енергије, као и дио већих крајњих потрошача електричне енергије. Потребно је напоменути да на ТС и ДВ који су у функцији преноса електричне енергије није било већих хаваријских стања и застоја, а производни објекти (ТЕ и хидроелектране) након извршених капиталних ремонта имали су поуздану и континуирану производњу електричне енергије.

У области електроенергетике извршено је 339 контрола од чега: редовних контрола 251 или 74,04%, ванредних контрола 88 или 25,96%. Од укупног броја контрола било је 163 контроле извршења рјешења или 48,08%. Инспектори су предузели 140 управних мјера, од којих 139 управних мјера се односило на отклањање неправилности, а једна на забрану рада. Предузето је 4 прекршајне мјере (издато 4 прекршајна налога за правна и одговорна лица).

Производња електричне енергије: извршено је 16 контрола, пет контрола ТЕ и 11 контрола хидроелектрана, евидентирани су мањи пропусти у погледу одржавања (нередовност вршења периодичних мјерења и испитивања, вођења одговарајућих књига, докумената, истицање натписа, израда упутстава и друге погонске документације). Донесена су рјешења о отклањању неправилности, док прекршајних мјера у овој области није било.

Пренос електричне енергије: извршено је 17 контрола, од којих је 9 било неуредно. У редовним контролама у области преноса електричне енергије прегледане су: ТС 220 kV, ТС 110 kV и три далековода (ДВ) 110 kV. Утврђено је шест неправилности код ТС и једна неправилност на ДВ 110 kV. По наведеним неправилностима инспектори су предузели законом предвиђене мјере за отклањање истих.

Дистрибуција електричне енергије: извршено је 273 контроле од чега је 116 или 42,49% било неуредно. Највећи број контрола извршен је код ТС 20(10)/0,4 kV и нисконапонској мрежи 0,4 kV. Највећи дио пријава физичких и правних лица односио се на квалитет испоручене електричне енергије, стање наведених ТС и нисконапонске мреже, дотрајали дрвени стубови, опрема која је у експлоатацији дужи временски период је у лошем стању. Наведена проблематика посебно је изражена у ЕД „Електрокрајина“, Радна јединица „Бања Лука“, „Приједор“, „Нови Град“ и др. Електроенергетски инспектори по свим пријавама излазили су на лице мјеста, вршили провјере навода у пријавама и рјешењима налагали мјере за отклањање недостатака. Донесено је 114 рјешења за отклањање недостатака, изречена је једна забрана и издата 4 прекршајна налога.

Извршено је 27 контрола испуњености услова субјеката контроле производње, преноса и дистрибуције електричне енергије као и субјеката који врше услуге у области електроенергетске дјелатности. У 8 случајева констатоване неправилности и донесено је 8 рјешења за отклањање недостатака, док су у 6 контрола предмети контроле били објекти.

Неправилности и недостаци у области дистрибуције електричне енергије односе се на техничку документацију и обезбјеђење употребних дозвола, техничку исправност и квалитет одржавања електроенергетских објеката (редовност одржавања ТС, замјену дотрајалих стубова и линијских водова, редовност расцепања растиња испод водова и сл.), редовност вршења периодичних прегледа и испитивања на електроенергетским постројењима, примјењеност техничких норматива и мјера заштите, обезбјеђеност и вођење техничке документације и одговарајућих књига, израде упутстава и друге погонске документације.

Област термоенергетике

У области термоенергетике извршено је 569 контрола од чега: 529 или 92,97% редовних, 40 или 7,03% ванредних. Било је 26 или 4,57% контрола извршења рјешења. Највећи број контрола извршен је над покретним посудама под притиском 168 или 22,50%, затим над стабилним посудама под притиском 297 или 52,17%, котловским постројењима 60 или 10,54%, над субјектима 31 или 5,49%, дистрибутивним гасоводима 3 или 0,53%, док је 6 контрола извршено над објектима. Извршено је 31 контрола испуњености услова за обављање дјелатности.

Неуредних контрола било је 30 или 5,27% од извршених. Донесено је 30 рјешења за отклањање недостатака. Покренуте су двије прекршајне мјере путем прекршајног налога. Све неуредне контроле односиле су се на прегледе стабилне опреме под притиском, док код контрола покретних посуда под притиском није било неуредних контрола.

Предмет контроле: субјекти, котловска постројења, стабилне посуде за ТНГ, стабилне посуде за течни CO₂, стабилне посуде за расхладна постројења, стабилне посуде за течне

атмосферске гасове, аутоклави, измјењивачи и друге стабилне посуде, стабилне посуде за компримовани ваздух, покретне посуде за пропан-бутан гас, покретне посуде за техничке гасове, покретне посуде за пропан-бутан гас на продајним мјестима, покретне посуде за пропан-бутан гас на пунионицама гаса, транспортни гасоводи, дистрибутивни гасоводи, аутогасни резервоари за погон моторних возила и др.

Неправилности и недостаци који су констатовани при инспекцијским контролама опреме под притиском углавном се односе на уочене недостатке при спољашњем прегледу, неисправност мјерних уређаја, рокови баждарења, промјена облика и геометрије при хладној проби, лоша антикорозивна заштита и сл.

Код унутрашњег прегледа констатоване су нечистоће које нису омогућиле преглед варова и утврђивање квалитета површине основног материјала, деформације услед термичких оптерећења и сл. Код хладних проба воденим притиском, у случајевима пропуштања воде, субјектима су наложене додатне интервенције и вршена су поновна испитивања.

Област рударства

У области рударства извршено је 225 контроле од чега су се 162 или 72% односиле се на редовне контроле, 63 или 28% ванредне. Од укупног броја било је 100 или 44,4% контрола извршења рјешења. Неуредних контрола било је 100 или 44,4% од извршеног броја контрола. Донесено је 84 рјешења за отклањање недостатака, док је забрана експлоатације минералних сировина било 5. Инспектори су издали 37 прекршајна налога и покренута је једна кривична пријава. Предмет контроле били су најчешће субјекти који се баве експлоатацијом минералних сировина и субјекти који врше услуге у области рударства (извођење рударских радова, пројектовање, периодични прегледи) као и објекти у саставу рудника: површински копови, јаме, постројења одводњавања рудника, сепарације и дробилице, класирнице пијеска и шљунка, експлоатационе бушотине, ТС које су у власништву рудника, машине и уређаји на електрични погон и инсталације у објектима прераде, пумпна постројења и др. Поред наведеног, предмет контроле биле су и контроле нелегалне експлоатације минералних сировина пријављене од стране правних и физичких лица. Наведене контроле евидентирани су као ванредне инспекцијске контроле. Нелегалне експлоатације односиле су се на експлоатацију пијеска и шљунка у инундационим зонама корита ријека, експлоатацију пијеска и шљунка ван ријечних корита, експлоатацију камених плоча на простору Источне Херцеговине (Билећа и Невесиње) и општинама Шековићи и Осмаци.

Неправилности и недостаци у области рударства односиле су се на: непридржавање техничких норматива и мјера заштите при експлоатацији минералних сировина, усклађеност рударских радова са одобреним рударским пројектом, обезбијеђења одобрења за извођење радова по пројектно-техничкој документацији, употребних дозвола објеката, постројења и уређаја, испуњеност услова за обављање послова у области рударства и др., уједначавање квалитета лежишта у циљу рационалног искориштавања минералне сировине, примјену прописаних мјера заштите на раду у погледу квалитета и редовности вршења обуке радника, набавке личних заштитних средстава, вршења периодичних љекарских прегледа радника, периодичних прегледа постројења и уређаја, нелегалну експлоатацију пијеска и шљунка техничког и архитектонског камена и бесправна експлоатација минералних сировина у фази истраживања. У овој области десиле су се три теже повреде радника са смртним исходом: једна у руднику „Боксит“ а.д. Милићи, јама „Браћан“ и два радника у Рудника „Гацко“ приликом преласка аутобуса преко ријеке Грачанице, на мјесту гдје је био забрањен прелаз, дошло је до ношења и превртања аутобуса при којем су смртно страдала два радника. У наведеном периоду било је 9 тежих повреда радника: једаног у руднику „Боксит“ а.д. Милићи, јама „Браћан“ и у „ЕФТ Рудник“ и Термоелектрана „Станари“, пет у Руднику „Гацко“ и два радника у „Гросс“ д.о.о. Градишка, Рудник „Сасе“, Сребреница.

Поплава која је задесила Рудник „Гацко“ у марту 2013. године проузрокована великим оборинским падавинама, недовољно регулисаном заштитом Рудника од утицаја површинских токова ријека Мушнице, Грачанице и Гојковића потока изазвала је пуцање и клизање западне косине ПК, оштећења заштитних насипа при чему једошло до продора вода у откопани простор поља Б и дијела поља А ПК „Грачаница“. Поплава је изазвала велику материјалну директну и индиректну штету, пореметила пројектовану динамику експлоатације, даљи развој рударских радова ПК и довела у питање континуирано снабдјевање ТЕ „Гацко“ са потребним количинама угља у наредном периоду.

Заостала откривка која се кумулативно увећавала у задњих 20 година рада Рудника и нерјешено питање заштите површинског копа од утицаја површинских и подземних вода, наложене су хитне мјере регулације корита ријеке Мушнице, Грачанице и Гојковића потока којим се ствара могућност пројектованог развоја новог површинског копа „Гацко“ а самим тим и могућност повећане производње откривке у циљу добијања потребних количина угља.

Са регулацијом корита наведених површинских токова отпочело се почетком јула 2014. године и у највећој мјери послови су завршени.

Наведено стање које је задесило Рудник „Гацко“ 2013. године и приоритетно измјештање корита ријеке Мушнице, регулација корита ријеке Грачанице и корита Гојковић потока одразило се на знатно смањење откривке. Заостала откривка из ранијег периода и одступања од пројектованих параметара у у Пољу „Ц“ ПК „Грачаница“ утицали су на развој и стање рударских радова у Руднику „Гацко“ тако да је крајем 2014. године заостала откривка износила више од 19 милиона m^3 у односу на пројектовано стање. Проблем заостале откривке доводи у питање континуирани рад ТЕ „Гацко“ и по овом питању руководство ЕПРС и Министарство индустрије, енергетике и рударства хитно морају предузети мјере потпуне санације РИТЕ „Гацко“.

Област геологије

У области геологије извршено је 141 контрола од чега су: 134 или 95,04% редовне контроле, 7 или 4,96% ванредне. Од укупног броја 31 или 21,99% су биле контроле извршења рјешења. Неуредних контрола било је 50 или 35,46%. Донесено је 49 рјешења о отклањању неправилности.

Неправилности и недостаци у раду субјеката контроле односили су се на геолошка истраживања при изналажењу нових лежишта, истраживања у току експлоатације минералних сировина, геомеханичка и др., истраживања и неправилности везане за узимање индустријске пробе гдје се под видом истраживања, у појединим случајевима, вршила и бесправна експлоатација минералних сировина.

Област нафте и гаса

У области нафте и гаса извршено је 537 контрола, 536 редовних контрола и једна ванредна контрола. Неуредних контрола било је 15 или 2,79%. Неуредне контроле односе се на квалитет течног нафтног горива које је узорковано на бензинским пумпним станицама.

Укупно је узето 1584 анализа узорака горива, од чега:

- 650 анализа квалитета дизел горива – 12 неусаглашених или 1,85%,
- 666 анализа квалитета БМБ – од чега:
 - 463 анализа квалитета БМБ 95 – 4 неусаглашена или 0,86%,
 - 201 анализа квалитета БМБ 98 – неусаглашених није било,
 - 5 анализа квалитета БМБ 100 – неусаглашених није било,
- 266 анализа ЛУЕЛ- 4 неусаглашена или 1,5%,

- 1 анализа ЛУТ - неусаглашених није било.

Укупно неусаглашених узорака горива по БАС стандардима било је 20 или 1,26% и то 12 неусаглашених узорака дизел горива (тачка палења и садржај сумпора), 4 неусаглашена узорка БМБ 95 (садржај олова и крај дестилације) и 4 неусаглашена узорка ЛУЕЛ-а (тачка палења). Неусаглашених узорака на велепродајним складиштима, терминалима није било.

У односу на 2013.годину, гдје је било 40 неусаглашених узорака, евидентирано је смањење броја неусаглашених узорака у 2014. године на 20.

Смањење броја узорака у односу на ранији период произашао је из Програма утврђивања усклађености квалитета течних нафтних горива који је дефинисао узимање по један узорак према врсти горива, тако да је број узорака смањен за 50%. Програм је одступио од Одлуке о квалитету течних нафтних горива којом се дефинише узимање по један узорак у сезони (зимски и љетни мониторинг).

Анализирајући презентоване податке може се закључити: да је извршење плана у 2014. години је на нивоу 100%; у области електроенергетике извршење плана је мање 16,9% што је последица мањка електроенергетских инспектора; учешће неуредних контрола у односу на исти период прошле године је смањен са 364 на 338; број предузетих управних мјера је смањен са 314 на 308; испуњености услова субјеката контроле вршено је углавном по позиву странке и при редовним инспекцијским контролама; од стране инспектора по основу примјене прописа, предузете су прекршајне мјере; издато 41 прекршајни налог и поднесено 30 захтјева за покретање прекршајних поступка у областима: електроенергетике, рударства и област контроле квалитета течних нафтних горива.

Повећање броја прекршајних мјера у области рударства и везано је за непоштивање одредби закона и прописа из области рударства, бесправну експлоатацију, извођење рударских радова без одобрене техничке документације, испуњење услова извођења рударских радова и др.

У области нафте и гаса, смањен је број неусаглашених узорака што указује на чињеницу да се у 2014. години побољшао квалитет горива. Неуредне контроле везане су за недовољну пажњу приликом транспорта и претакања горива на малопродајним мјестима БПС-а, складиштима, терминалима и за набавку некавалитетног горива.

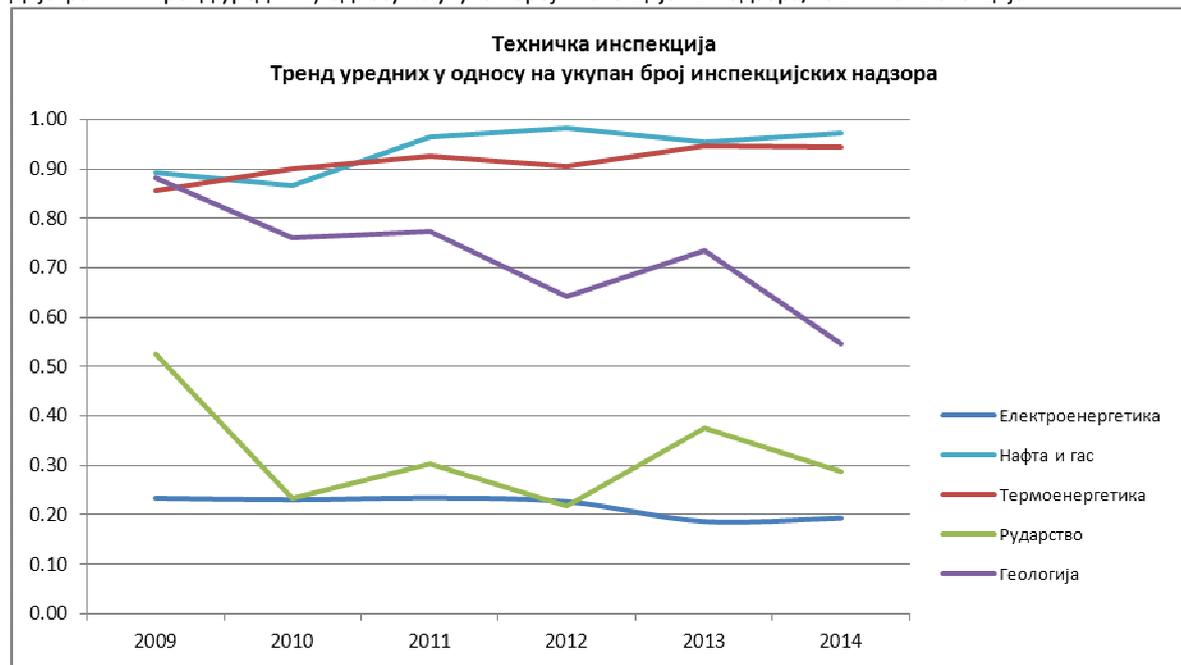
Закључне напомене

У наредном периоду у циљу повећања ефикасности рада инспекција као и рјешавања текуће и друге проблематике потребно је:

- Унапређивати сарадњу са надлежним министарством и другим министарствима, а посебно у дијелу усаглашавања законских и подзаконских прописа,
- успоставити већу сарадњу са судовима који рјешавају по ПН и ПП поднесеним од стране инспектора, са аспекта донесених условних казни,
- потребно је усагласити прописе, законе и подзаконске акте у вези са испуњености услова субјеката контроле по областима надзора.
- дати већи значај контролама превентивне заштите, периодичним прегледима постројења и средстава рада, мјерењима микроклиме у радној средини, периодичним љекарским прегледима радника, радном времену запослених и др.,

- питању обуке радника за самосталани безбједан рад мора се подићи на виши ниво. Посебно се морају нагласти услови обављања послова у области рударства који се односе на услове подземне па и површинске експлоатације минералних сировина. У овој области потребно је на нивоу РС обезбједити редовно школовање КВ радника (рударских копача, руковоаца јамске и површинске механизације и постројења, мајстора на одржавању и др.),
- посветити већу пажњу контролама привредних субјеката, института и др. који врше услуге израде техничке документације и других акта предузећа,
- инспекцијском надзору у стратешким предузећима из области експлоатације минералних сировина (угља, жељезне руде, руда обојених метала и неметаличних минералних сировина),
- контролама у дијелу основних и детаљних геолошких истраживања у циљу обнављања резерви постојећих лежишта и изналажења нових лежишта минералних сировина,
- дати приоритет инспекцијском надзору над објектима и постројењима рафинерије нафте „Брод“, рафинерије уља „Модрича“ постројењима ТЕ „Угљевић“, „Гацко“ и „Станари“ у изградњи, као и и енерганама за производњу топлотне енергије,
- контролама концесионара по питању рационалног искориштавања лежишта минералних сировина и уредног плаћања концесионе накнаде по основу продаје и кориштења минералних сировина,
- доношење Дугорочног програма рада рудника који су дати на кориштење и експлоатацију под концесију за концесиони период који је дефинисан уговором о концесији. Овом мјером смањила би се могућност неправилне експлоатације и раубовања лежишта минералних сировина,
- законима и уговорима о концесији потребно је прецизније дефинисати обавезе концесионара по основу обнављања резерви, иновирање елабората о класификацији и категоризацији резерви минералних сировина,
- појачати контроле у електродистрибутивним предузећима са аспекта санације објеката и постројења у циљу смањења дистрибутивних губитака и квалитетније испоруке електричне енергије крајњим корисницима,
- контролама предузећа која врше услуге у областима надзора: пројектовања, ревизије, одржавања електроенергетских постројења и уређаја, услуга извођења рударских радова и др.
- вршити провјеру испуњености услова инспекцијских тијела и верификованих лабораторија РС, а из разлога немогућности контроле лабораторија из ФБиХ било би пожељно да све узорке раде наше лабораторије.

Дијаграм 7. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Техничка инспекција

3.8. САОБРАЋАЈНА ИНСПЕКЦИЈА

Саобраћајна инспекција врши надзор у области друмског, жељезничког, водног и поштанског саобраћаја.

У дјелатности **друмског саобраћаја**, врши надзор: Јавно предузеће „Путеви РС“, око 4000 км, око 220 предузећа за превоз лица, преко 1.800 лиценцираних превозника у домаћем и међународном и преко 200 станица техничког прегледа возила. У дјелатности **жељезничког саобраћаја**, врши надзор АД „ЖРС“ и 4 предузећа која имају жељезничку инфраструктуру за своје потребе. У дјелатности **водног саобраћаја**, врши надзор ријеку Саву са лукама и пристаништима, унутрашње водотоке (Дрина и Врбас, Требишњица и др.) и водну пловидбу на шест језера. У дјелатности **поштанског саобраћаја**, врши надзор јавног поштанског оператора и поштанске оператере у оквиру курирских услуга. У сектору саобраћајне инспекције Републичке управе за инспекцијске послове систематизовано је 18 инспектора. Попуњено је 72% извршилаца и то 13 инспектора у саобраћајном надзору и главни саобраћајни инспектор.

Инспекцијски надзор локалних путева, градског, приградског и такси превоза на територији јединице локалне самоуправе врше 24 општинска саобраћајна инспектора и органи комуналне полиције у складу са посебним прописима.

АКТИВНОСТИ САОБРАЋАЈНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ

Сектор саобраћајне инспекције обавља унутрашњи инспекцијски надзор у дјелатностима друмског саобраћаја (друмски превоз лица и ствари и станица техничких прегледа), јавних путева, жељезничког саобраћаја (саобраћајна и транспортна дјелатност, пруге и пружна постројења, жељезничка возила, СС и ТК уређаји и електроенергетски надзор), водног и поштанског саобраћаја .

Табела 23. - Резултати рада саобраћајне инспекције

Р. Б.	Области надзора	Контроле			Управне мјере			Прекршајне мјере		
		Укупно	Неуредне	%	Превентив	Репресивне	Укупно	Налог	Пријава	Укупно
1.	Друмски саобраћај	824	322	39	79	110	189	316	9	325
1.1	Друмски превоз	567	231	41	40	74	114	144	9	153
1.2	Технички прегледи	257	91	35	39	36	75	172	0	172
2.	Јавни путеви	255	88	35	40	29	69	59		59
3.	Жељезнички саобраћај	179	37	21	31	4	35		2	2
4.	Водни саобраћај	16	5	31	3	0	3	3		3
5.	Поштански саобраћај	20	11	55	6	2	8	5		5
	Саобраћајна инспекција	1294	463	36	159	145	304	383	11	394

У унутрашњем инспекцијском надзору саобраћајне инспекције, у 2014. години извршено је 1.294 инспекцијска прегледа од чега је 463 или 36% неуредних, у оквиру којих су инспектори предузели 304 управне мјере, од чега је 159 или 52% превентивних (отклањање неправилности) и 145 или 48% репресивних (забрана вршења незаконитих радњи).

Саобраћајна инспекција је издала 383 прекршајна налога и поднијела 11 захтјева за покретање прекршајног поступка. Финасијски посматрано, изречено је 218.960 КМ, од чега за правна лица 157.800 КМ, одговорна лица 36.000 КМ а за физичка лица 25.160 КМ. У 2014. години, је примјетан благи пад нивоа уредности у односу на претходну годину за 1%, са 35% на 36% неуредних контрола. Посебно је евидентиран тренд пораста неуредности код надзора у јавним путевима (29% - 35%) и у поштанском саобраћају (44% - 55%). Пораст нивоа уредности евидентиран је у области станица техничких прегледа (41% - 35%), у жељезничком саобраћају (25% - 21%) и у водном саобраћају (58% - 31%). Сразмјерно наведеном, евидентиран је и већи број прекршајних мјера за 12, у односу на претходну годину.

У области друмског саобраћаја (превоз лица и ствари у друмском саобраћају, технички прегледи моторних возила) у 2014. године извршене су 824 инспекцијске контроле или 63% од укупног броја инспекцијских контрола. У наведеној структури, неуредно је 322 инспекцијске контроле или 39%, што је на нивоу 2013. годину. Инспектори су предузели 189 управних мјера, од чега је 79 или 42% превентивних (отклањање неправилности), и 110 или 48% репресивних мјера (искључење возила из саобраћаја). Издано је 316 прекршајних налога (23 налога мање него у 2013. години) и поднесено 9 захтјева за покретање прекршајног поступка (5 више него у претходној години). Ниво уредности је у порасту у односу на 2013. годину (степен неуредности 41-35). Значајан помак је направљен у борби против нелегалног превоза у Републици Српској, посебно на правцу Кнежево - Бања Лука, Рибник - Бања Лука, Мркоњић Град - Бања Лука и Шипово - Бања Лука. У проведеној активности искључено је 12 возила из саобраћаја до окончања судског поступка, од чега су три возила још увије у наведеном статусу искључења, обзиром да се ради о прекршајима у понављању. Посебно су значајне репресије у управном поступку-затварање станица техничког прегледа на одређени период, које доприносе дисциплиновању контролисаних субјеката.

Инспектори су у контроли станица техничких прегледа изrekli 35 рјешења о забрани рада станица техничких прегледа (период 15-90 дана). У том смислу изречено је 27 забрана рада станица техничког прегледа на период 15 до 45 дана, 2 забране рада станица техничког прегледа на период од 45 до 90 дана и 6 забрана вршења Лиценцијских техничких прегледа на период од 30 до 45 дана. Када је у питању функционисање станица техничких прегледа, посебан проблем представља чињеница да још увијек није имплементиран бар код за возила,

што поспјешује могућност фиктивних техничких прегледа. Такође је битно напоменути да је инсталисање камера на станицама техничких прегледа неопходно, поготово што не изискује велике инвестиције. Евидентно је да се смањује број фиктивних техничких прегледа, а да инспектори настављају репресије у погледу ирицања управних и прекршајних мјера. Инспекторату још увијек није омогућен приступ Информационом систему за праћење рада станица техничких прегледа возила, супротно чињеници да је то обавеза Министарства саобраћаја и веза из усвојене Стратегија безбједности саобраћаја Републике Српске. Овим је ускраћена могућност самосталног планирања и организовања инспекцијских активности, базираних на идентификацији и управљању ризицима.

Нелегални превоз путника у међународном друмском превозу, из надлежности Министарства комуникација и транспорта БиХ, је и даље присутан. Такође је евидентан проблем сарадње са органима Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, у погледу (не) изрицања мјера по захтјевима инспектора. Због наведених проблема и мањкавости Закона о међународном и међуентитетском друмском превозу, отежано је поступање по Закључку Владе Републике Српске, који се односи на нелегалан превоз путника у међународном превозу. Проведене активности инспекције у надзору међународног друмског превоза заустављене су пред надлежним судовима у Републици Српској, који су става да је Инспекторат Министарства комуникација и транспорта БиХ једини надлежан у вршењу инспекцијског надзора на provedбом Закона о међународном и међуентитетском друмском превозу.

Посљедице по животе лица у жељезничком саобраћају су у тренду даљег смањења.

Табела 24.- Безбједносни трендови у жељезничком саобраћају 2014/2006

Показатељи	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Повријеђени	12	10	9	7	12	19	4	5	6
Погинули	10	6	5	4	11	6	5	5	4

У оквиру проведених активности, уочени су проблеми типа: проблем путничких вагона (код више од 20% контролисаних вагона прозори се нису могли затворити), због чега су предузете превентивне мјере (управне и прекршајне); проблем теретних вагона у експлоатацији (неквалитетан влачни уређај). Проблем је у повећању квара (више од 30% отказа), што може довести до одузимања лиценце за међународни саобраћај за већи број теретних вагона власништво ЖРС; Евидентиран је пропуст да се одговорни извршиоци за напресавање моноблок точкова и испитивање кочница, распоређују без ријешења о распореду на радно мјесто. У питању су извршиоци који потписују технолошко-контролну документацију за виталне склопове и кочне системе, због чега су и одговорна лица у наведеној процедури, посебно у међународном саобраћају.

У области водног саобраћаја (безбједност пловидбе, пловни објекти, објекти безбједности пловидбе) и даље је присутан тренд високог нивоа безбједности водне пловидбе. Јединице локалне самоуправе врше регистрацију пловних објеката. Техничке прегледе и баждарење пловних објеката врше овлаштене организације у Градишци и Вишеграду.

У области поштанског саобраћаја и даље је евидентан проблем са самодоставом рачуна за извршене комуналне и друге услуге, посебно када су у питању велики даваоци услуга према грађанима и привредним друштвима. Посебно је индикативно лоше стање код кабловских оператера и неких од комуналних предузећа. Поред повољне пресуде појединих судова и става Врховног суда и Уставног суда Републике Српске, поједини Окружни судови рјешавају у појединачним случајевима у корист странака а на штету поступања инспектора (примјер Бијељина, Добој). У односу на претходну годину евидентиран је мањи ниво инспекцијских

активности, преваходно због чињенице да још увијек није попуњено радно мјесто инспектора поштанског саобраћаја. Наведена област надзора се третира ангажовањем инспектора друмског саобраћаја, по овлаштењу директора, у мјери у којој то потребе посла допуштају. Наиме, инспекција друмског саобраћаја је у 2014. години имала приоритете рада усмјерене на реализацију закључака Владе (станице техничких прегледа и нелегални превоз).

У 2014. години планирано је организовати групу инспекцијских послова у области поштанског и телекомуникационог саобраћаја, пријемом три инспектора. Закон о електронском потпису је у процедури, а постоји потреба да се уреди Закон о телекомуникацијама Републике Српске, чиме би се комплетирао регулатива која би омогућила организовање инспекцијског надзора у наведеној области.

Остваривање планираних активности

План контрола саобраћајне инспекције Републичке управе за инспекцијске послове за 2014. годину остварен је са подбачајем од 55 контрола или за 4%.

Табела 25. - Преглед извршења планираних инспекцијских активности

Инспекција	Број инспектора		Број контрола			
	Стање 31.12.	Планирани број	План за 2014	Контроле у 2014.	% Извршења плана у 2014.	Мјесечни број контрола по инспектору
Саобраћајна	14	14	1,349	1,294	0.96	8

Ако се посматрају ефекти рада саобраћајне инспекције у 2014. години, у поређењу са 2013. годином, тада се може закључити да је физички обим рада (број извршених контрола) у 2014. години већи за 25 инспекцијске контроле или за 1.9 %, а у односу на 2012. годину већи за 184 контроле или 16.5%. Ниво неуредности је порастао у 2014 години за 3% у односу на 2013. годину а за 1.9% у односу на 2012. годину. Преходна година је изискивала активности по закључку Владе, везано за нелегални превоз лица у друмском саобраћају, гдје се инсистирало на провођењу репресија против познатих починилаца прекршаја. Такође је значајно напоменути да је један саобраћајни инспектор учествовао у раду техничке инспекције (контрола течних нафтних горива), да још увијек није организован надзор у поштанском саобраћају, чиме се знатно редуковао надзор у области водног и поштанског саобраћаја.

Рад саобраћајне инспекције у саставу органа локалне управе

Општинска саобраћајна инспекција врши надзор у друмском саобраћају у 24 локалне заједнице, са 25 општинских саобраћајних инспектора. Тежиште рада општинске саобраћајне инспекције своди се на надзор у области друмског саобраћаја и локалних и некатегорисаних путева. У 2014. години извршено је 6.459 инспекцијских прегледа, 632 контроле више него у претходној години, од чега је 2.446 неуредних или 37%. У 2.005 случајева инспектор је поступио превентивно, а у 230 случајева репресивно. Општински инспектори су издали 620 прекршајних налога, у вриједности од 145.620 КМ. Изречено је и 15 захтјева за покретање прекршајног поступка.

Табела 26. - Квантитативни резултати рада општинске инспекције

Подручни центри	Општине	Инспектор	Контроле		Управне мјере		Прекршајне мјере		Изречене санкције КМ
			Укупно	Неуредне	Превентива	Репресивне	ПН	Пријава	
Бања Лука	6	12	4144	1417	1347	69	187	8	68230
Приједор	2	1	103	33	26		10		3400
Добој	4	4	608	232	204	17	64		19000
Бијељина	2	3	962	576	281	114	338	6	47540
Источно Сарајево	9	4	504	147	110	26	15	1	4450
Требиње	1	1	138	41	37	4	6		3000
Укупно	24	25	6459	2446	2005	230	620	15	145620

Закључне напомене

На основу презентованих показатеља рада саобраћајне инспекције, у 2014. години је евидентиран тренд благог "пада" активности саобраћајне инспекције, изазван не попуњавањем кадрова који су напустили службу и прерасподјелом послова, једног инспектора и на друге послове.

У 2014. години евидентирана су и сљедећа стања:

- Смањење обима нелегалног и неуредног такси превоза, у односу на претходне године, у посљедици искључења већег броја возила из саобраћаја на период до окончања судског поступка као и добре сарадње са Привредном комором РС (доказивање прекршаја);
- Још увијек је незадовољавајуће стање у станицама техничких прегледа, мада се стање значајно поправља, посебно у дијелу фиктивног техничког прегледа и квалитета рада станица техничких прегледа. Инспектори су у контроли станица техничких прегледа изrekli 35 репресивне мјере (рјешења о забрани рада станица техничких прегледа на период од 15 до 90 дана);
- Проведене активности инспекције у надзору међународног друмског превоза заустављене су пред надлежним судовима у Републици Српској (Основни, Окружни и Врховни) који су става да је Инспекторат Министарства комуникација и транспорта БиХ једини надлежан у вршењу инспекцијског надзора на provedбом Закона о међународном и међуентитетском друмском превозу. Дугогодишње активности на измјени Закона о међународном и међуентитетском друмском превозу и даље немају епилог у Парламентарној скупштини БиХ, што производи ефекте сиве економије у области међународног друмског превоза путника;
- Присутан је још увијек проблем у самодостави рачуна за извршене комуналне и друге услуге у поштанском саобраћају, посебно када су у питању корисници кабловских услуга (Елта кабел, Тел нет..). Постоји присутан тренд судског одлучивања супротно ставовима надлежних судова (Врховни и Уставни суд), што је посебно изражено код судова у Добоју и Бијељини;
- Стање у области жељезничког саобраћаја је стабилно. Број смртно страдалих на жељезници и број ванредних догађаја у локацијама путног прелаза није у стању погоршања. Проблем неисправности вагона (путничких и теретних) као и извршног особља које је одговорно за напресавање моноблок точкова и испитивање кочница, је евидентан и налази се у режиму инспекцијског надзора,.
- Водни саобраћај је и даље безбједан, без евидентираних ванредних догађаја, посебно када је у питању туристичка и спортска пловидба на ријекама (Врбас, Дрина и Тара).

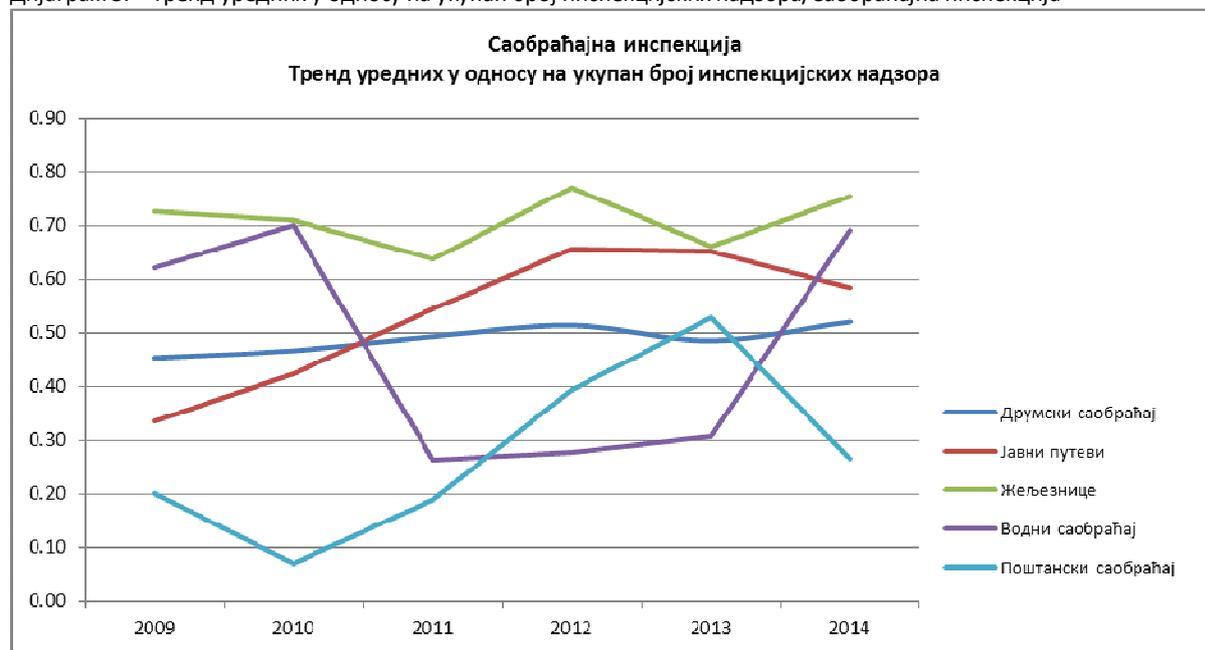
У циљу унапређења стања у области саобраћаја, предлагемо предузимање сљедећих мјера из сфере јавне управе:

- Нелегалан и организован незаконити рад грађана у превозу у друмском саобраћају постаје проблем доказивања методама о инспекцијског дјеловања. Са позиције регулативе инспекторима није омогућен квалитетан инспекцијски надзор и доказивање почињеног прекршаја у форми доказа о наплати услуге. Инспекторат је путем Владине комисије предложио интер ресорну активност са освртом на регулативу из КЗ (чл. 393) који је прописао санкцију за вршење нелегалне дјелатности, у форми почињеног кривичног дјела. Ова форма би засигурно омогућила ефикасно доказивање незаконитих радњи грађана, а потом и предузимање мјера.

- У надзору станица техничких прегледа, још увијек није имплементиран бар код, чиме би се спријечило вршење техничких прегледа без присутног возила. Инспекторату није омогућен приступ Информационом систему за праћење рада станица техничких прегледа возила, супротно чињеници да је то обавеза Министарства саобраћаја и веза из усвојене Стратегије безбједности саобраћаја Републике Српске. Овим је ускраћена могућност самосталног планирања и организовања инспекцијских активности, базираних на идентификацији и управљању ризицима.

- Старосна структура саобраћајне инспекције је неповољна (пола извршиоца је пред пензионисањем у наредне 2 до 5 године). У овом моменту је актуелно стање непокривености надзора у жељезничком и поштанском саобраћају. У припреми је Закон о електронском потпису. Имајући у виду да је у питању област телекомуникација, Инспекторат је става да је неходно организовати групу инспекцијских послова у области поштанског и телекомуникационог саобраћаја, са три извршиоца екстериторијално лоцираних у ПЦ Бања Лука, Добој (Бијељина) и Источно Сарајево. Пријемом једног извршиоца, може се ријешити проблем надзора двије дјелатности у жељезничком саобраћају (инфраструктура и СС и ТК уређаји).

Дијаграм 8. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Саобраћајна инспекција

3.9. УРБАНИСТИЧКО-ГРАЂЕВИНСКА И ЕКОЛОШКА ИНСПЕКЦИЈА

Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција је у периоду јануар-децембар 2014. године вршила инспекцијски надзор у области урбанизма и грађења и заштите животне средине.

У области урбанизма и грађења надзор је вршило 6 урбанистичко-грађевинских инспектора, а у области заштите животне средине 3 еколошка инспектора.

Основни циљ рада ове инспекције своди се у суштини на повећање легалности и квалитета просторног и урбанистичког планирања, повећање легалности, квалитета и сигурности грађења, сигурности коришћења изграђених објеката, повећање квалитета стратешких и других грађевинских материјала, повећање провођења Закона из области заштите животне средине и припадајућих подзаконских аката, других комплементарних закона, те поштовања еколошких стандарда.

Од 954 извршене контроле у сектору урбанистичко-грађевинске и еколошке инспекције, неуредних је било 242 (25,4%). У 182 случаја је наређена управна мјера отклањања неправилности, а у 35 случајева предузете су репресивне управне мјере и то 11 забрана у области обављања дјелатности због неиспуњавања услова прописаних лиценцом за грађење и израду техничке и просторно-планске документације, 15 мјера забране у области грађења објеката, 2 забране даље израде просторно-планске документације, 2 забране у области производње грађевинског материјала (бетон), 3 забране управљања отпадом и прекограничног кретања отпада те 2 забране коришћења објеката због непосједовања еколошке дозволе. У 14 случајева поднесен је захтјев за укидање лиценце по праву надзора, на основу којих је Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију укинуло 9 лиценци те у 1 случају умањило овлашћења дата лиценцом. Одлуком Уставног суда Републике Српске укинут је један плански акт. Издато је 28 прекршајних налога у висини од 77.200 КМ. Број контрола у којима су утврђене неправилности у периоду јануар – децембар 2014. године (242), је мањи у односу на исти извјештајни период у 2013. години (301), односно за 4,6%, што говори да је стање у области боље у односу на прошлу годину, уз очигледан пораст дисциплине у примјени и поштовању прописа, стандарда и норми, као и уређења стања у цјелини у појединим областима.

У области **урбанизма и грађења** извршено је 606 контрола, а неправилности су утврђене у 147 прегледа (24,3%). Управне мјере су предузете у 126 случајева, а у 96 (76,2%) прегледа наређене мјере отклањања неправилности. Репресивне мјере су предузете у 30 (23,8%) прегледа и то 11 пута је забрањено је обављање дјелатности због неиспуњавања услова за рад, прописаних лиценцом за грађење објеката, израду техничке и просторно планске документације, изречено је 15 забрана грађења објеката, 2 забрана израде просторно-планске документације и 2 забране производње грађевинског материјала (бетон и асфалт). У 13 случајева покренут је захтјев за укидање лиценце по праву надзора, након контроле извршења рјешења и покренут један захтјев Уставном суду Републике Српске за укидање планског документа. Издато је 17 прекршајних налога у вриједности 50.200 КМ, а и једна кривична пријава у области грађења објеката (повреда службене траке постављене након забране градње). Број контрола у коме су утврђене неправилности смањен је у односу на исти период 2013. године за 5,1%.

Контролом у области **испуњености услова за рад**, која је на основу договора са представницима Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију о приоритетима рада републичке урбанистичко-грађевинске инспекције, у овом извјештајном периоду (лиценце за грађење, израду техничке и просторно-планске документације),

неправилности су утврђене у 20,8% случајева од укупног броја контрола у тој области (370), што је за 5,1% мање него у истом извјештајном периоду за 2013. годину. Повећање броја уредних контрола у области испуњености услова за рад је прије свега посљедица континуираног рада републичке урбанистичко-грађевинске инспекције и Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију у ранијим периодима. И поред недостатка инвестиција у грађевинарству, а самим тим и посла у области грађевинарства, преласка лица са ВСС и ВШС у друга предузећа, отпуштања КВ радника због недостатка посла, у овој области надзора се осјећа побољшање у односу на ранији период. Мјере забране обављања дјелатности, због неиспуњавања услова прописаних лиценцом, наређене су у 11 случајева (3,0% од укупно прегледаних лиценци). Након контроле извршења рјешења, код субјеката који нису отклониле недостатке у остављеним роковима, због којих су наређене мјере забране обављања дјелатности или отклањања неправилности, покренуто је 13 захтјева за укидања лиценци по праву надзора. На основу горе поменутог захтјева инспекције, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију је укинуло 9 лиценци, а у 1 случају је умањило овлашћења дата лиценцама. Може се рећи да је стање у области испуњености услова у односу на укупно стање у привреди и глобалну свјетску економску кризу, која је нарочито погодила грађевинарство, и даље задовољавајуће, но и поред тога републичка инспекција ће и у наредном периоду наставити са контролом у овој области. У овој области проблем у раду инспекције представља и непостојање регистра предузећа којима су издате лиценце за грађење, израду техничке и просторно-планске документације, па се често дешава да инспекција (републичка али и градска/општинска), тек приликом контроле грађења објеката утврди да неко предузеће посједује лиценцу за грађење, а о чему је у више наврата информисано надлежно Министарство гдје је такође постигнут договор да се регистар издатих лиценци у што крајем року изради и достави републичкој инспекцији. Дјеловањем републичке урбанистичко-грађевинске инспекције у посматраном извјештајном периоду, након контроле извршења рјешења, утврђено је да су субјекти контроле накнадно запослили 14 дипломирана инжењера разних струка, као и 129 КВ радника грађевинске струке.

Стање у погледу **коришћења изграђених објеката**, нарочито у погледу посједовања употребне дозволе је различито у зависности од врсте објекта (углавном се ради о објектима изграђеним у ранијем периоду – високе бране, мостови, тунели, бензинске пумпе, објекти електро инфраструктуре). На основу дјеловања републичке урбанистичко-грађевинске инспекције корисници тих објеката покренули су иницијативу за прибављање документације, неопходне за коришћење наведених објеката, као и радње на прописаном техничком осматрању (над одређеним дијелом мостова је већ извршено техничко осматрање и одрађени по потреби санациони радови) и одржавању истих. Будући да се ради о документацији за чије прибављање је потребан одређени временски период, осим корисника тих објеката у рад око превазилажења проблема, на иницијативу ове инспекције, укључена су и надлежна Министарства (Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарство саобраћаја и веза). Такође Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију је кроз Закон о уређењу простора и грађењу прописало поједностављен поступак за прибављање документације за ове објекте чиме ће овај проблем бити коначно ријешен (могућност легализације) .

Анализом стања у области **производње грађевинског материјала** видљиво је да се стање у области производње стратешких материјала (бетона и асфалта), а на основу дјеловања републичке урбанистичко-грађевинске инспекције у ранијим периодима, а и у овом извјештајном периоду знатно побољшало. Контролом погона који се баве производњом бетона и асфалта, на основу утврђених неправилности углавном су наређиване мјере отклањања неправилности и а биле су 2 забране производње бетона и асфалта.

У области **грађења објеката** (грађење, грађење у путном појасу, рехабилитација националних споменика, санација ратом оштећених објеката и остали објекти) из надлежности републичке урбанистичко-грађевинске инспекције (објекти за које одобрење за грађење издаје Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију), неправилности су утврђене у 27 прегледа (34.2%). Изречено је 15 забрана грађења због одступања од пројектне документације. Поднесена је једна кривична пријава против учесника у изградњи који није поштовао мјере забране изградње (повреда печата, траке и службеног знака).

У области **просторно - планске, урбанистичко - техничке и друге документације**, неправилности су утврђене у 18.9% прегледа, од укупног броја прегледа, што је за 2% мање неуредних контрола него за исти период у 2013. години, и биле су 2 забрана израде и примјене просторно-планске документације. Била је и једна иницијатива за укидање планског документа по праву надзора (регулациони план у Невесињу) Уставном суду Републике Српске, коју је исти прихватио и поништио примјену просторног документа. Највећи проблем у овој области је у непостојање планске документације у многим градовима/општинама, а будући да се плановима рјешавају намјена, организација и уређење простора и насеља, евидентна је величина овог проблема, а због чега је посљедица издавање одобрења за грађење на основу мишљења разних комисија чија је стручност упитна, те није ни риједак случај злоупотребе таквих мишљења. Овај проблем је нарочито изражен, због разлога што се наставља процес легализације, па је присутна велика опасност од лоше праксе да се привремени објекти временом претварају у трајне (нарочито пословни објекти), и на тај начин прејудуцирају се дугорочна планска ријешења за уређење и изградњу насеља и ствара утисак урбаног хаоса, што је нарочито изражено у већим градовима Републике Српске. Посљедица непостојања планске документације је и често издавање локацијских услова без УТУ-услова (нарочито без графичког дијела) што значи без регулационе и грађевинске линије, услова за уређење грађевинске парцеле, услова за уређење градског грађевинског земљишта, прикључења на јавни пут и мрежу инсталација и тд. Из свега горе наведеног, а будући да је усвојен Просторни план Републике Српске, мишљења смо да се Влада Републике Српске и надлежно Министарство мора још активније укључити у обезбјеђивању финансијске помоћи општинама ради израде планске документације. Велики проблем у овој области, за рад инспекције представља досљедна примјена Закона о уређењу простора и грађењу (усвајање просторних планова, урбанистичких планова и зонинг планова) који су од стране локалних заједница требали бити усвојени, а што већина градова и општина није урадила (кратак рок, финансијска средства и тд.), о чему је републичка инспекција упознала Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, те су очекивања да ће овај проблем бити ускоро ријешен, да не би настала блокада израде просторно-планске документације, а самим тим и велики проблеми и самој изградњи објеката.

Као важну напомену треба истакнути да је у извјештајном периоду за 2014. годину на рјешења урбанистичко-грађевинских инспектора изјављено 4 жалбе, које су одбачене од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију, што указује на реално и квалитетно утврђивање чињеничног стања и дословно поштовање Законских одредби у овој области.

У извјештајном периоду за примљено је око 500 пријава и притужби грађана (писмених и преко Центра за пријаве и притужбе Инспектората), које се односе на рад градских/општинских урбанистичко-грађевинских инспектора и градских/општинских одјељења надлежних за послове урбанизма и грађења. Будући да се ради о предметима који третирају имовинско-правне односе, посједовање одређених одобрења (одобрење за грађење, употребна дозвола), квалитет изградње, рада инспекција и других институција, просторно планирање и тд., истим је посвећена посебна пажња, како у погледу брзине рјешавања, тако и по питању тражења детаљних извјештаја од стране градских/општинских органа и инспекција уз давање

обавезних инструкција од стране главног инспектора, одлазак у општине и разговор са одговорним лицима, за поступање у сваком конкретном случају. На овај начин у сарадњи са градским/општинским урбанистичко-грађевинским инспекцијама и одјељењима за просторно уређење, као и Министарством за просторно уређење, грађевинарство и екологију је ријешено 462 притужбе и представке грађана, а о томе су обавијештени подносиоци пријава и представки, као и институције које су захтијевале одговоре (преостале пријаве и притужбе, биће предмет рада у наредном периоду у 2015. години). Највише пријава и представки се односи на Град Бања Луку, општине Бијељина, Приједор, Добој и др., чији ће инспектори и одјељења бити предмет контроле републичке инспекције у наредном периоду.

Сагледавајући све горе наведено видимо да у свим областима које покрива републичка урбанистичко-грађевинска инспекција имамо тенденцију пада неуредних контрола у односу на извјештајни период 2013. године (5.1%) што очигледно указује на пораст дисциплине у примјени и поштовању прописа, стандарда и норми, као и уређења стања у цјелини у појединим областима.

Тежиште рада републичких еколошких инспектора у извјештајном периоду, у области **заштите животне средине**, углавном се заснивало на контролама објеката и постројења која морају посједовати еколошку дозволу, те ако је посједују, да ли испуњавају услове прописане истом, контролама новоизграђених објеката који не могу бити пуштени у рад без претходно прибављене еколошке дозволе (загађивачи животне средине), контролама субјеката који се баве управљањем отпадом у смислу контрола посједовања дозвола за управљање отпадом те испуњености услова из истих као и контролом услова који субјекти морају испунити у прекограничном кретању отпада и транспорту опасног отпада.

Републички **еколошки инспектори** су у извјештајном периоду извршили укупно 348 контрола, а неправилности су утврђене у 95 контрола (27,3% од укупног броја извршених контрола), што је за 3,7% мање неуредних контрола него у истом извјештајном периоду за 2013. годину, али важно је нагласити да су биле само 5 (1.4% у односу на укупан број контрола) репресивне мјере (забране у области управљања отпадом), док су све остале мјере биле мјере отклањања неправилности (98.6%), што очито показује да се у овој области код субјеката контроле, повећава свијест о заштити животне средине и поштовању прописа у овој области. Поднесено је 11 прекршајних налога у вриједности 27.000 КМ и 2 прекршајне пријаве.

Анализом стања у овој области видљиво да је већина субјеката контроле прибавила еколошке дозволе у претходном периоду, али је такође утврђено да субјекти контроле не проводе у потпуности све мјере наређене еколошким дозволама, односно да се мјере и услови прописани еколошким дозволама спроводе тек након инспекцијског прегледа.

Најчешће неправилности у подобласти контроле „испуњеност услова из еколошких дозвола“ огледале се углавном на непровођењу мониторинга - мјерења емисија полутаната у животну средину, као и непровођењу мјера у виду инвестиционих радњи, а које су инвеститори имали провести (што се најчешће доводи у везу са смањеним приливом профита, отежаним остваривањем амортизационих средстава и генерално са свјетском економском кризом).

У области контрола **испуњености услова за управљање отпадом**, генерално се може донијети став да је све већи број субјеката контроле прибавио потребне дозволе или се налази у процесу прибављања, али и да одређени дио ових предузећа не испуњава услове нити може испунити услове управљања отпадом у потпуности. У овој области у извјештајном периоду за 2014. годину важно је нагласити дејство републичке еколошке инспекције у два случаја и то у вези управљања опасним отпадом у граду Источно Сарајево и општини Дервента, гдје отпад истоварен на тим подручјима након инспекцијског надзора еколошке инспекције а у сарадњи

са МУП-ом Републике Српске уклоњен и враћен на мјеста са којих је упућен (ФБиХ и РХ). Као врло битно треба истаћи, да у контролама прекограничног кретања отпада нису уочене генерално неправилности, односно да сви субјекти који су регистровани за ову дјелатност, углавном у потпуности поштују процедуре прекограничног кретања отпада. Једина неправилност, а што је уочено код свих субјеката контроле, је у нередовном најављивању прекограничног кретања отпада инспекцијским органима.

Релативно велики број неуредних контрола у области **заштите животне средине**, као једне мултидисциплинарне области, у којем надзор врше још неке инспекције (урбанистичко-грађевинска, водна, здравствено – санитарна инспекција, пољопривредна, ветеринарска и др.) је прије свега посљедица тога, што се ради о области која је веома захтјевна, можемо рећи и недовољно озбиљно схваћена, нарочито од локалне заједнице, па као таква се још увијек од стране субјеката, евентуалних загађивача или не схвата довољно озбиљно или субјекти уопште нису упознати са њиховим обавезама који су прописани Законом. Но ипак изводи се закључак да постоји тенденција пада броја контрола у којима су утврђене неправилности у извјештајном периоду, у односу на раније године (највећи дио неправилности се односи на непоштивање одредби прописаним условима у еколошкој дозволи). Највећи проблем у раду ове инспекције представља недостатак регистра загађивача животне средине, а будући да је област заштите животне средине је посебно значајна и свеобухватна област, увођење реда у ову област је дугорочан посао и захтијева ангажовање великог броја органа и организација (прије свих Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и локалних управа), као и медија, без чије активности рад инспекцијских органа неће моћи дати посебно значајне ефекте, нарочито са аспекта, индиције, идентификације, те пружању информација о проблемима у овој области, чија ће активност допринијети бржем реаговању инспекцијских служби. Такође један од великих проблема уопште у раду ове инспекције представља мали број еколошких инспектора на локалном нивоу (19 извршиоца), односно у општинама и градовима, али и такође мали број републичких инспектора (3 извршиоца). Мора се нагласити и то да у овој области градови/општине имају велику улогу (иако знамо да је њихов стварни учинак ограничен недостатком финансијских средстава) и од њих се очекује, осим кадровског јачања локалне инспекције и одјељења при градовима/општинама која се баве заштитом животне средине, да користе просторно планирање као основни инструмент за заштиту еколошки вриједних подручја и да кроз просторно планирање поставе услове за очување заштите ваздуха, заштите вода, управљање отпадом и заштиту природних добара у близини урбаних подручја, а што би олакшало и рад еколошке инспекције, иако знамо да је рад локалних управа и њихов стварни учинак ограничен због недостатка финансијских средстава. Градови/општине морају да у овој области одиграју и посебну улогу и у погледу извјештавања о питањима животне средине, односно испуњења услова прописаних еколошком дозволом, на својој територији (путем инспекције) и да о томе извјештава ресорно Министарство и републичку инспекцију. Градови и општине такође морају да одиграју посебну улогу, не само у регистравању и контроли постројења и загађивача, него и у погледу извјештавања о питањима заштите животне средине, између осталог и обавеза прописаних на основу Правилника о начину вођења регистра постројења и загађивача. Републичка инспекција ће у наредном периоду појачано радити са локалним инспекцијама и градовима/општинама по овом питању, како би Министарство просторног уређења, грађевинарства и екологије било у стању да прикупи податке о загађивачима и на основу тога, формира регистар загађивача.

У овој области у извјештајном периоду за 2014. годину на рјешења еколошких инспектора нису изјављиване жалбе, што указује на реално и квалитетно утврђивање чињеничног стања и дословно поштовање Законских одредби у овој области.

Од већих еколошких инцидената у извјештајном периоду морамо навести одлагање отпада индустријског поријекла на територији града Источно Сарајево и Дервента, у којем је

републичка еколошка инспекција правовремено реаговала у сарадњи са Министарством унутрашњих послова, те предузела све мјере предвиђене законом и онемогућила веће посљедице по животну средину. Да би се оваква дешавања спријечила мислимо да је неопходно радити на успостављању сталних и ванредних процедура рада са МУП-ом Републике Српске и УИО-ом (царина), као и на провођењу обука и тренинга заједно са горе наведеним службама у циљу ефикасног провођења успостављених процедура. Такође треба успоставити већи степен контроле управљања отпадима на међуентитетском нивоу.

Пред овом инспекцијом у будућем периоду су велики изазов и велики посао, гдје су осим јачања капацитета инспекције како на локалном и републичком нивоу као и стручних кадрова која се баве заштитом животне средине на локалном нивоу, идентификован и сљедећи проблеми инспекције ради спровођења закона у области заштите животне средине: непостојање обуке и специјализације за еколошке инспекторе, непостојање модерне опреме за брзо реаговање и подршке за такву опрему и тд. Но и поред недостатка материјалних средстава у сарадњи са међународним пројектима у извјештајном периоду се успјела организовати обука еколошке инспекције у области заштите животне средине и управљања отпадом. Републичка еколошка инспекција ће кроз неке међународне пројекте настојати ове проблеме у и у наредном периоду ријешити (опрема, обуке).

Рад урбанистичко-грађевинске инспекције у саставу органа локалне управе

Градске/општинске урбанистичко-грађевинске инспекције (36 извршиоца) су у оквиру својих надлежности (објекти за које одобрење за грађење издаје градски/општински орган надлежан за послове грађења), прописаних Законом о уређењу простора и грађењу и Законом о инспекцијама, извршиле су укупно 7.344 контрола, неправилности утврдиле у 1.316 прегледа (17,5%), те на основу утврђеног стања предузеле 1316 управних мјера. Градске/општинске еколошке инспекције (19 извршиоца) извршиле су укупно у извјештајном периоду 2.641 инспекцијских прегледа, неуредних контрола је било 16.4%, те су издале 419 рјешења о отклањању неправилности и 13 рјешења о забрани рада објеката и постројења. Издато је 48 прекршајних налога и 6 прекршајне пријаве, за субјекте који су кршили Законе у области заштите животне средине. Анализом је видљив пад броја контрола у области урбанизма и грађења и екологије (26.5%) на локалном нивоу, а што је посљедица не обављања функције инспекцијског надзора од стране инспектора који имају ВШС, унутар урбанистичко-грађевинске инспекције.

У области просторног уређења, урбанизма и грађења у контролама је у периоду јануар-децембар 2014. године уочени су сљедећи проблеми и појаве:

- недостатак одговарајуће просторно-планске документације на свим нивоима, односно потреба измјена, допуна и ревизије постојеће планске документације (документација која се користи стара је и по тридесет година - према подацима ове инспекције 30% планске документације је донесено прије 1992. године, просторни планови градова/општина, сем Бијељине, Бања Луке и Власенице су донесени прије 1992. године),
- непостојање координације између органа који издају одобрење за употребу објекта и одобрење за обављање дјелатности, јер се у пракси често дешава да надлежни орган изда одобрење за обављање дјелатности, а да претходно не провјери да ли је за објекат издато одобрење за употребу, па чак ни одобрење за грађење,
- неријешен проблем извршења рјешења о рушењу објеката (посебно у условима провођења општинских одлука о легализацији незаконито изграђених објеката) са правног, институционалног и са финансијског становишта,
- недовољна кадровска и материјална (инспектори у Прњавору и Челинцу имају плату око 500 КМ) оспособљеност великог броја општинских органа и општинских инспекција,

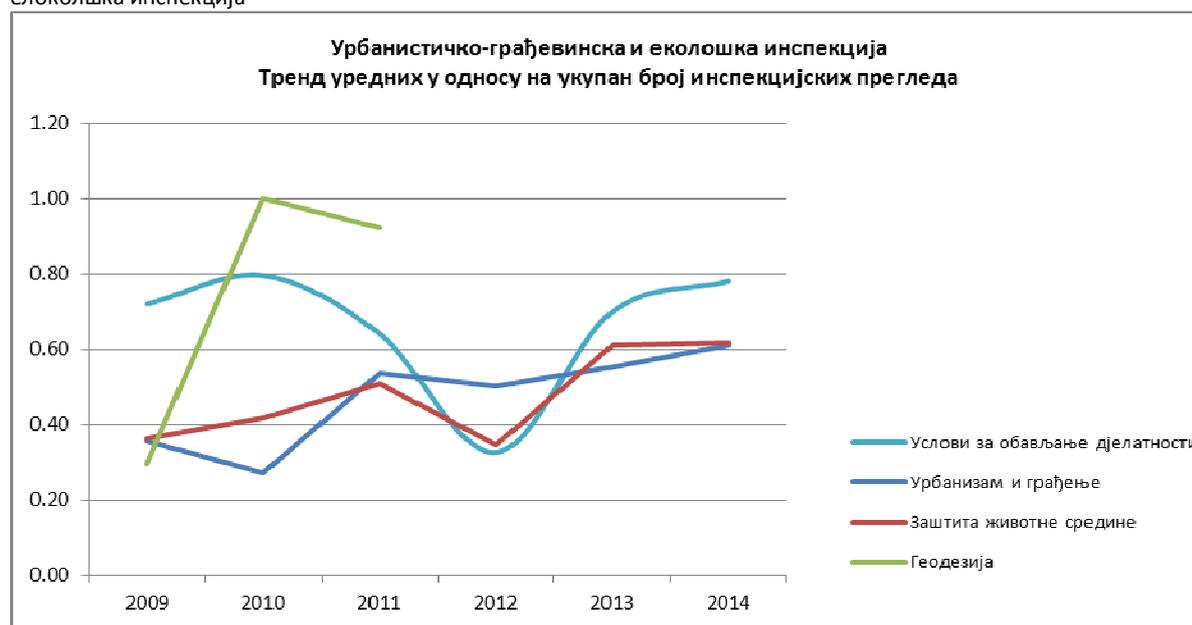
- nedovoljno korišћење института покретања поступка за укидање рјешења о одобрењу за грађење и употреби објекта по праву надзора од стране градских/општинских инспектора,
- nedovoljno ажурно рјешавање жалби на првостепена рјешења, првенствено општинских инспектора,
- неизвршавање правоснажних рјешења којима је наложено рушење, односно уклањање објекта (у већини општина и градова не постоје предузећа са којима је склопљен уговор о рушењу бесправно изграђених објеката, чиме се и сам процес уклањања објекта значајно продужује и па неколико година или чак не изврши, па се намеће закључак нерада надлежних инспекција, иако су инспектори управни поступак довели до краја),
- поједини инвеститори објеката чије је функционисање од виталног значаја за Републику Српску приступају градњи и коришћењу ових објеката без довољне претходне припреме што ствара проблеме како у градњи тако и у употреби ових објеката.

У области заштите животне средине у контролама је уочено сљедећи проблеми:

- nedovoljan број еколошких инспектора на градском/општинском нивоу (свега 19 инспектора), као и републичком нивоу (3 извршиоца),
- немогућност великог броја загађивача да због застарјелих технологија и лоше финансијске ситуације испуне прописане услове из области заштите животне средине,
- непостојање регистра загађивача животне средине,
- честа непотпуна и непрецизна одређеност мјера прописаних у еколошким дозволама од стране надлежних органа, што представља посебан отежавајући фактор у контролама испуњености услова из истих, од стране еколошких инспектора, као и простор за манипулацију од стране субјеката контроле.

Сарадња са надлежним Министарством за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарством саобраћаја и веза, МУП-ом, Републичком геодетском управом и другим министарствима и органима Владе Републике Српске је била на задовољавајућем нивоу, као и сарадња са средствима информисања, што је све заједно од битних предуслова за добар рад ове инспекције. Треба истаћи и добру сарадњу и са локалним органима управе и локалним инспекцијама, које су такође биле на задовољавајућем нивоу.

Дијаграм 9. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција

3.10. ИНСПЕКЦИЈА РАДА

Републичка инспекција рада је организована и дјелује у саставу Републичке управе за инспекцијске послове и обавља послове инспекцијског надзора у области радних односа и запошљавања, те заштите на раду, а над примјеном материјалних прописа: Закона о раду, Закона о заштити на раду, као и Закона о штрајку, Општег колективног уговора, колективних уговора (посебних и појединачних), општих аката и уговора о раду којима се уређују права, обавезе и одговорности запослених у организацијама, правним лицима и другим облицима организовања, као и установама.

Поред надзора над примјеном закона, инспекција рада врши надзор и над примјеном других прописа о мјерама и нормативима безбједности и здравља на раду, техничким мјерама које се односе на безбједност и здравље на раду, стандарда и опште признатих мјера у дијелу којим се уређују питања из области безбједности и здравља на раду.

Основни циљ ове инспекције своди се у суштини на повећање легалности у области запошљавања и радних односа уопште, повећање сигурности и безбједности радних мјеста (раст нивоа културе безбједности на раду) и на тај начин смањење несрећа на раду, професионалних обољења и болести везаних за рад, а посебно смањење смртних/фаталних несрећа у вези с радом.

План рада Инспекције рада и заштите на раду за 2014. годину био је превасходно усмјерен ка остварењу стратешких циљева и то: смањивање броја повреда на раду, професионалних обољења и болести у вези са радом путем минимизирања ризика везаних за радна мјеста у складу са законима и праксом, сузбијање рада „на црно“ и смањење броја повреда радно-правних института из области радних односа утврђених законом, колективним уговором и уговором о раду; промоција развоја националне културе превенције у области безбједности и здравља на раду и области радних односа, са посебним освртом на сектор малих и средњих предузећа и високоризичне секторе (грађевинарство, шумарство, дрвна индустрија, хемијска индустрија, и сл.); утврђивање приоритета у рјешавању проблематике везане за област безбједности и здравља на раду и област радних односа за категорије посебно осетљивих група радника и успостављање и изградња модерног система инспекције рада прилагођеног ЕУ стандардима и то кроз реформу, усавршавање и интеграцију инспекције рада.

Организациона и квалификациона структура Инспекције рада

У 2014 години у саставу инспекције рада и заштите на раду радило је 35 (тридесетпет) инспектора распоређених у 6 Подручних одјељења, Бања Лука 13, Приједор 3, Добој 5, Бијељина 5, Источно Сарајево 4 и Требиње 5. Због болести одређен број инспектора је био на боловању, док један инспектор у Одјељењу Бања Лука није уопште радио инспекцијске контроле, разлог трудничко боловање.

Поред републичких инспектора рада у 2014. години радили су и 3 инспектора на подручју територије Града Бања Лука, један инспектор на територији општине Модрича и један у Општини Добој и у другој половини године овлаштења су добили по један инспектор у општинама, Теслић, Угљевик и Рогатица.

Општи показатељи рада

Укупан број планираних контрола у 2014. години је био 5.775 контрола, а број остварених је 6.309, тако да је остварење извршено и пребачено са 109,20%. Од укупног броја извршених контрола 2.153 или 34% је било неуредних.

Управне мјере у 2014. години, инспектори су донијели 1.819 управних мјера, рјешења за отклањање неправилности од чега је 11 збрана обављања дјелатности. На укупно донесених 1.819 управних мјера у 2014. години поднесено је 50 жалби, процентуално 2,75%. Прекршајне мјере у извјештајном периоду, инспектори рада су поднијели 902 прекршајне мјере од чега 837 прекршајни налога и 65 захтјева за покретање прекршајног поступка. Укупна вриједност издатих прекршајних налога је 1.242.560,00 КМ и 2.000,00 КМ код принудног извршења. У 2014. години рјешено је укупно 520 захтјева за покретање прекршајног поступка од чега је 288 рјешено са условном казном што процентуално износи 56% и кад се на то додају ослобађајуће пресуде остаје да је само у 34% случајева у првостепеном поступку кажњено послодавца. Такође треба нагласити да код издавања прекршајног налога инспектор може изрећи само минималну казну, међутим ни у једном случају код тражења судског одлучивања суд није изрекао већу казну од минималне, тако да су послодавци стимулирани тражити судско одлучивање јер зна да му се казна неће повећати, а постоји могућност условне (у посљедна 4 мјесеца 2014. свако рјешење суда је условна казна) или ослобађајуће казне.

Област радних односа и запошљавања

У области радних односа и запошљавања у извјештајном периоду предузимане су мјере и активности са примарним циљем да се обезбједи поштовање Закона о раду, односно да се смањи број повреда закона и других прописа који регулишу област радних односа. Инспектори рада и заштите на раду у 2014. години извршили су 3.897 контрола из области радних односа и запошљавања од тога 2.688 редовне и 1.209 ванредни контрола. Неуредних контрола било је 1.082 (или 27,8%) те су инспектори изrekli 831 управну мјеру од чега 7 је забрана рада. Због повреде права радника из области радних односа и запошљавања инспектори су издали 638 прекршајних налога и поднијели 48 захтјева за покретање прекршајног поступка.

Плате и накнаде плате: све више је послодавца у Републици Српској који касне са исплатама зарада, па чак и дужи период не могу да исплате зараде запосленима, због губитака у пословању и лоше финансијске ситуације; посебан акценат у инспекцијским надзорима је посвећен заштити материнства због неисплате накнаде зараде трудницама и породиљама. Извршено је 270 контрола чији је предмет инспекцијског надзора био контрола плата и накнада плата, неуредних је било 110 или процентуално 41% и кад се дода да је 98% ванредних контрола говори да је велик број радника којима су ова права нарушена.

Отказ уговора о раду: Послодавци у последње вријеме отказују уговор о раду чешће због економских него из организационих разлога, а да у већини случајева не испоштију отпмнину и отказни рок. Као један од разлога за отказ уговора о раду послодавци су наводили тежу повреду радне дужности радника али у односу на претходне године у већини случајева спроводили су дисциплински поступак и омогућавали раднику да буде саслушан и изнесе своју одбрану. Послодавци су овом „начину“ отказа уговора о раду често прибјегавали и у случајевима гдје се не ради о тежој повреди радне дужности да би избјегли обавезе по основу права на отпмнину и отказни рок. Уочена је и појава да послодавци одјављују регистровану дјелатност и потом се као нови послодавци региструју њихови блиски чланови породице који обављају исту дјелатност у истом објекту, те на тај начин покушавају да избјегну своје обавезе према трудницама и породиљама које су биле њихове раднице. Такође у последње вријеме честа је појава да послодавци одјаве регистровану дјелатност, а наставе са радом нерегистровани.

Прековремени рад: врло честа појава, која је изузетно тешка за идентификацију од стране инспектора, како због неспремности запослених да дају изјаве да раде прековремено (из страха због губитка посла) тако и због недостатка законске регулативе која се огледа у недостатку закона о евиденцијама у области рада;

Рад на одређено време: постаје готово правило, а не изузетак и исти се продужава до периода који је мањи од двије године када радник престаје са радом како не би остварио континуитет и стекао услове уговора на неодређено вријеме.

Уговор о обављању повремених и привремених послова: те се овај вид запошљавања/ангажовања радника највише злоупотребљава у привредном амбијенту. Наиме, Законом о раду (члан 34. истог) је дозвољен овакав вид радног ангажовања, али се може проводити само одређен број сати годишње (не дуже од 60 дана у току календарске године). У пракси се овај вид запошљавања злоупотребљава, при чему радници раде код послодавца и по неколико година по основу оваквог уговора о раду, доприноси који се уплаћују не одговарају стварном стању на терену, те су Фондови и радници директно оштећени по основу уплата доприноса. Главни разлог закључивања оваквих уговора и начина радног ангажовања је избјегавање обавеза послодавца према раднику у случају отказа/прекида радног односа, јер по основу овог начина радног ангажовања не проистичу обавезе послодавца према раднику у случајевима прекида радног односа.

Рад "на црно": је појава на чијем сузбијању је инспекција рада појачано ангажована уназад више година. С обзиром на стално праћење ове појаве јасно се уочавају неке од њених карактеристика у смислу дјелатности у којима се највише јавља, регионима где је учесталија и периодима у којима се повећава. У ранијем периоду сузбијање „рада на црно“ био је основни задатак Инспекције рада што је дало видљиве резултате. У периоду од 2006. године па надаље Социјални партнери и Инспекција рада заједнички су покретали, организовали директне кампање и активности на сузбијању „рада на црно“. Измјене и допуне радног законодавства у јуну 2008. године у Републици Српској у којима су уведене строжије санкције за послодавце који запошљавају непријављене раднике кроз знатно повећање новчаних казни, могућност привремене забране рада до окончања прекршајног поступка издавањем прекршајних налога на лицу мјеста, односно уплате казне и пријаве радникана обавезне видове осигурања резултирало је значајним повећањем броја пријављених радника и повећања стопа доприноса. Акције на спријечавању раста «рада на црно» интезивно су отпочете крајем 2011. године и трајале су током цијеле 2012, 2013 и 2014 године. У 2012 години на сузбијању рада на црно поред инспектора рада учествовали су и инспектори Инспектората, из других инспекција који су у веома кратком времену обучени. Инспекцијске контроле вршене су по смјенама прва, друга и у дане викенда јер је већ уврежена чињеница да послодавци ангажују непријављене раднике у дане викенда и у ноћним смјенама. Један од кључних проблема на сузбијању рада на црно је остављена законска могућност да послодавци након пет дана имају могућност пријаве радника на надлежне фондове осигурања од дана закључења Уговора о раду односно од дана запослења. Извршено је укупно 2514 контрола од чега 838 чији је предмет био закључивање и примјена уговора о раду и 1676 контрола на сузбијању рада на црно. Неуредних контрола је било 616 (25 %), Основни циљ наведених контрола је био на сузбијању рада на црно и у мањем обиму по следећим провјерама: закључивање и примјена уговора о раду, уговор о раду на неодређено и одређено вријеме, трајање уговора о раду, обављање привремених и повремених послова, волонтерски рад, приправнички рад, пробни рад.

Област заштите на раду

У 2014. години инспектори рада и заштите на раду извршили су из области заштите на раду 568 контрола, редовних контрола 342, од тога неуредних је било 160 или 47%, по пријави и притужби извршено 226 контрола, а неуредних 94 или 42%. Број управних мјера које су донијели инспектори рада и заштите на раду из области заштите на раду је 227 од тога 3 забране. Инспектори су из издали 102 прекршајна налога и поднијели 10 захтјева за покретање прекршајног поступка и три кривичне пријаве. Инспектори су рјешењем налагали послодавцима који нису донијели акт о процени ризика да то ураде, дјеловали су

превентивно, а ради се о неуредној контроли, па из тих разлога најчешће имамо велики број неуредних контрола из области заштите на раду.

Поред 568 директних контрола из области заштите на раду извршено је и 1.844 контроле Интегрисани инспекцијски прегледи тако да је директно по питању заштите на раду извршено 2.412 инспекцијских контрола (562 контроле више него у 2013. години) и кад се додају контроле из области радни односа 570 гдје је заступљена чек листа Акт о процјени ризика индиректно и директно заштита на раду била је заступљена у 2.982 инспекцијске контроле.

Повреде на раду

Према одредбама Закона о заштити на раду који је у примјени од јануара 2008. године, послодавац је дужан одмах, а најкасније у року од 24 сата од настанка, усмено и у писменој форми да пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове, сваку смртну, колективну, тешку повреду на раду или опасну појаву која би могла угрозити заштиту и здравље на раду.

У наведеном извјештајном периоду инспектори рада и заштите на раду су извршили 192 инспекцијска прегледа код субјеката гдје су се десиле повреде на раду, 181 ванредна и 11 редовних контрола. Неуредних контрола је било 79 или процентуално 41%. Инспектори су донијели 66 рјешења о отклањању неправилности, издали су 51 прекршајни налог и поднијели 4 захтјева за покретање прекршајног поступка и 3 кривичне пријаве.

У 2014. години десило се 57 тежих повреда, и то:

Табела 27. - Преглед тежих повреда на раду

Шумарство и дрвна индустрија	17
Електропривреда	6
Грађевинарство	8
Хемијска индустрија	-
Текстилна индустрија	-
Теже повреде: остале дјелатности	26

Десило се 13 тежих повреда са смртним исходом, и то:

Табела 28. – Преглед повреда са смртним исходом

Шумарство и дрвна индустрија	4
Електропривреда	2
Грађевинарство	2
Хемијска индустрија	1
Теже повреде са смртним исходом: остале дјелатности	4

Циљ је да се пријављују све повреде на раду, тешке и са смртним исходом, због вршења надзора у погледу конкретне повреде на раду на лицу мјеста, са циљем да се такве појаве више не дешавају или бар смање и треба да се води тачна евиденција о повредама које су се десиле у Републици Српској, чијом анализом би били утврђени најчешћи узроци и извори повређивања као и планирање будућих надзора који ће бити усмјерени у правцу отклањања уочених ризика.

Циљ политике надзора у области безбједности и здравља на раду је прије свега спријечавање повреда на раду и професионалних обољења, а заснива се на покретању низа активности у више области дјеловања као што је на примјер, примјена превентивних мјера у свим

облицима рада, оспособљавање запослених за безбједан и здрав рад, праћење здравственог стања запослених, праћење услова радне средине.

Према одредбама Закона о заштити на раду и Правилника о процјени ризика на радном мјесту и у радној средини сви послодавци који запошљавају једног и више радника су до јула 2009. године били дужни да донесу Акт о процјени ризика на радном мјесту и у радној средини, а којим су дужни да изврше анализу свих опасности и штетности за свако радно мјесто, те да истовремено истим Актом дефинишу и мјере за смањење повреда на раду као и професионалних обољења.

Област интегрисани инспекцијски прегледи

У овој области код свих субјеката у 2014. години извршено је укупно 1.840 контрола од чега је 817 било неуредних, процентуално 44,40%, донесено је 761 рјешење о отклањању недостатака, издато 97 прекршајни налога и поднесено 7 захтјева за покретање прекршајног поступка.

Закључне напомене

Поређењем резултата рада за 2014. годину са Планом рада Инспекције рада и заштите на раду за 2014. годину, може се констатовати да су задати радни циљеви остварени и пребачени. Без обзира што је број прегледа из области заштите на раду у благом подбачају у односу на план, можемо бити задовољни на увођење интегрисаног инспекцијског надзора и знатног повећања броја прегледа из те области.

Наставити са појачаним инспекцијским надзором, посебно у дјелу контроле примјене одредаба Закона о раду и Закона о заштити на раду у односу на институте који се најчешће крше (неисплаћивање зарада, рад "на црно", прековремени рад, доношење акта о процјени ризика).

У складу са Акционим планом за борбу против рада на црно наставити са већ започетим активностима јер Акциони план представља низ активности и мјера које ће Републичка управа за инспекцијске послове уз подршку Владе Републике Српске, тијела државне управе, те други институција, органа и организација проводити у 2015. години у сврху испуњавања стратешких задатака и циљева борбе против рада на црно.

Неопходно је, измјеном прописа, обезбједити да послодавци не могу запослити радника без претходно закљученог уговора о раду и извршене пријаве на фондове пензијско-инвалидског и здравственог осигурања, како би се спријечиле злоупотребе које постоје у пракси са избегавањем закључивања уговора, односно са његовим антидатирањем, што у пракси поспјешује рад «на црно».

Наставити сарадњу са Министарством рада и борачко инвалидске заштите и увести праксу радних састанака у циљу квалитетнијег рада, уједначености рада инспектора по Одјељењима и локалних инспектора, рад другостепеног органа и правилне примјене и доградње законских и под законских аката.

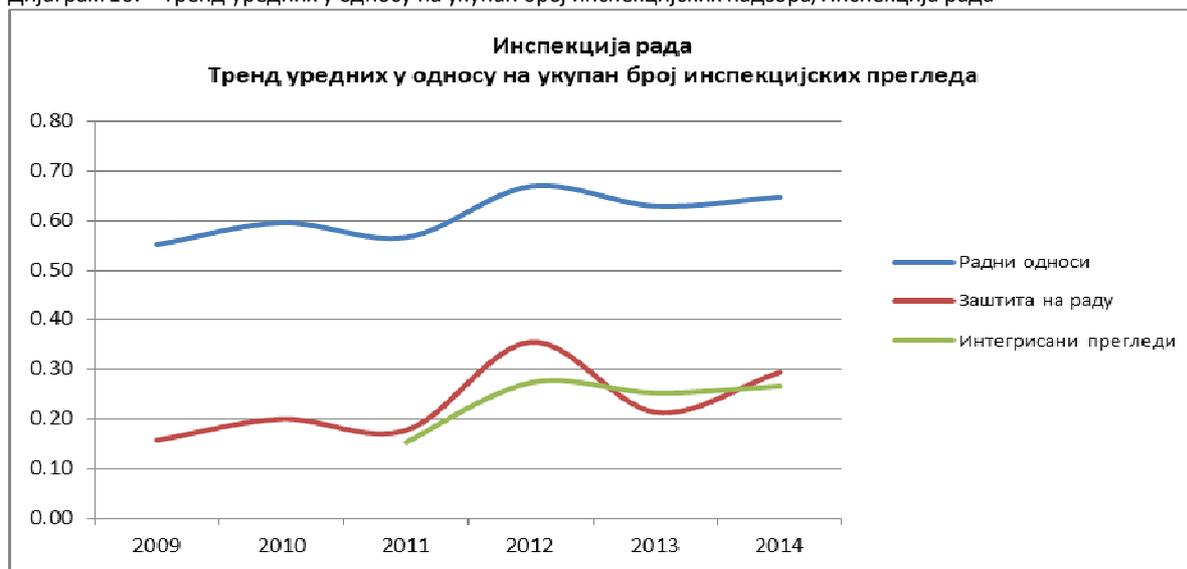
Имајући у виду број повреда на раду, које су пријављене у Републичкој управи за инспекцијске послове Републике Српске, као и број констатованих недостатака у примјени мјера безбједности и здравља на раду, стање у области безбједности и здравља на раду још увијек није на задовољавајућем нивоу. Из тих разлога потребно је:

Предложити измјене Закона о заштити на раду и под законских аката, донијети недостајуће подзаконске прописе. Неопходно је у инспекцијским надзорима, а и кроз ставове државних органа, стално указивати послодавцима и правним лицима и предузетницима који имају лиценцу за обављање послова заштите и здравља на раду да изради акта о процени ризика не приступају формалистички (ради задовољења форме), већ суштински а ради побољшања стања заштите и здравља на раду, као и предузимати мјере у складу са Законом.

Наставити даљу сарадњу кроз састанке представника Инспектората и судова за прекршаје у циљу што ефикаснијег рјешавања поднијетих захтјева за покретање прекршајног поступка. За квалитетно извршење зацртаних задатака у 2015. години неопходно је планирати и обезбједити већа материјална средства, аута, гориво, дневнице и опрему.

Посебну пажњу посветити кадровском јачању Инспекције рада и заштите на раду, будући да тренутно инспекцијски надзор врши 33 инспектора на Републичком нивоу и активно 3 инспектора на локалном нивоу, што је недовољно у односу на број регистрованих субјеката у Републици Српској.

Дијаграм 10. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Инспекција рада

3.11. ЗДРАВСТВЕНА ИНСПЕКЦИЈА

У 2014. години, у републичкој здравственој инспекцији је радило осам инспектора, три у области производње и промета лијекова, два у области здравствене заштите, два у области хемикалија/биоцида, производње и промета предмета опште употребе и санитарно-хигијенског стања објеката и један у области заштите од нејонизујућег зрачења. Надзор у спољнотрговинском промету роба обављали су овлашћени инспектори одговарајуће стручне спреме из других инспекција.

Спољнотрговински надзор

У спољнотрговинском надзору извршен је преглед 17.267 пошиљки од чега 16.613 пошиљки предмета опште употребе и 654 пошиљке хемикалија и биоцида, при чему је у буџет Републике Српске уплаћена накнада од 893.395 КМ. Узето је 757 узорка предмета опште употребе за лабораторијску провјеру безбједности за људску употребу, што је 4,5% од увезених пошиљки.

Забрањен је промет 26 неисправних пошиљки, 17 пошиљки дјечјих играчака, 7 пошиљки материјала који долазе у контакт са храном и двије пошиљке средстава за одржавање хигијене тијела. Најчешћи разлози неисправности дјечјих играчака су лако скидање косе односно длачица, оштри дијелови који могу изазвати повреде дјеце и непријатан мирис играчака а у једном случају је доказан недозвољени садржај фталата. Најчешћи разлози неисправности материјала који долазе у контакт са храном су миграција мангана и промјена визуелних карактеристика након потапања у тестни раствор сирћетне киселине. У средствима за

одржавање чистоће тијела доказана је микробиолошка контаминација односно повећан укупан број бактерија. Што се тиче поријекла неисправних пошиљки, 23 су поријеклом из Кине.

Унутрашњи надзор

У унутрашњем надзору 28,5% контрола су биле неуредне, што је мање него у 2012. и 2013. години када је било 33,5% неуредних, а значајно мање него у 2011. години, када је тај проценат износио 37%. Од укупно 326 предузетих управних мјера 89,5% се односе на отклањање различитих недостатака, а 10,5% на забране, од којих су већина у области производње и промета лијекова и медицинских средстава и здравствене заштите, гдје је и највећи број прекршајних налога.

Број контрола и предузетих мјера у унутрашњем надзору у 2014. години												
Области надзора	Контроле			Управне мјере			Казнене мјере			Судске одлуке		Жалбе
	Извршено контрола	Неуредно контрола	% неуред. контрола	Отклањање недостатака	Забране	Укупно мјера	Број прек. налога	Износ по налозима у КМ	Судско одлучивање по налогу	Изречена новчана казна	Изречена условна пресуда	
УКУПНО	1.155	330	28,5	292	34	326	23	40.100	15	4	10	7
Производња и промет лијекова и медицинских средстава	413	117	28,3	98	19	117	12	18.000	4	2	2	1
Здравствена и противепидемијска заштита у здравственим установама	305	56	18,3	51	5	56	2	2.500	1		1	1
Заштита од нејонизујућег зрачења	150	50	33,3	46	1	47	8	18.600	5	1	3	4
Производња и промет хемикалија/биоцида	72	34	45,9	33	1	34			5*	1*	4*	
Производња и промет предмета опште употребе	93	16	17,2	13	3	16						
Противепидемијска заштита у објектима ван здравства	116	54	46,5	50	3	53	1	1.000				
Услови за обављање дјелатности	6	3	50	1	2	3						1

Табела 29. – Број контрола и предузетих мјера здравствене инспекције

* прекршајни налози у предметима из претходне године

Укупан број издатих прекршајних налога (23) је исти као и у 2013. години а износ изречених новчаних казни (40.100 КМ) нешто мањи у односу на 2013. годину. У 15 случајева издатих прекршајних налога у којима је одлучивао надлежни суд, условна пресуда је изречена у 10 случајева. Захтјеви за покретање прекршајног поступка нису поднесени ни ове ни претходне године, све казне су изрицане путем прекршајног налога.

Од 326 донесених инспекцијских рјешења, жалба је уложена на 7 рјешења, што значи да субјекти контроле у скоро 98% случајева прихватају одговорност и управне мјере инспектора али не прихватају тако и плаћање прекршајних налога. Претпоставка је а пракса то и потврђује,

да субјекти надзора очекују да ће пред судом бити само условно кажњени због почињеног прекршаја.

Област производње и промета лијекова и медицинских средстава

Најчешће утврђиване неправилности у области производње и промета лијекова и медицинских средстава су неусаглашеност рјешења Министарства здравља са стварним стањем у погледу стручног кадра, непоштивање радног времена апотеке наведеног у рјешењу Министарства, одсуство фармацеута за вријеме рада апотеке, издавање лијека на основу неодговарајућег рецепта, нередовно достављање прописаних извјештаја Институту за јавно здравство, нередовно обављање санитарних прегледа запослених, неприлагођеност секундарне амбалаже лијека за тржиште Републике Српске, непостојање идентификационих картица за запослени кадар. У пет случајева је утврђено да фармацеутски техничари нису имали доказ о положеном стручном испиту а у једном случају да је магистру фармације истекла лиценца за обављање дјелатности. Крајем године двије апотеке су запечаћене јер нису имале магистра фармације као одговорно лице у апотеци. Забрањен је рад и једне апотекарске станице која није имала рјешење министра здравља о испуњености прописаних услова.

Након несташице петовалентне вакцине за дјецу, поједине апотеке су почеле набављати ту вакцину од двије веледрогерије у Федерацији БиХ, а издавале су их родитељима или педијатрима који су вакцинисали дјецу. Апотекама је забрањен промет свих вакцина за дјецу јер дистрибуцију ових вакцина обавља Институт за јавно здравство, а примјену домови здравља.

Путем Фармацеутске коморе Републике Српске Инспекторату је достављено обавјештење да су поједине апотеке, у простору гдје се пацијентима издају лијекови, поставиле видео и аудио надзор путем којег се практично снима и разговор особља апотеке са пацијентима. С обзиром да је Законом о заштити личних података, надзор над спровођењем закона повјерен Агенцији за заштиту личних података у БиХ, обавјештење је прослијеђено Агенцији, а због евентуалног постојања кривичног дјела и МУП-у Републике Српске.

Област здравствене и противепидемијске заштите у здравственим установама

У току надзора над радом здравствених установа најчешће утврђиване неправилности су недовољно предузимање мјера за спречавање заразних болести, које се односе на санитарно-техничке и хигијенске услове, вакцинацију против хепатитиса Б, санитарне прегледе особља, затим неуредно вођење евиденција и медицинске документације и достављање прописаних извјештаја Институту за јавно здравство.

Због објективне пријетње заразне болести ЕБОЛА, која је почела током љета, рјешењем здравствених инспектора под здравствени надзор је стављено шест лица која су боравила у земљама Африке погођеним еболом. Лица стављена под здравствени надзор су се свакодневно јављала љекару одређене здравствене установе до истека максималног периода инкубације у трајању од 21 дан и сва су остала здрава. Једној приватној лабораторији забрањено пружање микробиолошких и цитогенетичких услуга, јер исте по Закону о здравственој заштити нису дозвољене у приватним здравственим установама. Изречене су забране прегледа возача моторних возила и спортиста установама које немају посебно овлашћење за издавање љекарских увјерења тим категоријама становника. Једна болница из Турске намјеравала је да путем мобилног тима, у намјенском камиону у центру Бања Луке обавља прегледе пацијената, које је позивала путем интернета. С обзиром да болница нема регистровану дјелатност у Републици Српској, енергичном реакцијом инспекције, покушај је осујећен тако да прегледи нису обављани.

У овој области остаје проблем нелегалног пружања здравствених услуга у приватним стамбеним објектима. Тим поводом на захтјев Инспектората одржан је састанак у Основном суду у Бања Луци на коме је закључено да та појава представља кривично дјело и да се у рјешавање тог питања требају укључити надлежна тужилаштва. Због анонимних дојава да један стоматолог у пензији пружа стоматолошке услуге у свом стану, од суда је почетком године затражено да изда наредбу за претрес просторија али до краја године наредба није издата.

Област производње и промета хемикалија/биоцида

Најчешће неправилности утврђене у овој области су непосједовање одобрења за обављање дјелатности са хемикалијама односно биоцидима, коришћење хемикалија које нису уписане у одговарајући Инвентар, хемикалија које немају безбједоносно-технички лист или нису прописно обиљежене, затим неуредно вођење евиденција и достављање извјештаја те неиспуњавање свих прописаних услова за складиштење и промет хемикалија/биоцида.

У току године пријављен је један проблем са бојом за зидове, домаће производње. Корисник се жалио да се након премазивања зидова осјећао непријатан мирис те је о трошку произвођача урађена санација и поновно премазивање. Како се корисник и након поновног премазивања жалио на необичан мирис, који инспектори нису осјећали, постављена је сумња да корисник жели остварити материјалну корист, подношењем тужбе суду за одштету.

Инспекторату је, као и другим органима, поново достављена представка фабрике обуће Зворник, у којој се наводи да радницима смета нагризајући мирис који долази из постројења за импрегнацију дрвета креозотним уљем, које се налази у непосредној близини. Здравствена инспекција је према овом постројењу раније предузимала потребне мјере и констатовала да су утврђени недостаци отклоњени, тако да практично нешто више не може предузети. Технички и еколошки инспектори су утврдили да је стање уредно како у погледу услова за посуде под притиском, који се односе на резервоар за уље, тако и у погледу загађујућих материја у ваздуху, које је испитивала овлашћена институција.

Област радијационе заштите

Најчешће неправилности у области заштите од нејонизујућег зрачења су недостатак документације за изградњу и коришћење базних станица мобилне телефоније и радио-телевизијских предајника, неуредно вођење евиденција о изворима нејонизујућег зрачења од посебног интереса, нередовно испитивање техничке исправности извора зрачења, пропусти у именовану лица одговорног за зрачење.

Печаћењем је из употребе искључена базна станица у једном насељу на подручју општине Зворник, за коју је Министарство здравља и социјалне заштите претходно укинуло рјешење којим је одобрено коришћење исте. Забрањено је коришћење антене једног локалног радија на подручју Херцеговине јер је због неодговарајуће локације, зрачење мјерено код стамбених објеката прелазило дозвољене границе. Из истих разлога наложена је и извршена промјена локације једне базне станице у Мркоњић Граду.

Област производње и промета предмета опште употребе и санитарно-хигијенских услова објеката

Најчешћи недостаци у овој области, у којој надзор обављају и инспектори у саставу јединица локалне самоуправе, били су одређени хигијенски пропусти везани за простор и опрему, нередовно испитивање производа путем овлашћене лабораторије и нередовно обављање санитарних прегледа и додатне едукације запосленог особља.

У оквиру расположивих финансијских средстава којима је располагала републичка здравствена инспекција, вршена је лабораториска провјера безбједности одређених група предмета опште употребе и базенске воде а испитивана је и микробиолошка чистоћа у вртићима, козметичким салонима и хотелима. Узет је укупно 71 узорак, од чега 36 узорака предмета опште употребе, 33 бриса радних површина, опреме и руку запосленог особља, те 2 узорка базенске воде. У оквиру наведеног узорковања вршено је и испитивање садржаја олова у дјечјим играчкама, козметичким производима, посућу, салветама, што је јавно објављено у сврху обиљежавања седмице борбе против тровања оловом. Резултати испитивања свих узорака били су уредни.

На основу споразума Инспектората и Агенције за надзор над тржиштем узето је 12 узорака средстава за његу и уљепшавање лица и тијела у којима су испитивани олово, кадмијум и микробиолошка исправност. И ови узорци су показали уредне резултате.

IV АКТИВНОСТИ ЗДРАВСТВЕНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ ЗА ВРИЈЕМЕ ПОПЛАВА

За вријеме поплава у мају мјесецу, здравствена инспекција је на поплавленим подручјима начин рада прилагодила новонасталој ситуацији. Нису рађене редовне, класичне контроле већ се настојало обићи што више ризичних мјеста и дјеловати превентивно односно савјетодавно, са информисањем субјеката о актима и препорукама које су доносиле надлежне институције и новоформирана тијела. Одржавана је свакодневна комуникација са локалним инспекторима у поплавленим градовима, размјењиване битне информације и даване смјернице за поступање у конкретним ситуацијама.

Акцент надзора стављен је на обезбјеђење услова за одржавање опште и личне хигијене, услова исхране и снабдјевености исправном водом за пиће у објектима са већом агломерацијом људи, као што су центри за евакуисане грађане, вртићи, школе, домови за смјештај дјеце, омладине и старијих лица. Смјештаји за евакуисане грађане су свакодневно посјећивани при чему је констатовано да су обезбијеђени основни хигијенски услови, примјерени датој ситуацији. У сарадњи са другим инспекцијама праћено је стање воде за пиће и хране у промету, као путева преношења заразних болести са масовним оболијевањем. Посебно је праћено стање воде у централним водоводима поплавлених градова, путем којих су могуће велике хидричне епидемије. Праћено је и збрињавање роба које су биле у контакту са плавном водом (храна, лијекови, предмети опште употребе, гардероба).

Приликом обиласка здравствених установа праћена је оспособљеност за пружање неопходних услуга пацијентима, опремљеност и кадровски капацитети за обављање дезинфекције и дезинсекције. Примјећено је да хигијенско-епидемиолошке службе мањих домовна здравља, ни кадровски ни материјално нису оспособљене ни за реаговање у редовним приликама а поготово у ванредним ситуацијама. Њихову улогу скоро у потпуности је преузимао Институт за јавно здравство.

За вријеме поплава није било потребе за предузимањем репресивних инспекцијских мјера у вези спречавања појаве заразних болести јер су здравствене установе максимално ангажовале расположиве капацитете и биле спремне за предузимање свих потребних мјера (информисање становништва о мјерама заштите против заразних болести, спровођење превентивне дезинфекције и дезинсекције, рано откривање болести, лабораторијско испитивање материјала, пријављивање, имунизација, лијечење, изолација итд.). С друге стране није утврђено противљење мјерама здравствених установа ни од стране пословних субјеката нити од стране домаћинства односно грађана.

Рад здравствене инспекције у саставу органа локалне управе

Здравствена инспекција на општинском односно градском нивоу обавља надзор над производњом и прометом предмета опште употребе, санитарно-хигијенским стањем објеката,

предузимањем противепидемијских мјера ван здравствених установа те прометом на мало хемикалија и биоцида. Такође обавља надзор над поштивањем забране пушења у одређеним објектима од којих су најбитнији угоститељски објекти у којима се послужују јела, гдје надзор врши и комунална полиција.

Према достављеним извјештајима, општински/градски здравствени инспектори су обавили 4.892 контроле, од чега је 939 било са неправилностима (19%) што је нешто више него претходне године. Највећи број контрола остварен је у салонима за његу и уљепшавање, објектима за производњу и промет предмета опште употребе и васпитно-образовним установама. Најчешће утврђиване неправилности су необављање санитарних прегледа запосленог особља, необављање додатне едукације о хигијени и заразним болестима, нередовно испитивање предмета опште употребе, недовољна хигијена у објектима, неношење радне одјеће. Због наведених неправилности издато је 28 прекршајних налога са износом од 31.100 КМ. Поднесена су и два захтјева за покретање прекршајног поступка.

У овом периоду уништено је 925 комада различитих предмета опште употребе, који нису испуњавали услове безбједности за људску употребу. Ради се о средствима за његу и уљепшавање лица и тијела, детерџентима и другим средствима за одржавање чистоће у домаћинству, дјечјим играчкама.

Закључне напомене

Надзор над обављањем здравствене дјелатности, на подручју цијеле Републике, обављала су само два инспектора са сједиштем у Одјељењу Бања Лука, од којих је један пензионисан почетком 2015. године. Надзор у области заштите од нејонизујућег зрачења обавља само један инспектор из Одјељења Бања Лука, надзор у области хемикалија два инспектора, по један у Одјељењу Требиње и Источно Сарајево. Контролу увоза предмета опште употребе и хемикалија, због недовољног броја здравствених инспектора, раде овлашћени инспектори из других инспекција.

Због наведеног инспекцију је потребно кадровски ојачати пријемом инспектора у подручна одјељења. Неопходно је примити по једног инспектора за област здравства и стоматологије у одјељења Бања Лука и Требиње, једног инспектора за област лијекова и медицинских средстава у Одјељење Бијељина и једног инспектора за област хемикалија и биоцида у Одјељење Бања Лука. Тиме би се остварио далеко ефикаснији надзор на цијелом подручју а смањили би се трошкови дугих путовања са ноћењем инспектора.

У великом броју центара за социјални рад, скупшине општина/градова су имановале вршиоце дужности који не испуњавају услове прописане Законом о социјалној заштити. У рјешавање овог питања треба да се укључе и Министарство управе и локалне самоуправе те Омбудсман Републике Српске.

Потребно је јачати лабораторијске капацитете како би се потребне анализе производа могле обављати у Републици Српској. Посебан проблем представља немогућност лабораторијског испитивања хемикалија и биоцида. Пожељно је повећати износ материјалних средстава у буџету за спровођење мониторинга односно праћење безбједности производа на тржишту и услова у којима се пружају услуге које носе ризик за здравље грађана.

Дијаграм 11. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Здравствена инспекција

3.12. ПРОСВЈЕТНА ИНСПЕКЦИЈА

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Републичкој управи за инспекцијске послове у Сектору просвјетне инспекције предвиђено је 15 инспектора. Попуњено је 11 радних мјеста (са главним просвјетним инспектором). Због недовољног броја инспектора, а нарочито за културу и спорт, нису извршене редовне контроле у свим областима надзора.

Поред инспекцијских контрола инспектори су: одговарали подносиоцима захтјева и представки, учествовали на обукама и састанцима, присуствовали судским расправама, примали странке итд.

Резултати и ефекти рада по областима надзора

Планирани број контрола остварен је са 103% на годишњем нивоу. Годишњим планом рада за 2014. годину планирано је 1.214 контрола, а у извјештајном периоду извршена је 1.251 контрола. Од укупног броја извршених контрола, 347 контрола било је неуредно (донесена су одговарајућа рјешења којима је наложено отклањање недостатака). На рјешења инспектора изјављене су 64 жалбе другостепеном органу (Министарству просвјете и културе Републике Српске). Просвјетна инспекција је издала и 32 прекршајна налога. У извјештајном периоду просвјетна инспекција је извршила контроле у предшколским установама, основним и средњим школама, на високошколским установама, установама културе, спорта, ученичког и студентског стандарда у Републици Српској.

Извршени су инспекцијски прегледи у јавним и приватним установама васпитања и образовања, током којих су просвјетни инспектори утврђивали да ли се правилно примјењују законски прописи из области васпитања и образовања.

Област предшколског васпитања и образовања

У области предшколског васпитања и образовања извршено је 171 контрола, од чега 133 редовних и 38 ванредних. Од укупног броја извршених контрола 74 контроле биле су неуредне, за које је рјешењима наложено отклањање неправилности. За утврђене неправилности издато је укупно 8 прекршајних налога, од тога 3 за правна и 5 за одговорна лица.

Најчешће неправилности уочене у инспекцијским прегледима: предшколске установе нису донијеле подзаконске акте (статуте и одговарајуће правилнике) или исте нису усагласили са Законом и Измјенама закона о предшколском васпитању и образовању; годишњи програми рада нису израђени или нису достављени Министарству; нису обављени систематски љекарски прегледи запослених радника; стручна вијећа и савјети родитеља нису кандидовали представнике за чланове управних одбора, а у појединим установама нису ни конституисани - не постоје; приједлози кандидата за чланове управних одбора јавних установа нису достављени оснивачу а самим тим нису ни именовани; број дјеце у васпитним групама није у складу са бројем дјеце дефинисаним Законом; радна мјеста васпитача и стручних сарадника нису попуњена стручним радницима; стручна вијећа немају донесен пословник о раду; упис дјеце у предшколским установама вршен је без љекарских увјерења; педагошка документација се не води у складу са Законом; општа акта установа нису била доступна инспекторима у вријеме инспекцијских прегледа; документација запослених радника није потпуна; захтјеви за утврђивање испуњености услова за почетак рада нису поднесени надлежном органу; нису поднесене иницијативе за именовање директора предшколских установа; конкурси за попуњу радних мјеста нису објављени у складу са Законом.

Област основног образовања и васпитања

У извјештајном периоду извршено је укупно 496 контрола из области основног образовања и васпитања од чега 198 редовних и 298 ванредних у којима су утврђене неправилности код 138 субјеката надзора, за које је рјешењима наложено отклањање неправилности. Просвјетни инспектори издали су 8 прекршајних налога (од тога за правна лица 4 и одговорна лица 4).

Предмет ванредних контрола био је пријем наставника и стручних сарадника, у складу са одредбама Правилника о процедури и критеријумима пријема радника у радни однос у основној школи као и права ученика која произилазе из Закона о основном образовању и васпитању. У оквиру редовних контрола над примјеном Закона о основном образовању и васпитању и подзаконских аката, просвјетна инспекција вршила је надзор над одредбама истих, а нарочито: вођење документације и евиденције, општим актима, као и органима руковођења.

Најчешће утврђене неправилности: педагошка документација се не води у складу са Законом; издавање школског простора није у складу са законом, а није утврђен ни начин расподјеле и трошења средстава на основу издавања школског простора; активи наставника нису предложили подјелу предмета и часова на наставнике; школски одбори нису донијели правилнике о проглашењу технолошког вишка или проглашење није у складу са важећим правилником и законским прописима, као ни правилнике о награђивању и изрицању дисциплинских мјера ученицима; конкурси за попуњу упражњених радних мјеста нису расписани или нису расписани у складу са Законом; конкурсне комисије нису правилно извршиле бодовање кандидата; поступци утврђивања васпитно-дисциплинских одговорности ученика нису у складу са Законом; приправницима нису одређени ментори; правилници о дисциплинској и материјалној одговорности запослених нису у складу са Законом о измјенама и допунама Закона о основном образовању и васпитању; поступци формирања савјета родитеља и савјета ученика школе нису у складу са Законом и статутима школа; статuti школа нису у складу са Законом; нису извршене измјене и допуне годишњег програма рада школа, у дијелу задужења наставника у оквиру 40-часовне радне седмице; радна мјеста наставника демократије и људских права нису попуњена верификованим наставним кадром.

Област средњег образовања и васпитања

У извјештајном периоду просвјетна инспекција извршила је укупно 334 контроле у средњим школама у Републици Српској, од чега 79 редовних и 255 ванредних (од тога 71 неуредних). У

школама у којима су уочене неправилности у раду, просвјетна инспекција је издала рјешења за отклањање неправилности као и 6 прекршајних налога (3 за правна и 3 за одговорна лица). Слично као и у области основног образовања и васпитања, предмет ванредних контрола најчешће је био пријем наставника и стручних сарадника, у складу са одредбама Правилника о процедури и критеријумима пријема радника у радни однос у средњој школи као и права ученика која произилазе из Закона о средњем образовању и васпитању. Циљ редовних контрола је био да се утврди да ли се поштују права ученика, која произилазе из Закона о средњем образовању и васпитању, стручна заступљеност наставе, расписивање конкурса за избор наставника и сарадника, избор и рад органа управљања и руковођења у школи, рад стручних органа у школи, провођење испита, вођење документације и евиденције, издавање школских исправа, поступак избора ученика генерације. И у овој области као и у основном образовању и васпитању број неуредних контрола је мањи у односу на претходне године, што је резултат редовних контрола у претходним годинама.

Најчешће утврђене неправилности: избори ученика генерације нису извршени у складу са Законом; стручни активи наставника нису утврдили подјелу часова; нису донесена нова рјешења о 40-часовној радној седмици за наставнике код којих је дошло до измјене броја часова редовне наставе; педагошка документација се не води у складу са Законом; комисије за пријем у радни однос нису извршиле правилно бодовање кандидата; норме наставника нису у складу са Правилником о 40-часовној радној недјељи; конкурси за упражњена радна мјеста нису расписани у складу са Законом; статuti школа нису усаглашени са Законом о измјенама и допунама Закона; чланови школских одбора нису изабрани у складу са Законом; правилници о проглашењу технолошког вишка нису донесени или нису у складу са Законом; проглашење технолошког вишка није уопште проведено или није проведено у складу са Законом; школе нису уручиле рјешења о престанку радног односа наставницима који нису положили стручни испит у законском року.

Област високог образовања

Просвјетна инспекција је извршила 122 контроле на јавним и приватним високошколским установама од чега 18 редовних и 104 ванредне (од тога 21 неуредна). За утврђене неправилности донесена су рјешења о отклањању недостатака и издато 6 прекршајних налога (3 за правна и 3 за одговорна лица).

У оквиру контрола над примјеном Закона о високом образовању просвјетни инспектори су вршили контролу општих аката високошколских установа, рад органа управљања и руковођења високошколским установама, упис студената, издавања јавних исправа, као и контролу стручних и других органа. Након уочених недостатака предузимане су мјере за отклањање неправилности, а о утврђеним неправилностима обавјештено је и Министарство просвјете и културе Републике Српске.

Најчешће утврђене неправилности: испитни рокови су одређивани и мимо предвиђених Законом; студенти су полагали испите из наредних година студија без положених испита из претходних година студија; наставно-научно вијеће није формирано у складу са Законом; дипломе се издају на обрасцима који нису у складу са Законом; наставници за поједине наставне предмете нису именовани у складу са Законом о високом образовању и статутом високообразовне установе; избори у звања нису извршени у складу са Законом; статuti појединих високообразовних установа нису у складу са Законом.

Област културе

Просвјетна инспекција је у извјештајном периоду извршила 80 контрола у библиотечкој, издавачкој, позоришној и музејској дјелатности (од тога 23 неуредне контроле). На основу уочених недостатака донесена су рјешења за отклањање неправилности.

Најчешће утврђене неправилности код појединих контролираних установа: запослени нису благовремено положили стручни испит; нема донесених правилника којима се регулишу услови и начин коришћења библиотечке грађе; нису именовани управни одбори иако је мандат претходним истекао; ревизију и расходовање библиотечке грађе нису извршили у складу са важећим упутством о ревизији и расходовању библиотечке грађе; у току инспекцијског надзора није могла бити предочена сва потребна документација коју је кандидат приложио уз пријаву за полагање стручног испита; нису извршили потпуну каталогизацију публикација; послодавци немају закључене уговоре са естрадним умјетницима о учествовању у јавном извођењу естрадних програма или исти нису предочени.

Област спорта

У области спорта извршено је укупно 36 контрола од чега 28 редовних и 8 ванредних (од тога 18 неуредних). На основу уочених неправилности издата су рјешења за њихово отклањање. Проблем упримјени Закона о спорту у протеклом периоду уочен је при организацији спортских активности, као и код општих аката спортских организација. У овој области надзора просвјетни инспектори су најчешће дјеловали превентивно, јер нису могли предузимати мјере, због недостатка прописа. Просвјетна инспекција је информисала Министарство за породицу, омладину и спорт о утврђеном чињеничном стању у области спорта, као и о потреби измјене Закона о спорту и доношења подзаконских аката.

Најчешће уочене неправилности: клубови немају рјешења о упису у регистар који води Министарство породице и спорта или новонастале промјене нису уписане у исти; немају рјешења о упису у регистар Основног суда; тренери не посједују важеће лиценце; надзорни и управни одбор нису именовани у складу са статутима клубова; стручна и техничка лица нису именована у складу са законом; скупштине клубова нису именовале управне и надзорне одборе; не води се базична евиденција клубова; статuti нису усаглашени са Законом о спорту; правилници којим се регулишу регистрације, лиценцирања, преласци играча из клуба у клуб, статус кошаркашица и кошаркаша у вези са закључивањем уговора са клубом и право наступа из надлежности КСРС нису усаглашени са Законом о спорту.

Област ученичког стандарда

У извјештајном периоду просвјетни инспектори су извршили 7 контрола у ђачким домовима. На основу утврђених неправилности просвјетни инспектори су донијели 2 рјешења за отклањање неправилности и поднијели Влади Републике Српске, путем Министарства просвјете и културе, иницијативу за разрјешење директора ЈУ Средњошколског дома Бања Лука.

Најчешће уочене неправилности: пријем ученика у домове извршење супротно одредбама Закона о ученичком стандарду и супротно јавном конкурс; правилници о дисциплинској и материјалној одговорности радника нису у складу са Законом; поједини васпитачи су ангажовани мимо сагласности Министарства просвјете и културе.

Област студентског стандарда

Просвјетна инспекција је извршила 3 контроле над примјеном Закона о студентском стандарду (нису уочене неправилности у раду). У области студентског стандарда у протеклом периоду просвјетна инспекција је контролисала поступање по општим актима установа, њихову усклађеност са законским прописима и избор и рад органа управљања и руковођења.

Образовање одраслих

У области образовања одраслих просвјетна инспекција извршила је 2 ванредне контроле (нису уочене неправилности у раду).

Провјера издавања и стицања диплома

Инспекцијски надзор, у ванредним инспекцијским прегледима, вршен је и ради утврђивања вјеродостојности и законитости стицања свједочанстава и диплома. У извјештајном периоду извршен је увид у вјеродостојност докумената образовања за 153 лица. Након утврђеног надзора свим подносиоцима захтјева за провјеру докумената образовања достављена су одговарајућа обавјештења и поднесени захтјеви за покретање кривичног поступка против лица која су посједовала дипломе о завршеном образовању због основане сумње да је почињено кривично дјело фалсификовања школских исправа. Министарству унутрашњих послова Републике Српске достављени су подаци за 43 лица, због постојања основане сумње да су починили кривично дјело фалсификовања исправе из члана 377. став 1. Кривичног закона Републике Српске.

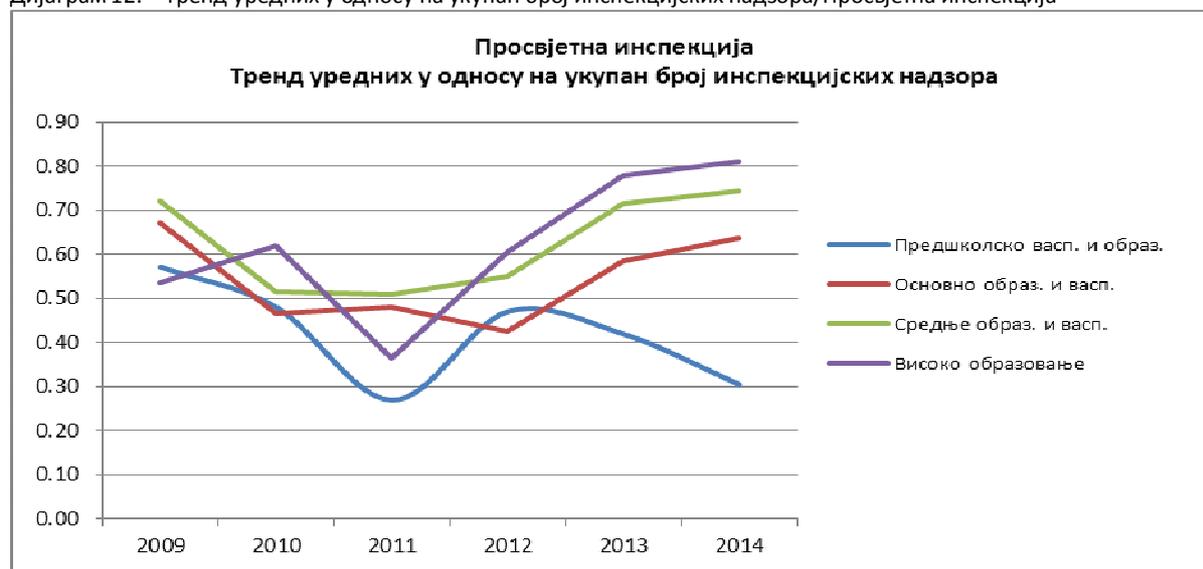
Закључне напомене

Поред обављања послова редовног инспекцијског надзора Просвјетна инспекција је обављала и послове ванредног инспекцијског надзора на иницијативу установа и појединаца, заступала и свједочила на судским расправама поводом поднијетих прекршајних налога и предузимала друге мјере и радње из своје надлежности.

Инспекцијски надзор повећан је у области предшколског васпитања и образовања због тога што је ступио на снагу нови закон и подзаконска акта, па је требало провјерити да ли су ове установе усагласиле своју дјелатност и акта са новим законом.

Ради стварања предуслова за унапређење инспекцијског надзора и подизање нивоа примјене прописа неопходно је извршити обуку свих просвјетних инспектора као и пријем инспектора одређених инспекцијских звања којих тренутно нема у Инспекторату, а ријеч је о инспекторима за спорт и инспекторима за културу.

Дијаграм 12. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Просвјетна инспекција

3.13. ИНСПЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА

Основа за информацију о раду за 2014. годину је синтеза анализа и оцена стања рада кроз кварталне и мјесечне активности инспектора према утврђеним планираним контролама,

ванредним контролама као и упоредним показатељима са извјештајима из предходних година. Информацију чине анализе, коментари и закључци укупних резултата рада инспекције по инспекцијским областима и по инспекторима појединачно, које су табеларно приказане за све инспекције Инспектората (табеле из система).

Активности инспектора у 2014. години су биле усмјерене и према изворима опасности у складу са годишњим добима прољећа, љета, јесени и зиме, припреме и крчења корова за сјетву и појаве шумских пожара у шумским газдинствима и управама, јавних објеката, запаљивих течности и гасова и других опасних технолошких процеса у којима може доћи до пожара и експлозија, почетка рада школа, вртића, домова и других колективних смјештаја као и почетка грејне сезоне и кориштења течних и чврстих енергената.

Пуњењем боца на диспензеру ауто гаса избјегава се пуњење боце по тежини (експанзија течности у парни простор посуде), избјегавају се обавезне радње прије пуњења (преглед боца, пражњење, испирање депозита), нема контроле пуњења у погледу притиска, нема контроле на непропусност напуњење боце, неконтролише се арматура боце, не пуни се под надзором стручног лица, злоупотребљавају се туђа упуства намјењена кориснику,....и онда је јасно какву боцу уносимо у домаћинства.

Без обзира на овлаштења инспекцијских служби локалних заједница у погледу надзора над Законом о одржавању зграда („Сл.гласник РС“ бр.101/11) у погледу надзора формираних заједница етажних власника и спровођења радова редовног, инвестиционог и радова хитних интервенција, у коју спада и контрола и одржавање димњака, инспекција је вршила ванредне контроле по представкама грађана

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Републичкој управи за инспекцијске послове, тренутно је систематизовано је 9 (8+1) инспектора заштите од пожара. Имајући у виду све природне и друштвене ресурсе, области надзора, субјекте и различитост објеката контрола, систематизовани број инспектора није довољан за ефикасан надзор над спровођењем мјера заштите од пожара у Републици Српској.

Математички план за 2014. годину износи 1063 прегледа. Према математичком броју извршене су 1192 контроле, што чини извршење за плана 112%. Мјесечни број контрола по инспектору за 2014. године је 12 (према квантитативној анализи основних показатеља о унуташњем инспекцијском надзору инспекција Инспектората у 2014. години).

Како је већ наведено, 1192 извршене контроле, генерално нису утицале на остварење укупног броја контрола планираних у 2014.године, али су остварене разлике планираних и извршених контрола по областима надзора. Разлике у планираним и оствареним контролама према областима надзора је настала услед ванредних активности око акција прегледа бензиских станица и нелегалног пуњења гаса за домаћинство, прегледа овлаштених пунионица пропан бутан гаса, заједничких контрола са другим инспекцијама, ванредних контрола по пријавама и притужбама грађана и инцијатива и прослијеђених предмета локалних заједница.

Усвојени плана рада за 2014. годину је извршен са 112%. Инспекцијским надзором 2014. године извршене је 1192 контроле, 771 редовна, 409 контрола извршења и ванредне контроле, и 12 доказа о извршењу. Акција контрола јавних објеката траје перманентно читаве године, те ће бити приказане само оне контроле које су урађене закључно са крајем преходне године.

Према извјештајном периоду од 1192 извршене контроле, 491 је неуредна или 41,2% Донесено је 485 управних мјера, од чега 457 рјешења за отклањање неправилности (цца 1920

наложених мјера), које су се искључиво односиле на неиспуњеност техничких мјера заштите од пожара, проведених обука и периодичних контрола инсталација, средстава и опреме за гашење пожара. Донесено је и 28 забрана због техничких недостатака неспровођења мјера заштите од пожара која непосредно пријете изазивању и ширењу пожара. Изречена су 23 прекршајна налога и изјављена 1 жалба на рјешење инспектора, која је дјелимично прихваћена.

Највећи број контрола је извршен у области привредних и ванпривредних дјелатности 1065, или 89%, и у овој области 38% је неуредних контрола. То је највећа област са највише субјеката и објеката контрола, у којој је у односу на план извршено 119% контрола. У овој области су и контроле по наведеним акцијама, што је утицало на оволику разлику планираних и извршених контрола.

Табела 29. - Преглед јавних објеката

	Контроле						Управна мјера			Прекршајна мјера				
	Извршене			Неуредне			Управна			Прекршајни налог				
	Извршење контрол	Контрола извршењ	Доказ о извршењу	Укупно	Неуредна контрол	Неуредна контрола извршењ	Укупно	Отклањање неправилности	Забрана	Укупно	ПН - правно лице	ПН - одговорно лице	ПН - физичко лице	Укупно
ЈАВНИ ОБЈЕКТИ	542	301	6	849	358	1	359	333	23	356	6	6	1	13
1.Трговачки објекти	210	95		305	134		134	123	11	134	2	2		4
2. Трговачки центри	6	3		9	4		4	4		4				
3. Угоститељски објекти	78	52	1	131	62		62	60	2	62				
4. Ноћни клубови, дискотеке	33	15		48	15		15	15		15			1	1
5. Објекти администрације	49	17	1	67	20		20	18	1	19				
6. Образовне установе	30	27	3	60	25		25	23	1	24				
7. Болнице и домови здрављ	14	10	1	25	10		10	8	2	10				
8. Занатске радње	25	23		48	21		21	19	1	20				
9. Објекти културе	7	3		10	6		6	6		6				
10.Дјечији вртићи	5	9		14	5		5	5		5				
11.Домови за старије особе	8	3		11	4		4	4		4				
12.Спортско рекреативни	5	3		8	5		5	5		5				
13.Изложбени салони	1	1		2	1		1	1		1				
14.Остали јавни објекти	71	40		111	46	1	47	42	5	47	4	4		8

Спровођење одговарајућих мјера заштите од пожара у објектима намијењеним за јавну употребу зависи од намјене, издвојености и висине објекта, чија се класификација, степен отпорности према пожару и безбједност евакуације одређује Правилником о техничким нормативима заштите од пожара у објектима намијењеним за јавну употребу у којима се окупља, борави или ради већи број лица („Сл. Гласник РС“ бр. 64/13), вршен је према процјени ризика за све врсте ових објеката у погледу техничких мјера заштите, спровођења мјера и безбједне евакуације.

Посебан приступ дат је надзору јавних објеката у којима нема сталне контроле броја присутних лица (објекти ноћних клубова) што у случају инцидентних ситуација (пожара, земљотреса,

ремећења јавног реда и мира), а имајући у виду природу и услове специфичног рада ових објеката, неконтролисаног броја присутних лица, точења алкохола и узимања других опојних средстава, представља отежано напуштање објекта, стварања панике и дезоријентације са несагледивим посљедицама, затим домовима за старија лица, вртићима, школама, болницама и домовима здравља. Извршено је 849 прегледа, донесено 333 рјешења за отклањање недостатака, 23 забране и 13 прекршајних налога

Преглед станица за снабдијевање горивом моторних возила и пунионица ТНГ-а

Инспекторат је у четвртом кварталу подузео акцију да са инспекцијама из своје надлежности: тржишном, техничком и заштите од пожара изврши преглед бензинских станица у погледу неовлаштеност, неконтролисаног пуњењења боца за домаћинство на инсталацијама ауто гаса. Инспекцијске контроле су прво вршене у превентивном смислу кроз разговоре са власницима бензинских станица а потом и репресивном како би се спријечила ова појава, и до корисника стизале сигурне и безбједне боце.

Пуњење боца преко адаптера на станицама уз неисправно руковање представљају опасност за цурење и испуштање гаса у затвореном простору кориштења боце, како у домаћинствима тако и у јавним објектима, гдје долази до појаве експлозија смјеше чија експлозија је са несагледивим посљедицама.

Инспекција заштите од пожара је контролисала преко 137 бензинских станица, 6 пунионица (дистрибутера) и терминала течног нафтног гаса, а управне мјере поред усмених превентивних упозорења се односила и на доношење рјешења за истицање забрана и упозорења око опасности пуњења боца на станицама, како би упозорили становништво и раднике који врше неовлаштено пуњење на станицама. Донесено су укупно 62 управне мјере.

Проблем ових контрола што инспектор мора имати физички доказ ових активности, у конспирацији чекати у непосредној близини станице и на лицу мјеста затећи вршење пуњења у боце, записнички констатовати чињенично стање и фотографски документовати ове радње. Код нас се боце могу пунити помоћу одређеног адаптера на свим бензинским станицама на којима постоје инсталације и опрема за ауто гас, што већина и користи, свјесно или несвјесно знајући да опасностима излажу потрошаче, а и себе великој одговорности.

Закључне напомене

У субјектима контрола са опасним технолошким процесима, проблем представља непостојање овлаштених сертификационих тијела за оцјену усаглашености и атестирања електричних инсталација и опреме у противексплозијској заштити.

Имајући у виду да се при контроли постојећег стања заштите од пожара, у дијелу који се односи на техничка рјешења и спровођење мјера заштите од експлозија и хаварија у условима простора угрожених експлозивном атмосфером (ЕН 61241-10), наглашавају обавезујуће директиве из противексплозијске заштите (пЕх) у складу са Засконом о промету експлозивних материја и запаљивих течности и гасова („Сл.гласник РС“ бр. 78/11), Законом о заштити од пожара („Сл.гласник РС“ бр. 71/12) и подзаконских аката из („Сл.гласник РС“ бр. 26/12), потребно је у законску регулативу имплементирати директиве „Атекс 137“ који повезује заштиту од пожара и заштиту на раду и даје захтјеве за анализу процјене ризика од удеса, имајући у виду да одговорност за безбједно функционисање погона са изворима опасности за које су одређене зоне опасности и дефинисана опрема у противексплозијској заштити сноси послодавац.

„Атех“ представља наведене корисничке директиве у оквиру контроле експлозивних атмосфера, пројектовање, стандардизација, сертификација и едукација кориштење стандардне опреме, односно унифицирање безбједоносних захтјева за опрему и особље приликом рада у експлозивним атмосферама. Идејна рјешења пЕх поред зона опасности треба да дефинишу захтјеве сигурности и заштите радника, надзор над безбједним радом постројења, опреме, инсталација и уређаја у просторима угроженим експлозивном атмосфером, а у складу са Правилником о превентивним мјерама за безбједан и здрав рад у простору угроженом експлозивном атмосфером („Сл.гласник РС“ бр. 79/11). Наведене обавезе се односе на проблеме примјене обавезујуће корисничке директиве код одеђивања опасних простора, зона опасности, пројектовања система заштите, инсталација и опреме у противексплозијској заштити (пЕх), издавања сагласности на пројектована и изведена техничка рјешења у поступку издавања употребних дозвола и вршења инспекцијског надзора над спровођењем мјера регулисаним Европским Директивама "АТЕХ 137 (Директиве 1999/9/ЕЦ) и „АТЕХ 95“ (Директива 94/9/ЕЦ).

Карактеристика Директиве 99/9/ЕЦ - АТЕХ - 137 о минималним захтјевима за заштиту здравља радника и сигурности при раду у потенцијално угроженој атмосфери, налаже послодавцу да изврши процјену свих ризика по здравље и сигурност и дефинише захтјеве за конструкцију, испитивање и сертификарање.

Послове пуњења боца за домаћинство за течни нафтни гас (у даљем тексту: ТНГ) може обављати привредно друштво које у погледу кадрова и техничке опремљености испуњавају услове у складу са прописима којим се уређује промет експлозивних материја и запаљивих течности и гасова, и то да у погледу испуњавања услова има пословни простор са технолошким процесом који има прописану опрему, стручно оспособљена лица и овлаштења надлежног министарства и рјешење за обављање дјелатности стечена на основу прибављене употребне дозволе надлежних органа за послове грађења локалних заједница или нивоа надлежног министарства. Поред припреме боце за пуњење (преглед, пражњење, испирање депозита) контроле пуњења и испитивања боца/пуњење на електронској ваги према тежини садржаја од 10 кг, испитивања послије пуњења/испитивање непропусности, боце, вентила и прикључне арматуре дистрибутер је одговоран и за боце као судове под притиском а према ЕУ Директивама те према донесеној уредби министарства сам обезбједити систем за испитивање у складу са одредбама прописа којима се уређује израда и употреба покретних затворених судова за компримиране, течне и под притиском растворене гасове.

За боце у свом власништву дистрибутер је обавезан имати лого и јасно истакнуту наслијепницу која садржи основне податке и упуство о сигурном и безбједном руковању које мора пружити крајњем кориснику. То се односи и на сигурано и безбједно кориштење боце, флексибилног цријева које спаја боцу са трожилом и регулатором притиска, као и елементарне поступке ако осјети присуство плина у простору гдје корити боцу. За овакав комплексан поступак пунионица за пуњење боца за домаћинство, на овлашћеном дистрибутеру је велика одговорност. Са испуњеним условима, изграђеним постројењима за пуњење, стеченом употребном дозволом, у Републици Српској постоји 10-ак пунионица. Пуњење ТНГ-ом боца за домаћинство на аутопунионицама и б/с, корисници тиме доводе у опасност живот и здравље својих најмилијих, о чему свједоче несреће у којима чланови породица тешко повријеђени, или породице претрпјеле велику материјалну штету (тешке повреде су се десиле у Србији, а код нас разрушен строп и кров куће у Котор Вароши).

Дакле, ризик пуњења ТНГ боца помоћу адптера на аутопунионицама састоји се у чињеници да није позната количина гаса у течној фази у ТНГ боци прије пуњења, да се боца послије пуњења не важе чиме се усљед препуњености повећава притисак у ТНГ боци. У циљу побољшања сигурности и безбједности и слободног кретања опасне робе унутар тржишта ЕУ,

нове чланице Уније морале су прихватити и ускладити стандарде и директиве које се односе на техничке прописе за посуде под притиском (искључиво боце за ТНГ). Тако су се земље у окружењу уласком у ЕУ, Италија, Мађарска, Словенија, Хрватска, морале прихватити Директиве за посуде под притиском и ослободити се старе амбалаже. Имајући у виду да је уништавање те амбалаже релативно скупо, иста се нелегалним токовима нашла и на нашем тржишту. Једно предузеће у Италији прије неколико година је мијењало своју амбалажу-боце које су руиниране, са истеклим роковима за стављање у промет, похрђале, деформисане, са сумњивом исправношћу арматуре и прикључака за пуњење и пражњење, продате у Федерацији БиХ и тако нашле и на нашем простору.

Ако не средимо наше прописе око пунионица и дистрибутера, односно правилнике о покретној опреми под притиском у складу са Директивама ЕУ, постоји могућност да неусловне и одбачене боце за ТНГ из Словеније и Хрватске као „смеће“ нађу на нашем тржишту, што ће представљати ризик за сигурност, безбједност и здравље становништва, или пак нарушити било који други аспект јавног интереса, посебно економски.

Код контрола јавних објеката у којима се окупља, ради или борави већи број лица и то објеката за свадбе, ноћни клубови, културне и спортске манифестације, биоскопи, позоришта, ђачки, пензионерски и старачки домови, вртићи, школе и здравствено, бањски и рекреациони комплекси, постоје одређене недоумице и недоречености па и оперативно непримјенљиве одредбе донесеног Правилника („Сл.гласник РС“ бр.64/13) у погледу класификација зграда (стамбене, пословне, јавне), одређених дијаграма према којим се не врши класификација зграда већ пожарних сектора, а посебно безбједно одвијање евакуације из објеката у којима није правилником ријешен начин контроле дозвољеног броја особа у објекту, а исти се мијења у сваком тренутку (дискотеке и ноћни клубови).

Проблем представљају Одјељења за привреду локалних заједница која на основу изјаве странака о испуњености услова у погледу техничке опремљености, заштите и унапређења животне средине, минимално техничке, здравствено хигијенске и других прописаних услова, добију одобрење за обављање дјелатности, а у складу са шифром 56.30- дјелатност припреме и послуживања пића (ноћни клуб и кафе бар), за које нису утврђени услови и издате потребне сагласности у погледу безбједности и сигурности од пожара и евакуације лица у акцидентним ситуацијама, јер се ради о објектима у којима није ограничен број посјетилаца.

Код Правилника о изградњи станица за снабдијевање горивом моторних возила и о складиштењу и претакању горива („Сл.гласник РС“ бр.26/12) спомињу се мјеста прикључци и отвори за пуњење како на резервоару тако и на ауто цистерни и моторним возилима али се ни тачком 3. не прецизира шта је то претакалиште? Дискутабилан је и чл. 29. овог Правилника који дефинише да зоне опасности од избијања и ширења пожара не могу прелазити границе простора станице за снабдијевање моторних возила горивом, што доводи у питање дефинисање аутомата са припадајућим зонама у путном и заштитном појасу што је у колизији са Законом о јавним путевима („Сл.гласник РС“ бр.89/13) и давање истог на право служности и концесије од стране Дирекције за путеве РС.

Проблеми контрола на објектима са неадекватним пројектованим мјерама заштите од пожара, је посебно изражено код гаража за м/в у стамбено пословним објектима, великим комплексним објектима свих намјена, објектима запаљивих течности и гасова и производним објектима са опасним технолошким процесима. Гаражни систем се почео изводити без донесених техничких норматива, тако да данас имамо надземне, подземне, надземно-подземне, вишеетажне и аутоматске гараже које су пројектоване прво на бази препорука осигуравајућих европских кућа (тзв. ВДИ 2053), затим прихватање Правилника о техничким нормативима за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија („Сл.лист

СЦГ“ бр.31/05), те доношење Правилника о техничким захтјевима за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија („Сл.гласник РС“ бр.19/10), чији приступ контоли захтјева комплетну техничку документацију да би различитости дефинисаних заштита сагледале на одређеним објектима. Посебан проблем представља дефинисање алармног сценарија, односно редосљеда реаговања одређених заштита на стамбено - пословним објектима са подземним гаражама.

Дијаграм 13. – Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Инспекција за заштиту од пожара

4. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ

На крају овога извјештаја можемо **закључити** следеће:

1. Инспекторат Републике Српске је, с обзиром на постојећу економско – социјалну ситуацију, одржао ниво примјене прописа у Републици Српској (удио контрола са неправилностима у 2014. години (30,0%) на нивоу Инспектората је нешто мањи, дакле нешто повољнији у односу на 2013. годину (30,2%), поготово када се узме у обзир да је извршење плана за 2014. годину износио 103,3%, док је у 2013. години био 100,5%.
2. Инспекторат је у своме раду настојао да буде транспарентан дјеловањем службе за односе са јавношћу, постојањем званичне интернет странице, објављивањем редовних мјесечних саопштења за јавност о раду инспекција, ажурним одговарањем на захтјеве за приступ информацијама, објављивањем Регистра инспекцијских провјера у којима се субјекти контроле и грађани информишу о својим правима и обавезама и др.
3. У склопу прве компоненте Пројекта, Инспекторат РС је крајем 2014. године, за потребе Агенције за информационо друштво и Сектора за информационе технологије Генералног секретаријата Владе завршио поступак набавке за пружање консултантских услуга „Процјена потреба за ИТ инфраструктуру, укључујући и техничку спецификацију за Информациони систем за интероперабилност“, те је завршио припреме за спровођење поступка набавке за пружање консултантских услуга „Процјена правног оквира да би се омогућила примјена Информационог систем за интероперабилност“. За Републику Српску од великог значаја ће бити електронска повезаност између њених институција, којом се могу обезбиједити доступност информација, координација,

управљање и разне врсте анализа. Подаци ће се размјењивати на брз, благовремен, поуздан и сигуран начин уз обезбијеђену повјерљивост и интегритет података у складу са правилима информационе безбједности.

4. Инспекторат Републике Српске и Инспекцијски информациони систем (IMS) су се показали као примјер добре праксе и тим поводом угостио делегацију Србије, који су изразили су жељу да се упознају са реформом инспекцијског система која је успјешно проведена у Републици Српској, као и са имплементацијом информационих технологија у рад инспекцијских служби, а конкретно са функционалностима и практичном примјеном Инспекцијског информационог система Републике Српске (IMS) у вршењу инспекцијског надзора. Да је ријеч о једном успјешном концепту свједоче бројни позиви представницима Инспектората да своје знање и искуства пренесу земљама у окружењу, али и свијету. Наши представници су у протеклим годинама одржали презентације на бројним међународним и регионалним конференцијама и семинарима у Монголији, Таџикистану, Азербејџану, Швајцарској, Великој Британији, Црној Гори, Хрватској и другима.

У циљу остваривања предуслова за унапређење инспекцијског надзора и подизање нивоа примјене прописа **предлажемо** сљедеће:

1. неопходно је извршити кадровско јачање Инспектората и то: инспектора из области здравства, стоматологије, области лијекова и медицинских средстава, хемикалија и биоцида; шумарских инспектора; инспектора за културу и спорт и еколошких инспектора;
2. иницирати доношење неопходних закона, односно измјена и допуна закона и подзаконских аката чије је доношење предвиђено законом, а све у циљу боље примјењивости у пракси;
5. предузети потребне активности у циљу надоградње информационог система Инспектората, а у складу са одобреним средствима Владе;
6. у наредном периоду је потребно појачати сарадњу са судовима у циљу постизања сврхе кажњавања у прекршајним поступцима, како циљева специјалне, тако и генералне превенције, тј. утицаја на друге да не чине прекршаје;
7. у наредном периоду треба предузети одређене активности у циљу реорганизације инспекцијског система Републике Српске, значи да би требало размишљати о укидању дуалног инспекцијског надзора, а надзор, односно контролни систем свести на републички ниво. Наведено, захтијева низ активности, од измјене прописа који регулишу инспекцијски надзор, до преузимања инспектора који послове инспекцијског надзора обављају на нивоу јединица локалне самоуправе и регулисања њиховог радно-правног статуса, ради веће ефикасности контролног система.

5. САДРЖАЈ ТАБЕЛА: 2014

- Табела 1. - Квантитативна анализа извршених контрола и предузетих мјера за период I-XII 2014.
- Табела 2. - Предузете прекршајне мјере
- Табела 3. - Исходи судских поступака
- Табела 4. - Преглед реализације буџета Инспектората за 2014. годину (Фонд 01 - Општи фонд)
- Табела 5. - Преглед реализације за 2014. годину (Фонд 03 - Фонд грантова)
- Табела 6. - Преглед прихода и расхода у оквиру Пројекта унапређења инвестиционог окружења (ICIS) TF011205
- Табела 7. - Табеларни приказ броја контрола по објектима с обзиром на дјелатност, републичка инспекција за храну
- Табела 8. - Табеларни приказ броја контрола по објектима с обзиром на дјелатност, општинска инспекција за храну
- Табела 9. - Показатељи о раду тржишне инспекције
- Табела 10. - Извршене контроле тржишне инспекције – безбједност производа
- Табела 11. - Упоредни приказ показатеља о раду републичких и општинских инспектора
- Табела 12. - Упоредни приказ ефеката предузетих мјера републичке и општинске инспекције
- Табела 13. - Приказ врсте и количине робе прегледане на ЦИ од фитосанитарне инспекције
- Табела 14. - Приказ процентуалног узорковања по врстама роба фитосанитарне инспекције на ЦИ
- Табела 15. - Неуредне пошиљке фитосанитарне инспекције на ЦИ
- Табела 16. - Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2014 години
- Табела 17. - Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2014. години
- Табела 18. - Упоредни општи показатељи за 2012 и 2013 и 2014 године
- Табела 19. - Квантитативна анализа рада по областима надзора
- Табела 20. - Табеларни преглед издатих сагласности, субјеката, локалитета и количинама у ПО
- Табела 21. - Квантитативни резултати рада по областима надзора у 2014. години
- Табела 22. - Резултати рада техничке инспекције у 2014. години приказани су у наредној табели
- Табела 23. - Резултати рада саобраћајне инспекције
- Табела 24. - Безбједносни трендови у жељезничком саобраћају 2014/2006
- Табела 25. - Преглед извршења планираних инспекцијских активности
- Табела 26. - Квантитативни резултати рада општинске инспекције
- Табела 27. - Преглед тежих повреда на раду
- Табела 28. - Преглед повреда са смртним исходом
- Табела 29. - Број контрола и предузетих мјера здравствене инспекције
- Табела 29. - Преглед јавних објеката

6. САДРЖАЈ ДИЈАГРАМА: 2014

- Дијаграм 1. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Инспекција за храну
- Дијаграм 2. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Тржишна инспекција
- Дијаграм 3. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Пољопривредна инспекција
- Дијаграм 4. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Шумарска инспекција
- Дијаграм 5. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Ветеринарска инспекција
- Дијаграм 6. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Водна инспекција
- Дијаграм 7. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Техничка инспекција
- Дијаграм 8. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Саобраћајна инспекција
- Дијаграм 9. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Урбанистичко-грађевинска и еколошка инспекција
- Дијаграм 10. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Инспекција рада
- Дијаграм 11. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Здравствена инспекција
- Дијаграм 12. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Просвјетна инспекција
- Дијаграм 13. - Тренд уредних у односу на укупан број инспекцијских надзора/Инспекција за заштиту од пожара